

OMGE

Hoe is

VING'S

het met

ANALY

Oost-Vlaanderen?

SE 2 4

Colofon

uitgegeven door de deputatie van de Provincie Oost-Vlaanderen
beleidsverantwoordelijke: gedeputeerde Kurt Moens
samenstelling & redactie: Managementteam, dienst Strategie & Organisatiebeheersing, dienst Data & Informatie,
dienst Budget, dienst Mondiale Solidariteit, dienst Marketing & Communicatie - Provincie Oost-Vlaanderen
vormgeving: dienst Marketing & Communicatie - Provincie Oost-Vlaanderen
druk: huisdrukkerij - Provincie Oost-Vlaanderen
oplage: 150 exemplaren
depotnummer: D/2024/5139/2
datum uitgave: februari 2024
gedrukt op gerecycleerd papier

OMGEGE

Hoe is

VINGGS

het met

ANALY

Oost-Vlaanderen?

SE 2 4

Inhoudstafel

Voorwoord.....	5
Ons fundament.....	7
Leeswijzer.....	9
1 Wonen & Leven.....	11
1.1 Trends en tendensen	12
Klimaatuitdagingen	12
Duurzaam gebruik van ecosystemen.....	12
Wateroverlast en waterbeschikbaarheid.....	12
Groene transitie	12
Verstedelijking en de impact op wonen en leven	13
Gezond wonen en leven.....	13
Nieuwe vormen van mobiliteit en impact op ruimtelijke planning en biodiversiteit.....	13
1.2 Gebiedsinfo.....	14
Bevolking en huishoudens	14
Efficiënt en kwalitatief ingevulde ruimte	16
Wonen.....	17
Klimaat en klimaatadaptatie	19
Mobiliteit	20
1.3 Werking.....	21
Efficiënt en kwalitatief ingevulde ruimte	21
Klimaat, natuur & biodiversiteit	25
Goede en gezonde leefomgeving.....	29
Waterbeheer	31
Duurzame mobiliteit.....	33
1.4 Partnerschappen	35
Oog voor onze belangrijkste klanten	35
Sterke partnerschappen	36
Sterke samenwerking binnen onze organisatie.....	37
2 Leren.....	39
2.1 Trends en tendensen	40
Rol van het onderwijs binnen onze maatschappij	40
Kwaliteitsonderwijs	40
Onderwijsfaciliteiten	41
Waarover leren?	41

2.2	Gebiedsinfo.....	42
	Leerlingenaantallen basis- en secundair onderwijs	42
	Hoger onderwijs.....	44
	Volwassenenonderwijs.....	45
	Aansluiting arbeidsmarkt en gelijke kansen	46
2.3	Werking.....	47
	Provinciale scholen en centra	47
	Flankerend onderwijsbeleid en aansluiting op de arbeidsmarkt.....	52
	Professionalisering publieke diensten	53
	Provinciaal educatief aanbod.....	54
2.4	Partnerschappen	56
	Oog voor onze belangrijkste klanten	56
	Sterke partnerschappen.....	56
	Sterke samenwerking binnen onze organisatie.....	56
3	Werken & Ondernemen	59
3.1	Trends en tendensen	60
	Innovatie: tal van kansen... maar ook uitdagingen.....	60
	Economisch beleid en impact op consumptiegedrag	60
	Duurzaam en maatschappelijk verantwoord ondernemen en samenwerken	60
	Wereldwijde uitdagingen en mondiale solidariteit.....	61
	Oost-Vlaanderen (België) binnen Europa en de rest van de wereld.....	61
3.2	Gebiedsinfo.....	62
	Tewerkstelling in Oost-Vlaanderen.....	62
	Ondernemerschap en innovatie	63
	Landbouw	64
3.3	Werking.....	66
	Ondernemen & innoveren	66
	Gedreven landbouw en leefbaar platteland.....	70
	Europese samenwerking.....	73
	Mondiale Solidariteit.....	75
3.4	Partnerschappen	77
	Oog voor onze belangrijkste klanten	77
	Sterke partnerschappen.....	77
	Sterke samenwerking binnen onze organisatie.....	78

4	Ontspannen & Beleven	81
4.1	Trends en tendensen	82
	Toegankelijke, groene en openbare ruimtes voor iedereen.....	82
	(Duurzaam) Toerisme.....	82
	Recreatie, cultuur- en vrijetijdsbeleving.....	83
	Erfgoed bewaren en doen voortleven.....	83
4.2	Gebiedsinfo.....	84
	Dag- en verblijfsrecreatie voor iedereen: veel overnachtingen, veel buitenlandse bezoekers	84
	Erfgoed beschermen en doen voortleven.....	85
	Toeristische troeven	86
4.3	Werking.....	87
	Dag- en verblijfsrecreatie voor iedereen	87
	Erfgoed beschermen en doen voortleven.....	90
	Toeristische troeven in Oost-Vlaanderen	93
4.4	Partnerschappen	94
	Oog voor onze belangrijkste klanten	94
	Sterke partnerschappen buiten onze organisatie	94
	Sterke samenwerking binnen onze organisatie.....	94
5	Bestuur & Regio.....	97
5.1	Trends en tendensen	98
	Provinciaal bestuursniveau en relatie tot andere overheidsniveaus.....	98
	Digitale transformatie en data-gedreven werking.....	99
	Dienstverlening en de veranderende relatie met de burger.....	99
	Uitdagingen op vlak van personeel en financiën	100
5.2	Gebiedsinfo.....	101
	Tevredenheid en vertrouwen.....	101
	Imago- en kennisonderzoek.....	102
	Financieel gezonde provincies.....	103
5.3	Werking.....	104
	Strategie, communicatie en bestuur.....	104
	Gemotiveerde en tevreden medewerkers.....	110
	Performante organisatie op vlak van financiële en materiële middelen.....	115
	Sterke steden en gemeenten	120
	Aanbod Omgevingscontract voor Oost-Vlaamse steden en gemeenten	123
5.4	Partnerschappen	124
	Oog voor onze belangrijkste klanten	124
	Sterke partnerschappen.....	124
	Sterke samenwerking binnen onze organisatie.....	125

Voorwoord

Beste lezer,

Met gepaste trots stel ik u deze uitgebreide omgevingsanalyse van en over de provincie en het provinciebestuur Oost-Vlaanderen voor. Om deskundig vooruit te kunnen kijken en nieuwe beleidsplannen voor de toekomst te maken, is het goed om eerst even achteruit te kijken. En dat doen we met dit document, ingedeeld in 5 transversale thema's Wonen & Leven, Leren, Werken & Ondernemen, Ontspannen & Beleven en tot slot Bestuur & Regio. Op deze manier komen we ook los van de klassieke kokers in onze organisatie, want geïntegreerd en gebiedsgericht werken wordt alleen maar belangrijker om de complexe maatschappelijke uitdagingen aan te gaan.

We bespreken per thema kort trends en tendensen en we bieden daarnaast overzichten met indicatoren over evoluties in onze provincie gekoppeld aan onze eigen bevoegdheden en activiteitsdomeinen. Wie graag meer informatie wil over de gebiedsevoluties kan verder lezen in de indicatorenfiches. Daarnaast is het natuurlijk belangrijk om ook onze eigen werking en realisaties als bestuur onder de loep te nemen, wat ook duidelijk de relevantie aantoont van onze Provincie als bestuursniveau. Als provinciebestuur zijn we ook een netwerkorganisatie bij uitstek om samen met heel veel belanghebbenden maatschappelijke resultaten te boeken. Per thema werd dan ook een opsomming gemaakt van deze belanghebbenden waar we op vandaag mee samenwerken.

De omgevingsanalyse is het eerste document van een tweeluik binnen de PRO-werf Ambtelijk memorandum, één van de 14 trajecten in het kader van onze provinciale strategie. Intussen wordt het tweede document van deze werf al voorbereid, verder werkend op deze omgevingsanalyse, namelijk de ambtelijke inspiratienota. Deze inspiratienota kan dienen als insteek voor de beleidsmakers in de volgende legislatuur om zo tot een bestuursakkoord en een nieuw meerjarenplan te kunnen komen. We leveren deze in september 2024 op, na een grondige voorbereiding en betrokkenheid van alle provinciale diensten.

Ik kan ook meegeven dat dit geen eindpunt is maar slechts een eerste stap in het verder meetbaar maken en opvolgen van onze resultaten, om hierover dus nog beter te kunnen rapporteren in de toekomst. We werken verder aan de uitbreiding van onze indicatorenset voor de eigen realisaties, zodat deputatie, provincieraad, managementteam en onze medewerkers steeds beschikken over een actueel dashboard. Meten is weten en een noodzakelijke voorwaarde om te kunnen verbeteren en bij te sturen!

Eindigen doe ik met een woordje van dank voor het projectteam dat hard gewerkt heeft om alles tijdig klaar te krijgen en voor alle medewerkers die input hebben aangeleverd voor dit werkstuk.

Veel leesgenot,

Steven Ghysens
provinciegriffier

Ons fundament

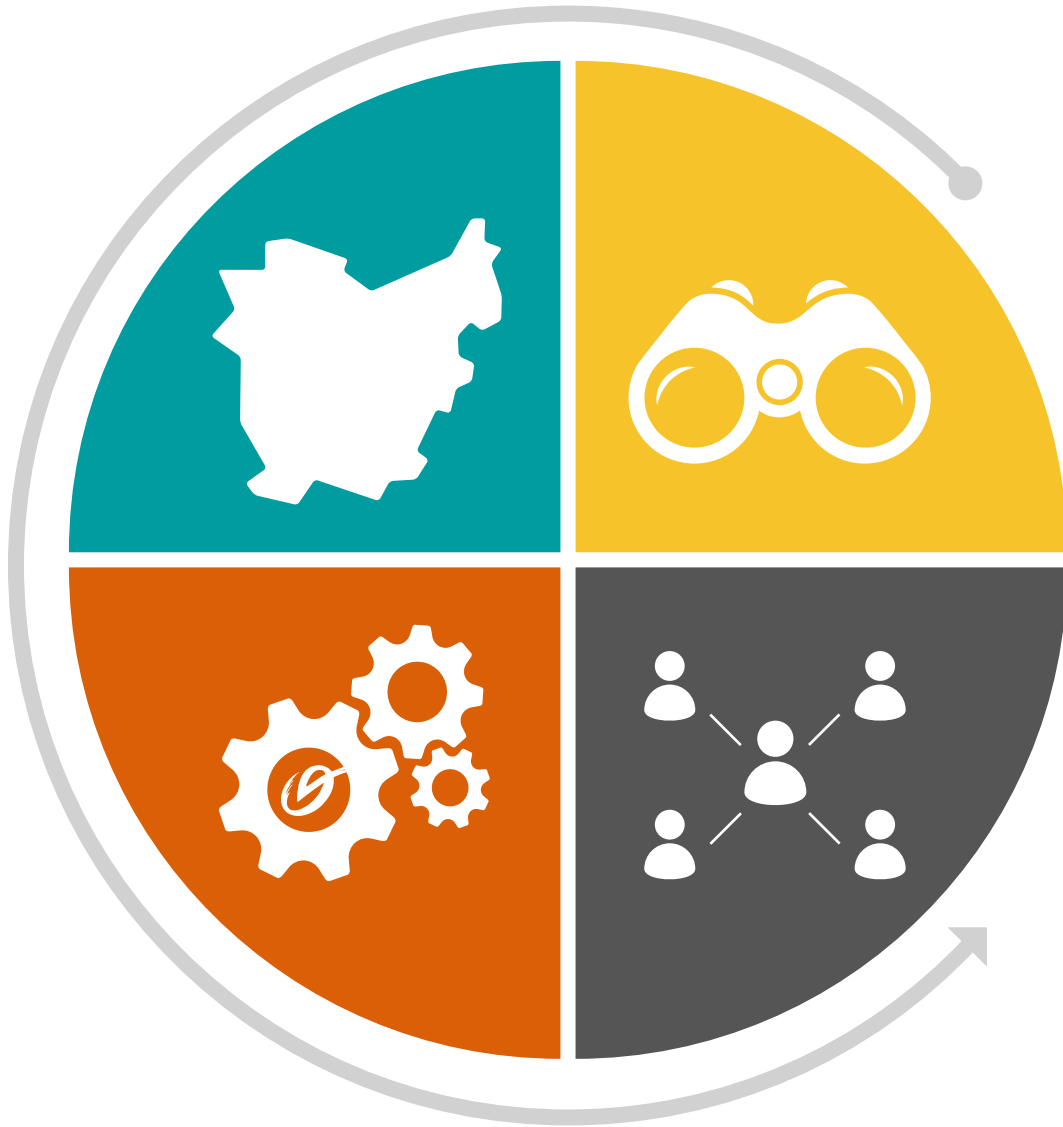
Het provinciebestuur Oost-Vlaanderen wil betekenisvol zijn. Elke dag waarde en impact realiseren voor de inwoners, verenigingen, organisaties, bedrijven, steden en gemeenten op haar grondgebied. Ze doet dat in de rol van beleidsmaker, regisseur, uitvoerder en ondersteuner.

Haar bevoegdheden en focus richten zich op de grondgebonden thema's en op het domein van onderwijs en vorming. Haar beleid en werking zijn bovenlokaal, democratisch gelegitimeerd en op de lange termijn gericht.

Het provinciebestuur beschikt over de ideale schaalgrootte (grondgebied, organisatiegrootte) en over de expertise en competente medewerkers om succesvol te zijn in haar taak. Ze is voldoende nabij en vertrouwd met de lokale context, maar houdt tegelijk gepaste afstand en beschikt over het vermogen om vanuit een helikoptervisie snel, geïntegreerd en multidisciplinair te werken. Op deze wijze handelt ze doelgericht, efficiënt en kwaliteitsvol.

Om haar impact te realiseren bundelt het provinciebestuur haar krachten met het Vlaamse bestuursniveau, de steden en gemeenten en andere maatschappelijke actoren.

De medewerkers zijn gepassioneerd en stellen zich wendbaar op ten aanzien van hun klanten en omgeving. Samen met onze vier kernwaarden: verantwoordelijkheid, vrijheid, vertrouwen en verbinding, kenmerkt dit de organisatiecultuur.

Leeswijzer

'Omgeving' is een ruim begrip. In deze Omgevingsanalyse benaderen we 'Omgeving' vanuit vier invalshoeken, waarbij we binnen elke invalshoek de belangrijkste vaststellingen weergeven.

1 Trends en tendensen

Vanuit het helikopter- of verrekijkerperspectief identificeren we de grote trends en tendensen die relevant zijn en een impact hebben op de taakstelling, thema's en bevoegdheden van de Provincie.

2 Gebiedsinfo

Oost-Vlaanderen is een duidelijk afgebakend territorium. Vanuit het gebiedsperspectief kijken we naar objectieve indicatoren die relevante informatie geven over het grondgebied. We houden hierbij rekening met de grondgebonden taakstelling van het provinciebestuur.

3 Werking

Als overheidsorganisatie doen we aan dienstverlening. Vanuit dat perspectief werpen we een blik op de werking van onze organisatie. Daarbij gaat het zowel over een aantal grotere parameters over financiën en personeel, als over de dienstverlening van onze diensten, de belangrijkste projecten en kernprocessen.

4 Partnerschappen

Wat het provinciebestuur wil bereiken voor Oost-Vlaanderen, kan het niet alleen. Als intermediair bestuur trachten we vanuit een stakeholdersperspectief een beeld te krijgen over onze belangrijkste partnerschappen op organisatieniveau en thematisch.

Zo proberen we te komen tot een zo breed en volledig mogelijke analyse van onze omgeving. We benadrukken hierbij dat deze omgevingsanalyse per definitie een momentopname is.

De meerwaarde van de omgevingsanalyse is dat de vaststellingen een mooi vertrekpunt zijn voor toekomststrategie, beleidsaanbevelingen en -voorstellen.

**WONEN
& LEVEN**

1.1 Trends en tendensen

Klimaatuitdagingen

De klimaatuitdagingen waar we tegenover staan zijn enorm. De **energie- en klimaattransitie** is wellicht dé maatschappelijke uitdaging van de toekomst, waarbij het verstoorde ecologisch evenwicht tussen mens en planeet nog vaak onvoorspelbare gevolgen zal veroorzaken.

De klimaatverandering gaat sneller dan voorzien in de wetenschappelijke voorspellingen. De **urgentie** wordt steeds duidelijker, maar leidt evenwel **niet altijd tot concrete acties**.

Klimaatongelijkheid laat zich zowel op lokaal als op globaal vlak voelen. Ondanks het feit dat mensen met een laag inkomen zorgen voor slechts een fractie van de uitstoot, zijn ze vaker slachtoffer van de klimaatverandering. Daarnaast hebben zij vaak niet voldoende middelen om (kleinschalige) klimaatmaatregelen toe te passen.

Duurzaam gebruik van ecosystemen

De wereld wordt geconfronteerd met een aftakeling van natuurlijke leefgebieden, een verlies van biodiversiteit en een **achteruitgang van land- en waterecosystemen**. Het wereldwijd opnieuw aanplanten van bossen, het duurzaam beheer van alle soorten bossen en het stoppen van ontbossing zijn essentieel. Ontbossing heeft immers een negatieve impact op de koolstofopname.

Anderzijds gaat er **meer aandacht** naar de verschillende manieren om de biodiversiteit opnieuw te versterken en de achteruitgang van land- en waterecosystemen een halt toe te roepen, doordat we in meerdere mate **rechtstreeks geconfronteerd** worden met de (negatieve) gevolgen ervan.

Wateroverlast en waterbeschikbaarheid

Vele plekken in de wereld ervaren steeds heviger regenval, grotere stormen en dus **frequenter en omvangrijkere overstromingen** enerzijds, maar ook steeds meer **droogte en hitte** anderzijds. Dit heeft een invloed op de landbouwgebieden, verdroging van natte gebieden, ... met enorme sociale en economische gevolgen.

Groene transitie

Eind 2019 presenteerde de Europese Commissie de Green Deal, waarmee Europa tegen 2050 het eerste klimaatneutrale continent wil worden en de CO₂-uitstoot tegen 2030 met 55% wil verminderen. Door de beleidsvoorstellen van de Green Deal te verankeren in een Europese Klimaatwet (goedgekeurd in april 2023) vormt de Green Deal een bindend kader en houvast voor de Europese landen.

De groene transitie vraagt om natuurherstel, bescherming van bestaande gebieden en afbouw van bepaalde economische activiteiten, efficiëntere omgang met hulpbronnen. Terzelfdertijd is er ruimte nodig voor economische activiteit, vrijetijdsbesteding, landbouw en wonen.

Energiemaatregelen moeten leiden tot een versnelde afbouw van de broeikasgassen. Slimme, zuinige en groene energie speelt een cruciale rol in het afbouwen van fossiel grondstoffengebruik. Als we de vooropgestelde doelstellingen willen behalen, zullen we het aandeel hernieuwbare energie in de globale energiemix moeten verhogen.

De voorbije maanden werd de Klimaatwet vanuit verschillende hoeken gecontesteerd: voor sommigen gaat de aanpak niet ver genoeg, anderen oordelen dat een te strenge en onrealistische aanpak het draagvlak kan ondergraven en/of zal leiden tot verminderde welvaart.

Verstedelijking en de impact op wonen en leven

Er ontstaat een steeds groter wordende **kloof tussen de stad en het platteland en buitengebieden**. We ervaren als maatschappij een ware verstedelijking, waarbij steeds meer mensen in de steden gaan wonen. Dit heeft onder andere een grote impact op de vraag naar voorzieningen, zoals huisvesting, openbare diensten, ... in de steden.

Anderzijds verdwijnen deze voorzieningen meer en meer in de kleinere woonkernen. Door het steeds kleiner wordende fysieke aanbod van diensten, gebeurt de dienstverlening (van winkels, banken...) steeds **meer digitaal**. In het bijzonder op het platteland, waar er vaak een ouder publiek woont met beperktere digitale vaardigheden, zorgt dit voor een vershraling van de dienstverlening.

Gezond wonen en leven

Er is een opkomende **aandacht voor gezonde voeding** in het algemeen. Desondanks zien we ook een toename aan 'ongezonde voedselomgevingen', waarbij er steeds meer bewerkte voeding, fastfood en kant-en-klare maaltijden worden voorzien. Dit aanbod bevindt zich ook vaak nabij **beïnvloedbare consumenten**, zoals bijvoorbeeld leerlingen.

Hinderaspecten (zoals geur en geluid) verminderen op vele plaatsen de **kwaliteit van de leefomgeving**.

Er is meer aandacht voor **luchtkwaliteit** (fijn stof, stikstof), vooral binnen dorps- en stadskernen. Autoluwe centra worden dan ook meer en meer de norm. Anderzijds zien we een **groei in het personenvervoer** (groei met jaarlijks 0,5%), waarbij dus ook het wagenpark en wagengebruik blijft groeien.

Chemische verontreiniging van lucht, water en bodem vormt nog steeds een belangrijk probleem.

Zowel historische verontreiniging (zoals zware metalen, PCB's) als de recent onder de aandacht komende zeer zorgwekkende stoffen (kankerverwekkende, giftige voor de voortplanting en/of bioaccumuleerbare stoffen zoals b.v. PFAS...) en nieuwe aandachtstoffen (bepaalde pesticiden, antibiotica, hormonen) zorgen voor **gezondheidsrisico's en nadelige effecten op fauna en flora**. Ook de nutriënten stikstof en fosfor blijven voor overschrijdingen van de milieukwaliteitsnormen zorgen.

Nieuwe vormen van mobiliteit en impact op ruimtelijke planning en biodiversiteit

Er is een sterke opkomst van **nieuwe vormen van mobiliteit**. Het fietsgebruik stijgt sterk en vooral ook de variatie in het gebruik neemt toe (E-bike, E-step, speed pedelec...). Dit zorgt uiteraard voor een **groeiende vraag naar fietsinfrastructuur** met een sterk stijgende kostprijs (door stijgende bouwkost) en complexiteit (door stijgende kwaliteitsnormen voor fietspaden). Daarnaast gaat deze (nieuwe) infrastructuur ook gepaard met **bijkomende verharding en verlichting** (wat onder andere een negatieve impact op de biodiversiteit kan hebben).

Het **transport per spoor en water** gaat er in verhouding, ten opzichte van het wegvervoer, op achteruit en wordt in feite **als potentieel onderbenut**. Er ontstaat ook een wijzigende dynamiek van de havenomgeving door verschillende ambitieuze havenfusies (cfr. North Sea Port, Port of Antwerp-Bruges), bedoeld om concurrentieel te blijven in Europa en de wereld.

1.2 Gebiedsinfo

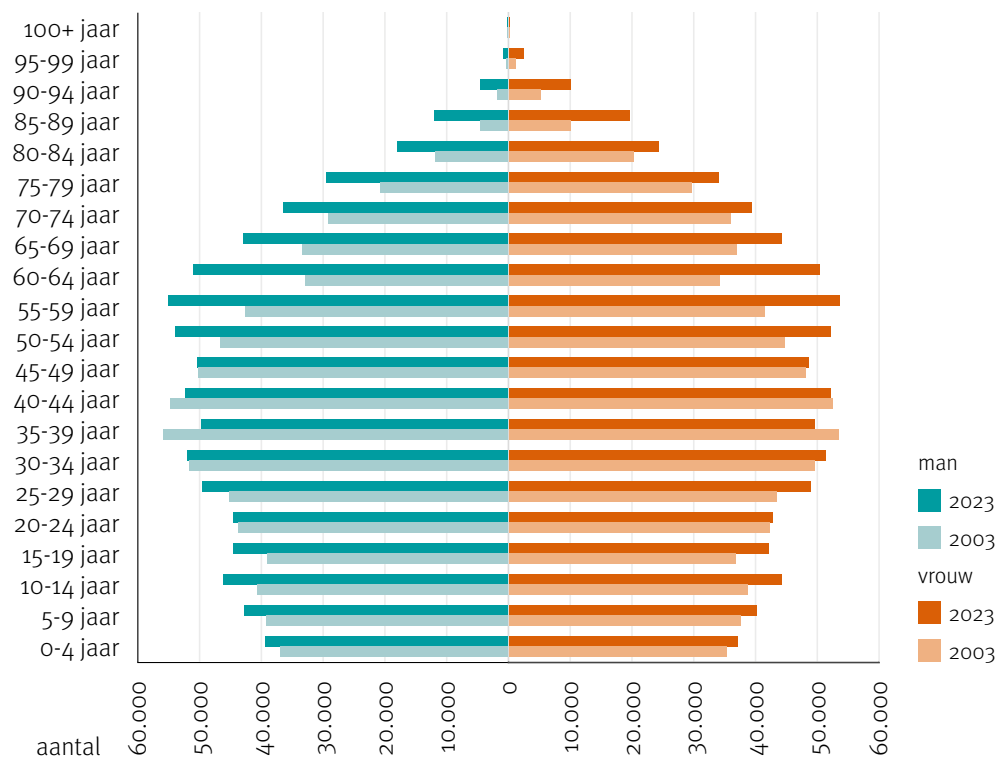
Wil je graag meer informatie over dit thema? Klik dan [hier](#) door naar de indicatorenfiches.

Bevolking en huishoudens

Op 1 januari 2023 telde Oost-Vlaanderen 1.564.209 inwoners (23,0% van het Vlaams Gewest) of een **stijging van 13,4%** ten opzichte van referentiejaar 2003. Volgens de prognoses van Statistiek Vlaanderen zou het aantal inwoners in de provincie Oost-Vlaanderen **in 2040 verder groeien tot 1.653.887 inwoners**. Als we kijken naar de bevolkingspiramide zien we een algemene trend naar meer vergrijzing.

Bevolkingspiramide Oost-Vlaanderen (2003-2023)

Bron: Rijksregister | provincies.incijfers.be

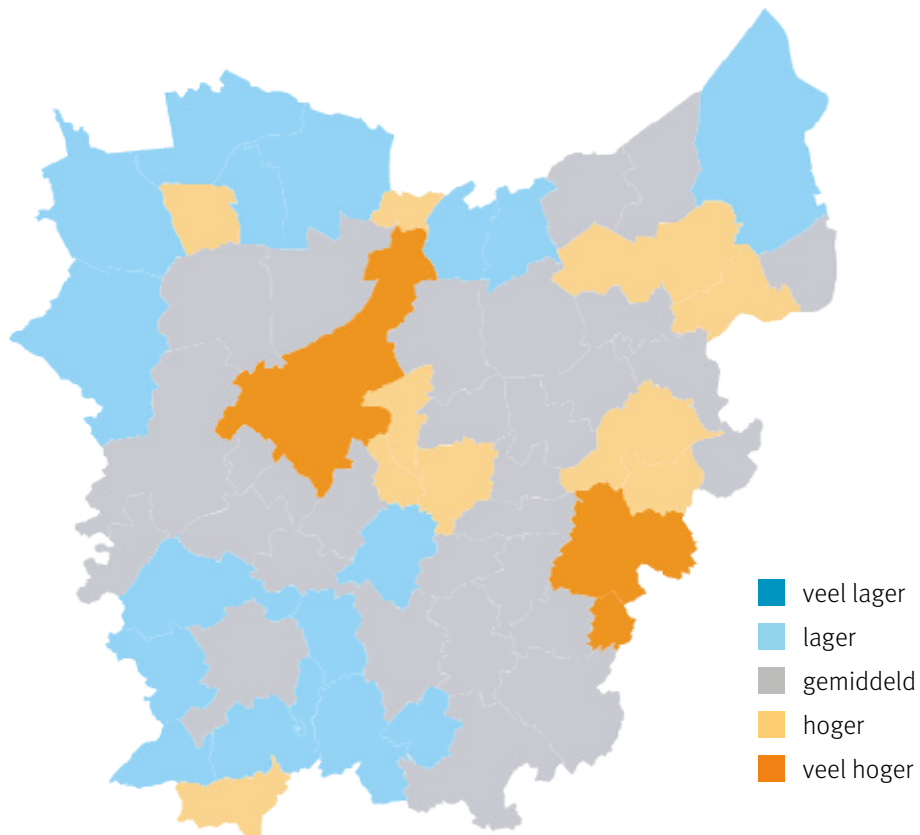

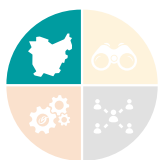

We zien dat de gemiddelde **huishoudengrootte** afneemt van 2,38 in 2003 tot 2,28 in 2023. Beide trends liggen in lijn met het Vlaams Gewest. De **woonstabiliteit** in Oost-Vlaanderen die aangeeft hoeveel mensen hetzelfde adres hebben als het jaar ervoor is met 90,4% relatief hoog. Dat wil zeggen dat 9,6% van de inwoners verhuisd is tussen 1 januari 2022 en 1 januari 2023. De bevolkingsdichtheid in Oost-Vlaanderen varieert tussen 97 inwoners per km² in Sint-Laureins en 1.705 inwoners per km² in Gent.

Bevolkingsdichtheid Oost-Vlaanderen (2023)

Bron: Rijksregister | provincies.incijfers.be

Efficiënt en kwalitatief ingevulde ruimte

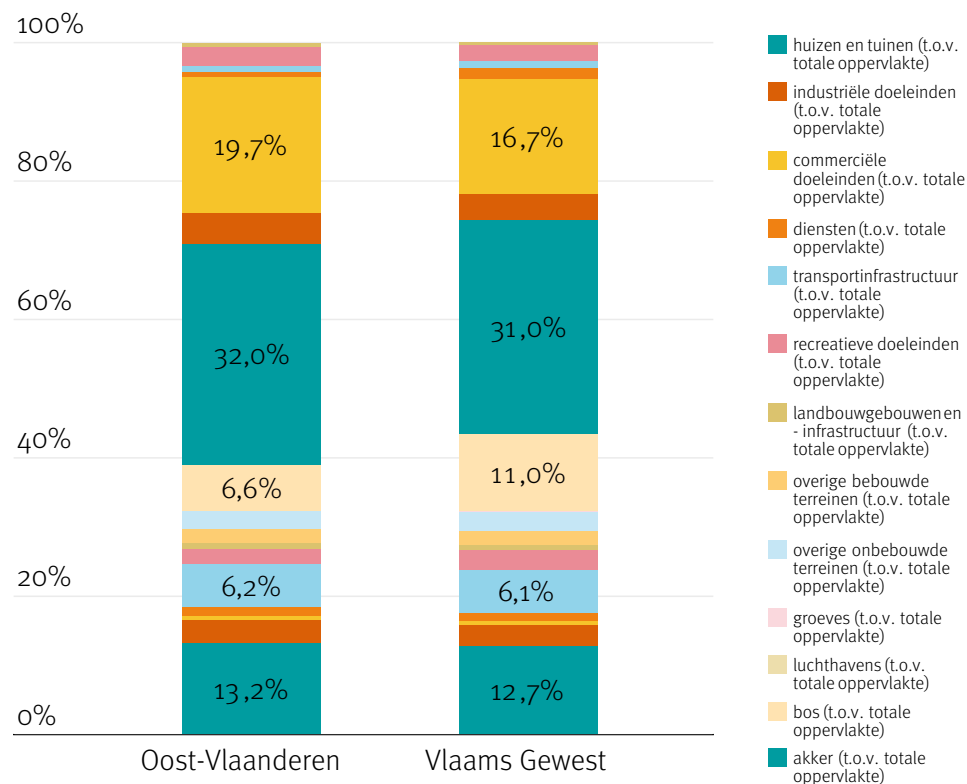
Oost-Vlaanderen heeft een totale oppervlakte van 300.711,07 hectare. **67,5% van deze oppervlakte is open ruimte en 32,5% van de oppervlakte is ingenomen door ruimtebeslag.** Van deze oppervlakte is in 2022 16.752 ha (of 5,6%) ingenomen door gebouwen. In Oost-Vlaanderen bestaat 76,6% van de open ruimte uit akker of grasland. In het Vlaams Gewest is dit 70,6% van de open ruimte.

Een belangrijk onderdeel van ruimtebeslag is verharding. Verharding staat gelijk aan afdekking van de bodem met kunstmatige materialen. In de periode van 2014 tot en met 2022 is de **verhardingsgraad licht gestegen** van 14,8% in 2017 naar een 'voorlopig' cijfers van 15,7% in 2022. Dat is 0,6 procentpunten hoger dan in het Vlaams Gewest.

In Oost-Vlaanderen is met 61,6% het grootste deel van de ruimte bestemd voor landbouw, gevolgd door 17,0% voor wonen. Als we kijken naar het effectieve gebruik van de grond zien we dat van alle types landgebruik in Oost-Vlaanderen in 2022 het grootste deel van de oppervlakte gebruikt werd voor akkerbouw (32%), grasland in landbouwgebruik (19,7%), huizen en tuinen (13,2%), bos (6,6%) en transportinfrastructuur (6,1%). Dezelfde top vijf zien we terug in het Vlaams Gewest, maar met iets andere percentages.

Landgebruik per type (2022)

Bron: Departement Omgeving - Landgebruiksbestand | provincies.incijfers.be

Wonen

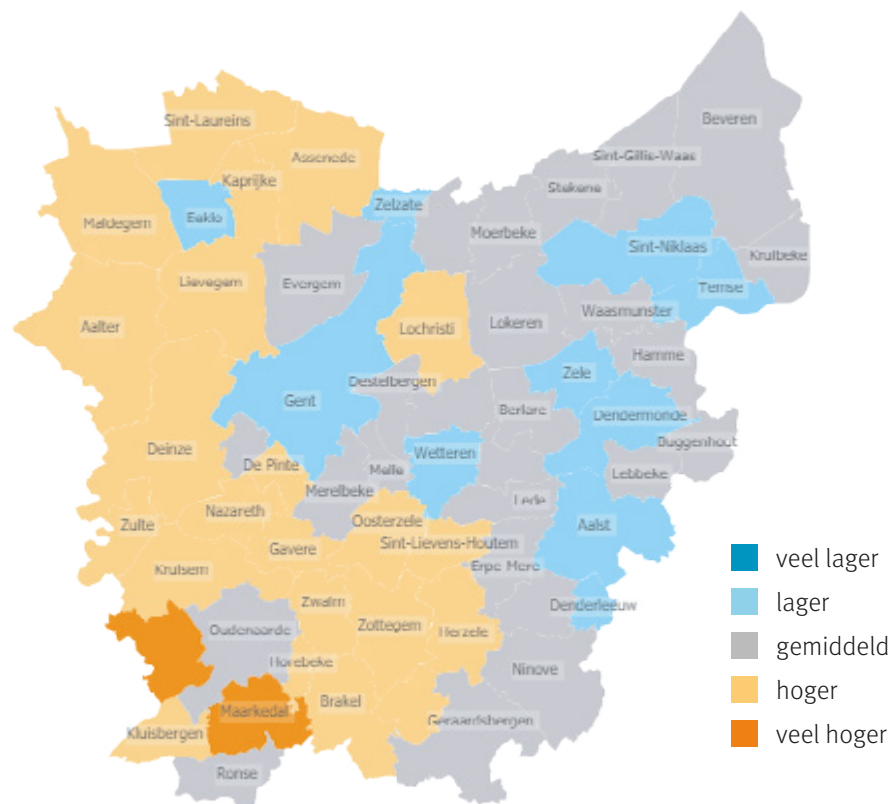
We zien dat het aantal woongelegenheden in de periode 2018-2022 toegenomen is met 4,4%. De sterkste stijging zien we bij de meergezinswoningen met meer dan 10 woongelegenheden (+20,6%). Het aantal eengezinswoningen in gesloten bebouwing is maar met 0,5% toegenomen ten opzichte van 2018.

Het **aantal woongelegenheden is groter dan het aantal huishoudens**. Dit betekent dat de woongelegenheden ook voor andere zaken dan permanente bewoning worden gebruikt, denk maar aan het gebruik als vakantiewoning, tweede verblijf, handel of diensten.

Voor een indicatie van de mate waarin er in de provincie duurzaam gebouwd wordt, kijken we naar het aandeel van de inwoners dat woont in een woning die **energiezuinig en energierecupererend** is. Uit de resultaten van de burgerbevraging blijkt dat er sterke regionale verschillen zijn. Het valt op dat het voornamelijk gemeenten in het zuiden en westen van de provincie zijn die hoger scoren dan gemiddeld. Wetteren (44%), Dendermonde en Gent (beiden 45%) hebben het kleinste aandeel inwoners in een energierecupererende woning. Een woning is energierecupererend als minstens één van de volgende voorzieningen aanwezig is: groendak, zonnepanelen, zonneboiler, warmtepomp, gebruik regenwater.

Aandeel inwoners dat woont in een woning die energierecupererend is (2020)

Bron: Rijksregister | provincies.incijfers.be

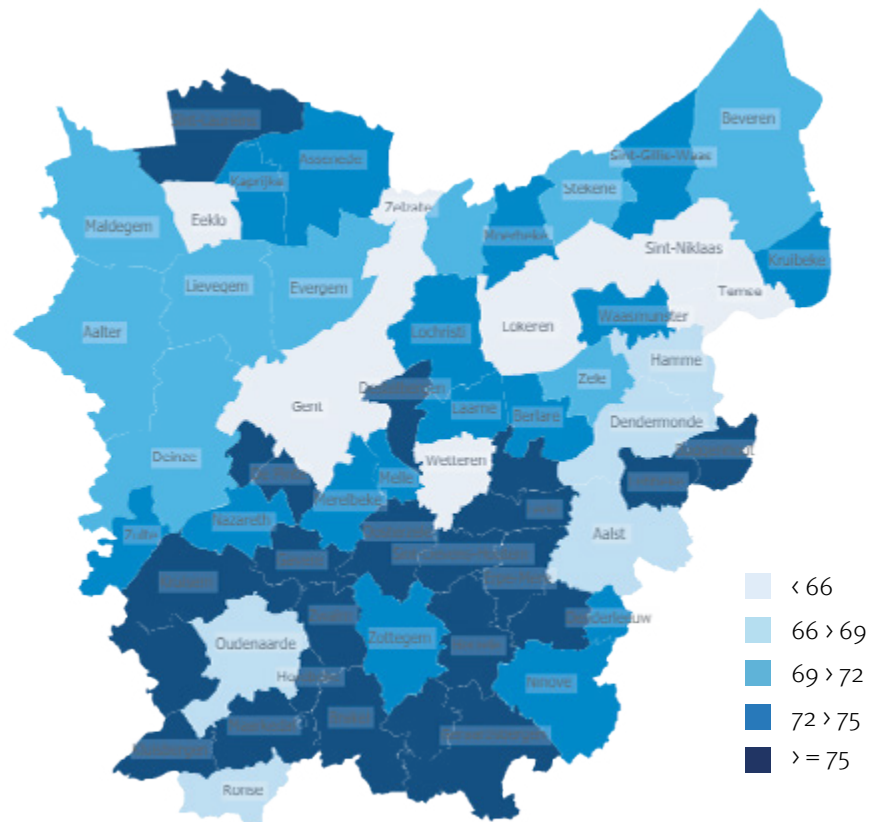

Oost-Vlaanderen telt 668.063 huishoudens met een gekende eigendomstitel. Van deze huishoudens zijn er 452.040 eigenaar (= 67,7%) van hun woning en huren er 216.023 hun woning (= 32,3%). In het Vlaams Gewest is 68,8% van de huishoudens eigenaar van zijn/haar woning. Het aandeel eigenaars varieert van 90,5% eigenaars in Horebeke tot 50,6% eigenaars in Gent. Zoals je op de kaart kunt zien is vooral in de gemeenten in de Vlaamse Ardennen het aandeel eigenaars hoog.

Eigenaars % tov huishoudens met gekende eigendomstitel (2023)

Bron: Kadaster en Rijksregister | provincies.incijfers.be

Op 1 januari 2022 telde Oost-Vlaanderen 42.357 sociale huurwoningen. Als we dit aantal bekijken ten opzichte van het aantal huishoudens zijn dit 6,3 sociale huurwoningen per 100 particuliere huishoudens. In 2022 is het aantal sociale huurwoningen in de provincie Oost-Vlaanderen ten opzichte van 2013 met 3.895 woningen of 10,1% gestegen. In de afgelopen jaren zien we een **stijgende trend van het aantal gezinnen dat op een wachtlijst** van een sociale huisvestingsmaatschappij staat.

Klimaat en klimaatadaptatie

De huishoudens zorgen in Oost-Vlaanderen voor 29,6% van de totale provinciale CO₂-uitstoot in 2021. Het gaat hier over de CO₂-uitstoot veroorzaakt door het verbruik van elektriciteit en fossiele brandstoffen in de woningen. De CO₂-uitstoot door huishoudens in Oost-Vlaanderen evolueerde van 2.857.678 ton in 2011 tot 2.439.170 ton in 2021. Ondanks een groei van het aantal huishoudens tussen 2011 en 2021 van 7,8%, **daalde het totale energieverbruik van de huishoudens** in dezelfde periode met -5,3% en de CO₂-emissie met -14,6%. Een huishouden in Oost-Vlaanderen stootte gemiddeld 3,68 ton CO₂ uit in het jaar 2021.

De totale productie van hernieuwbare elektriciteit in 2021 op het grondgebied van Oost-Vlaanderen wordt geschat op 2.070.297 MWh. Dit komt overeen met 27,2% van het totale elektriciteitsverbruik op het grondgebied in datzelfde jaar. Dankzij deze lokale groene stroomproductie werd een CO₂-uitstoot vermeden van 457.536 ton CO₂.

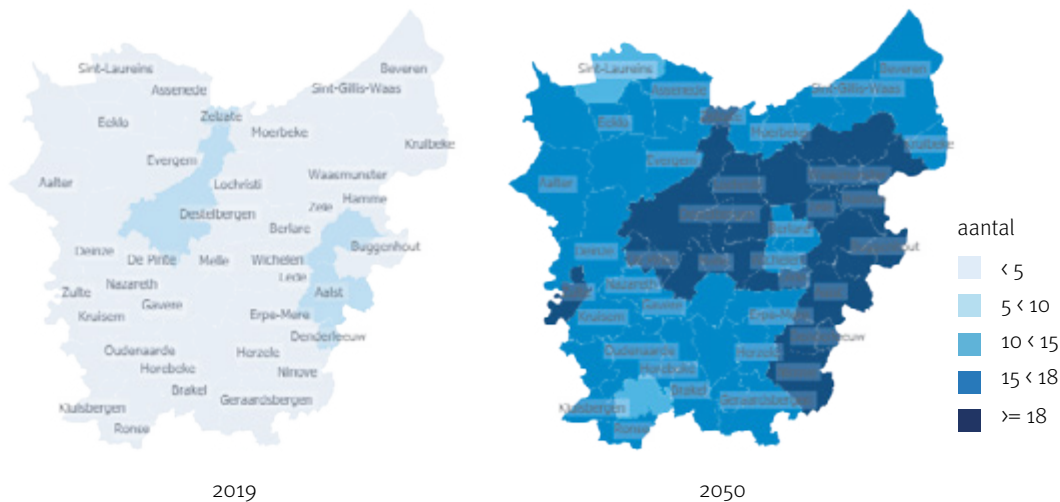
We zien een sterke stijging van het totaal geïnstalleerd vermogen aan PV-installaties (zonnestroominstallaties) van minder dan 200 MW in 2011 naar 1.166,47 MW op 1 januari 2023.

Op basis van cijfers en extrapolaties van de Vlaamse Milieumaatschappij is de verwachting dat het **aantal hittegolfdagen**¹ tussen nu en 2100 in de verschillende gemeenten van Oost-Vlaanderen sterk zal toenemen. Waar er in het huidige klimaat in de meeste gemeenten maximaal 5 hittegolfdagen per jaar zijn, zie je dat de verwachting is dat dit er in de meeste gemeenten in 2050 per jaar minstens 15 zullen zijn. In bijna alle gemeenten zien we ten minste een verviervoudiging van het aantal hittegolfdagen tussen het huidige klimaat en 2050.

De klimaatverandering veroorzaakt **frequentere en intensievere regenbuien**, waardoor erosie nog sterk kan toenemen.

Evolutie hittegolfdagen per jaar huidig (2019 > 2050)

Bron: VMM | provincies.incijfers.be

¹ Meerjarig gemiddelde van het aantal dagen per jaar dat deel uitmaakt van een hittegolf, volgens de definitie van de Federale Overheidsdienst Volksgezondheid, nl. een periode van minstens drie opeenvolgende dagen met een gemiddelde minimumtemperatuur (gemiddelde over de drie dagen) hoger dan 18,2 °C en een gemiddelde maximumtemperatuur hoger dan 29,6 °C.

Mobiliteit

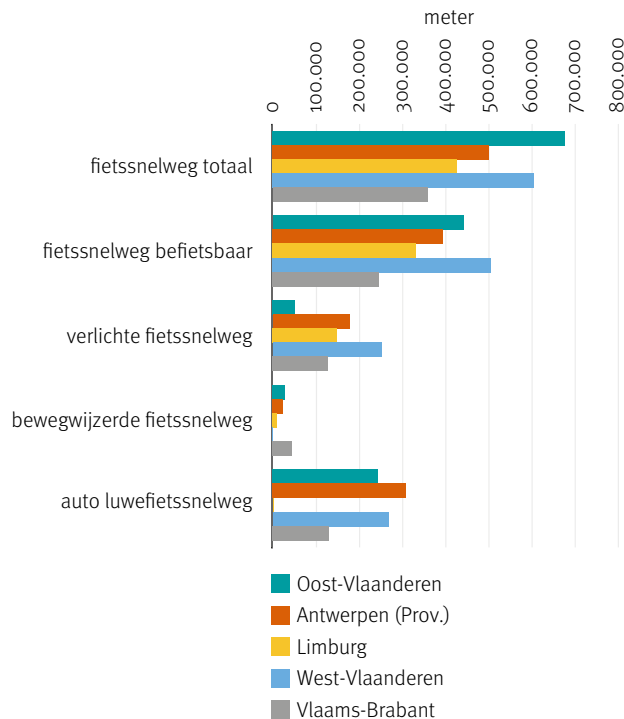
Fietssnelwegen zijn fietsroutes tussen steden die tot 15 à 20 km van elkaar liggen. Deze fietssnelwegen zijn een initiatief van de Provincies, in samenwerking met de gemeenten en de Vlaamse overheid. De fietssnelwegen vormen samen met andere fietsroutes een 'bovenlokaal functioneel fietsroutenetwerk'.

Het netwerk van de fietssnelwegen in Oost-Vlaanderen telt 677 km en dit als onderdeel van de 2.700 km op Vlaams niveau. Van de fietssnelwegen in Oost-Vlaanderen is 362 km (54%) conform de kwaliteitsvoorwaarden, 124 km (18%) is befietsbaar maar voldoet niet aan de kwaliteitseisen en 191 km (28%) is nog niet aangelegd.

We stellen vast dat het overgrote deel van de fietssnelwegen in Oost-Vlaanderen in 2022 niet verlicht (63,1%) en niet bewegwijzerd (57,1%) is. Als we kijken naar het autoluwe karakter zien we dat van het totaal aantal meter fietssnelweg ongeveer evenveel autoluw (36,0%) als niet-autoluw (36,5%) is.

Lengte fietssnelwegen per provincie (2022)

Bron: Vijf Vlaamse Provincies - fietssnelwegen.be | provincies.incijfers.be

Uit fietstellingen op 16 verschillende locaties blijkt dat het fietsgebruik in Oost-Vlaanderen sterk is gestegen. Als we de cijfers van 2023 met die van 2018 vergelijken, bedraagt de stijging 54%. De tellingen tonen dus duidelijk aan dat er in Oost-Vlaanderen meer en meer gefietst wordt door de jaren heen.

We merken dat ook de elektrificatie van het wagenpark zich doorzet. In 2020 waren er in Oost-Vlaanderen 1.018 publieke laadpalen voor elektrische voertuigen. Tussen 2020 en 2023 kwamen er 1.009 laadpalen bij, waardoor het aantal bijna verdubbelde tot 2.027 in 2023.

1.3 Werking

Efficiënt en kwalitatief ingevulde ruimte

Wat doen we?

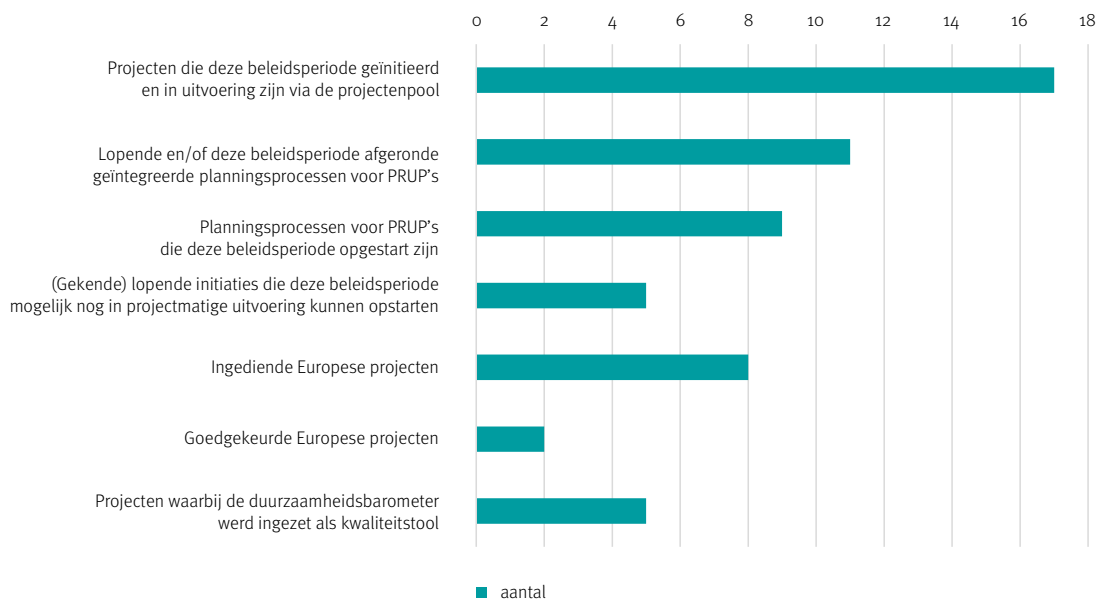
De Provincie **bereidt het provinciaal ruimtelijk beleid voor en voert het uit**. We ondersteunen en verlenen adviezen aan (vooral) de Oost-Vlaamse gemeenten en het Vlaamse Gewest. We focussen op de transitie naar een robuuste en veerkrachtige ruimte, solidaire (be)leefomgeving, circulaire samenleving en naar een energielandschap.

De Provincie zet in op **gebiedsgerichte, geïntegreerde projecten**. We zetten daarbij volop in op projectmatig werken, gebiedsontwikkeling en participatie en nemen de rol van facilitator, verbinder en regisseur op.

De Provincie **verleent op grond van decretale voorziene procedures vergunningen in eerste of in tweede aanleg**.

Projecten, gebiedswerking en planningsprocessen (2020-2023)

Bron: Provincie Oost-Vlaanderen | Eigen meting

Hoe gaan we te werk?

De dienst Ruimtelijke Planning ontwerpt een **provinciaal ruimtelijk beleidsplan**, voert **ruimtelijke processen**, maakt **uitvoeringsplannen en verordeningen** op, **verleent adviezen**, realiseert **ruimtelijke projecten** en draagt bij aan **gebiedswerking**. De basis hiervoor zijn decretaal voorgeschreven procedures aangevuld met provinciale (participatieve) processen.

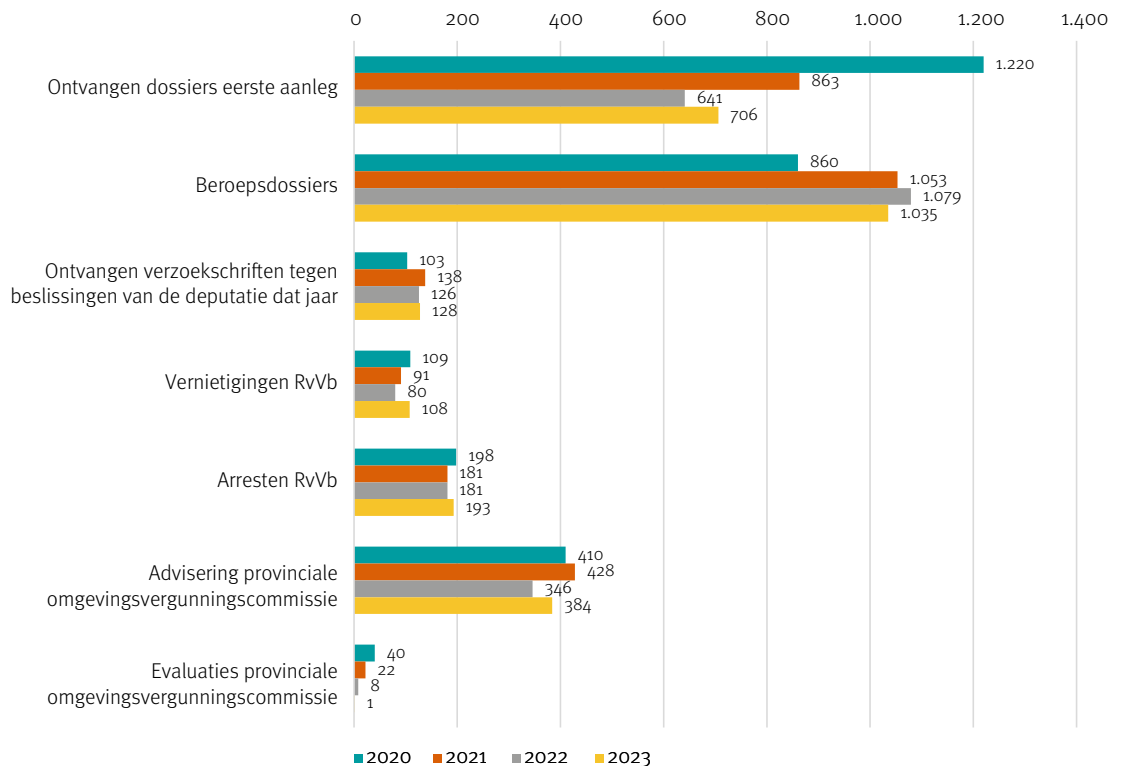
De diensten Omgevingsvergunningen (Leefmilieu) en (Ruimte) behandelen bij het verlenen van vergunningen zowel het procedurele als het inhoudelijke aspect. Voor elk project onderzoeken ze de milieuhygiënische, stedenbouwkundige en planologisch verenigbaarheid met de onmiddellijke omgeving. Voor de meest complexe projecten omvat dit onderzoek ook een advies van de provinciale omgevingsvergunningscommissie. Dit alles leidt tot een gecoördineerd advies aan de deputatie die de uiteindelijke beslissing moet nemen.

De diensten Omgevingsvergunningen staan onder meer in voor het:

- Behandelen omgevingsvergunningsaanvragen waarvoor de deputatie in eerste en in administratief beroep bevoegd is
- Organiseren omgevingsvergunningscommissie
- Ondersteunen van gemeenten ad hoc en/of via het omgevingscontract
- Behandelen bebossingsaanvragen cfr. Veldwetboek
- Behandelen springstoffendossiers
- Coördineren GPBV²-evaluaties
- Behandelen van de verzoekschriften ingediend bij de Raad voor Vergunningsbetwistingen

Omgevingsvergunningen: aantallen (2020-2023)

Bron: Provincie Oost-Vlaanderen | Eigen meting

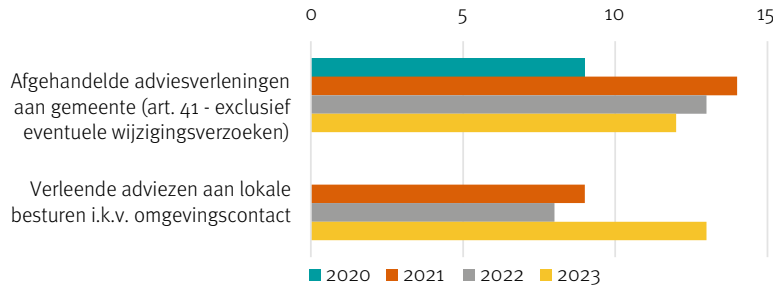
² Geïntegreerde Preventie en Bestrijding van Verontreiniging

Adviesverlening aan lokale besturen i.k.v. omgevingsvergunningen (2020-2023)

Bron: Provincie Oost-Vlaanderen | Eigen meting

Een greep uit de belangrijkste projecten

Ruimtelijk Beleidsplan 'Maak Ruimte voor Oost-Vlaanderen 2050'

Het Ruimtelijk Beleidsplan geeft op lange termijn de visie weer hoe we willen omgaan met de schaarse ruimte in Oost-Vlaanderen. Daarbij is zowel op het vlak van wonen, open ruimte, mobiliteit, energie en economie een ommekeer nodig willen we naar een kwalitatieve en klimaatgezonde leefomgeving evolueren. De opmaak van een dergelijk beleidsplan vergt een intensieve samenwerking van alle grondgebonden provinciale diensten, het beleid en van heel veel externe actoren op grond van studies en tendensen.

Provinciaal Ruimtelijk Uitvoeringsplan (PRUP) Ruien Centraal

Met de opmaak van het Provinciaal Ruimtelijk Uitvoeringsplan (PRUP) Ruien Centraal willen we een duurzaam economisch reconversieproject realiseren op de site van de voormalige elektriciteitscentrale in Ruien waarbij we zowel inzetten op watergebonden bedrijvigheid, energie, behoud van natuurwaarde en gemeenschappelijke infrastructuur, met het oog op een circulaire samenleving.

Provinciaal Ruimtelijk Uitvoeringsplan (PRUP) Recreatiepool Donk Berlare

De recreatiepool Donk in Berlare is een plek om te genieten langs en op het water, maar door de toenemende bebouwing, stacaravanparken en het verrommelde landschap staat dit onder druk. Ondanks de recreatieve troeven vinden toeristen er nauwelijks overnachtingsmogelijkheden. Op basis van een geïntegreerde visie en een plan van aanpak komen we tot een goede balans tussen recreatie en natuur, met als doel een robuuste en veerkrachtig ruimte.

Opmaak ruimtelijke regionale energievisies en strategieën Energielandschap 2050

Het Energielandschap 2050 is een ruimtelijke regionale energievisie, gebaseerd op wat ruimtelijk, maatschappelijk, technisch en financieel mogelijk is. De visie maakt duidelijk welke hernieuwbare energie-installaties waar een bepaalde plek kunnen krijgen en waarom. De Provincie maakt deze visie op, samen met de lokale besturen, streekintercommunales en tal van professionele/niet-professionele actoren. Het doel is een programmawerking per regio waarin stakeholders elkaar vinden om samen de energievisie uit te voeren. De Provincie helpt mee aan de uitvoering door provinciale ruimtelijke uitvoeringsplannen (PRUP) voor windlandschappen op te maken, te zorgen voor de reconversie van bedrijventerreinen naar energieHUB's (EHUBts) en ruimtelijke instrumenten in te zetten in het kader van aquathermie, zonnepanelenparken ...

Masterplannen

Het Scheldepark vormt de schakel tussen het centrum van Wetteren en de open ruimte langsheen de Scheldeoeveren. Door de strategische ligging hebben scholen, woonzorgcentra en bedrijven zich hier gevestigd. Bij een aantal van die spelers ontstonden ruimtevragen of ideeën voor verdere ontwikkeling. Met het oog op een solidaire leefomgeving, wegen we deze ruimtevragen af tegenover de kansen en troeven van het gebied en voeren we ze uit via een samenwerkingsovereenkomst.

Subsidie woonmaatschappijen

Met een subsidie voor het uitbreiden van private woningen voor sociale verhuur willen we het patrimonium van de sociale verhuurkantoren (SVK) laten groeien. We geven een extra impuls aan woonmaatschappijen om bestaande woningen op de privémarkt te verhuren via een systeem van sociale huur. Deze impuls zorgt momenteel voor de helft van de aangroei van het Oost-Vlaams sociaal patrimonium. Een communicatiecampagne zet dit soort sociale huisvesting en dit systeem van verhuren in de kijker.

Eén van de langst lopende en meest succesvolle gebiedsgerichte projecten is het Project Gentse Kanaalzone. Dit project streeft **een goede verstandhouding na tussen economie, wonen, natuur en landbouw binnen een hoogdynamische havenomgeving en zet sterk in** op de noodzakelijke transitie in energie en mobiliteit die nodig zijn voor de toekomst van de haven en haar omgeving.

Speerpuntprojecten hierin zijn:

- **'Tijdelijke zuidelijke havenring'** betreft het reorganiseren en verbeteren van multimodale (fiets, bus, trein en auto) verkeersstromen tussen de westelijke en oostelijke kanaaloever op de rand tussen de haven en het grootstedelijk gebied Gent in afwachting van een volwaardige verbinding tussen de R4-West en de R4-Oost.
- **'Ruimte.Denken.Zelzate'** (conceptuele ontwerpbeurt) beoogt, op basis van ontwerp onderzoek en met doorkijk richting 2050, het ontwikkelen van een aantal scenario's voor het inpassen van een groot aantal mogelijk te (her)ontwikkelen (grensoverschrijdende) infrastructuur: R4WO, pijpleidingen, 380 kV, spoorprojecten (Rail Gent Terneuzen, Trein Gent Terneuzen, Havenspoorlijn ...), kanaalaanpassingen, een nieuwe verdiepte Zelzate-tunnel...
- **'Raamplan Fiets'** betreft de consensus voor een gebiedsdekkend drielaagig fietsroutenetwerk met een totale lengte van 268 km in de Gentse Kanaalzone. De partners beogen een volledige realisatie tegen 2030.
- **'North C-Circular'** is een strategische havenontwikkeling met een oppervlakte van 150 ha met focus op energie- en klimaattransitie. Deze ontwikkeling moet toelaten dat ArcelorMittal op termijn energieneutraal kan produceren.
- **'North Sea Port District'** is een Benelux Groepering voor Territoriale Samenwerking (BGTS) tussen zes gemeenten en twee provincies die intensief samenwerking rond duurzaamheid, leefkwaliteit en mobiliteit.

Klimaat, natuur & biodiversiteit

Wat doen we?

De Provincie wil een antwoord bieden op de achteruitgang van de biodiversiteit én inzetten op natuur als klimaatbuffer. Daarvoor willen we het **leefgebied van planten en dieren vergroten (kwantitatief), verbinden (kwantitatief) en verbeteren (kwalitatief)**. Daarnaast erkennen, subsidiëren en volgen we de drie regionale landschappen (Vlaamse Ardennen, Schelde-Durme en Meetjesland & Leievallei) en de Bosgroep Oost-Vlaanderen op en zorgen we voor een kwalitatieve advisering van vergunningen.

De Provincie voert een ambitieus klimaatbeleid en streeft naar een **'klimaatgezond' Oost-Vlaanderen** in 2040. De Provincie doet dit onder andere door een provinciaal klimaatbeleid uit te werken en de alle Oost-Vlaamse gemeenten te ondersteunen bij het opzetten van hun gemeentelijk klimaatbeleid.

De Provincie helpt (via het Steunpunt Duurzaam Wonen en Bouwen) **gezinnen en bedrijven in Oost-Vlaanderen om zich voor te bereiden op klimaatneutraliteit**, met name een verminderde CO₂-uitstoot en een aanpassing aan het toekomstige klimaat van de bebouwde omgeving in Oost-Vlaanderen.

Hoe gaan we te werk?

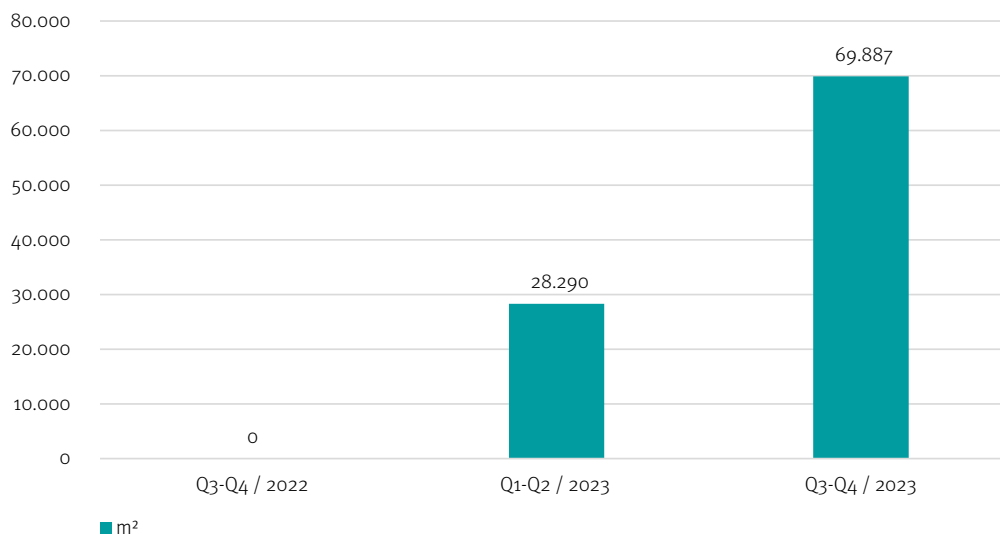
De dienst Klimaat, Natuur & Milieu maakt werk van een aantal sporen:

We realiseren **natuurverbindingen** en **functionele, ecologische netwerken** door:

- Aankopen en beheren van eigen terreinen
- Ondersteunen van aankopen door terrein beherende natuurverenigingen
- Geïntegreerde gebiedsgerichte projecten (sensibilisering – visievorming – uitvoering)

Oppervlakte door de Provincie aangekochte grond (m²) voor natuur (2022-2023)

Bron: Provincie Oost-Vlaanderen | Eigen meting

We verhogen **biodiversiteit** door:

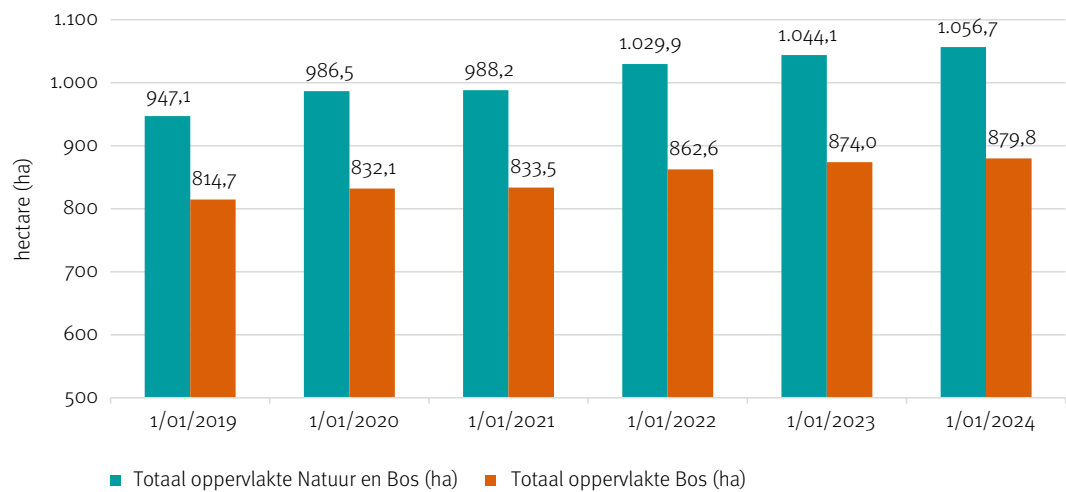
- Inrichten en beheren van eigen terreinen (bijvoorbeeld inrichting vleermuizenkelders)
- Ondersteunen van regionale landschappen en bosgroepen
- Projecten gericht op soorten (bijvoorbeeld Interreg 'Otter over de grens') of habitats (bijvoorbeeld natte natuur)
- Gebiedsgerichte open ruimteprojecten

We **breiden bos** uit door:

- Aankopen en aanplanten van bos op eigen terreinen van de Provincie
- Ondersteunen van gemeenten (via Bosloket)
- Ondersteunen van particulieren (via BOOST, de bosgroep, Beplant het Landschap)
- Sensibiliseren (bijvoorbeeld Week van het Bos, gegidste wandelingen ...)

Totale oppervlakte natuur- en bos in provinciaal beheer in hectare (2019-2024)

Bron: Provincie Oost-Vlaanderen | Eigen meting

We werken aan een **provinciaal klimaatbeleid** door:

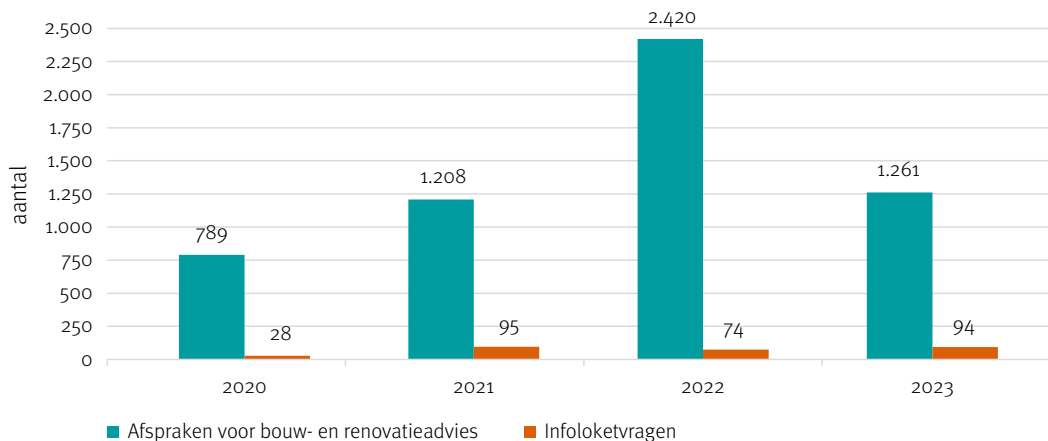
- Verzamelen, updaten en verspreiden van **klimaatcijfers** om het klimaatbeleid te onderbouwen en op te volgen
- Ondersteunen van Oost-Vlaamse **gemeenten** bij klimaatplanning (gemeentelijke mitigatieplannen en adaptatieplannen) en het opzetten van klimaatinitiatieven
- Coördineren van het **Omgevingscontract** (dit biedt gemeenten gevarieerde ondersteuning bij projecten rond klimaat, lokale economie en voeding, duurzaam wonen en bouwen, energie, mobiliteit, water, lucht en geluid, bodem, natuur, landschap en platteland, natuur- en milieueducatie en erfgoed)
- Samenwerken met **intercommunales** (bijvoorbeeld Waasland klimaatland/Waasland in balans)
- Inzetten op **tijdelijke, specifieke klimaatacties** (bijvoorbeeld pilootproject rond opvang hemelwater)

De Provincie voorziet in:

- **Renovatieadvies** op maat van burgers en openbare besturen
- **Groepsaankoop groene stroom & aardgas** voor gezinnen en bedrijven
- **Groepsaankoop zonnepanelen & thuisbatterijen** voor gezinnen en bedrijven

Uitgevoerde bouw en renovatieadviezen op maat van burgers (2020-2023)

Bron: Provincie Oost-Vlaanderen | Eigen meting

Een greep uit de belangrijkste projecten

- Vastgoedstrategietraject SURE2050 voor openbare besturen.
- Cool Towns rond de hitteproblematiek in verstedelijkte omgeving met als output pilootprojecten in Oost-Vlaamse gemeenten.
- Project Natuur-inbouw dat focust op natuurinclusief bouwen met 5 pilootprojecten in Oost-Vlaanderen.
- Samen met Vlaams klimaatfonds: meerdere lokale renovatietrajecten en ondersteuning van noodkoopprojecten.
- Samen met Energiehuis SOLVA: koppeling van klimaatrenovatieadvies aan ontzorging bij offertevraag en premieaanvraag.
- Binnen het provinciaal klimaatfonds: verbetering triage van renovatieadvies op maat, aantrekken van nieuwe burgers voor renovatieadvies op maat via thermografische gevelscans, sensibiliseringscampagne fossielvrij verwarmen.

De Provincie trekt volgende geïntegreerde gebiedsgerichte projecten:

- Gestroomlijnd Landschap
- Landschapspark Vlaamse Ardennen
- T.OP Dender
- Beheer koppelingsgebieden Gentse Kanaalzone
- Moervaartvallei

De Provincie is partner in volgende gebiedsgerichte projecten:

- Parkbos
- Rodeland
- Grenspark Groot Saeftinghe
- Landschapspark Zwinstreek
- Nationaal Park Scheldevallei

Goede en gezonde leefomgeving

Wat doen we?

Het Provinciaal Centrum voor Milieuonderzoek (PCM) van de Provincie voert als laboratorium en onderzoekscentrum **beleidsondersteunend milieuonderzoek** uit voor het eigen beleid maar ook in opdracht van gemeentebesturen en andere overheden. Het laboratorium is hiervoor officieel erkend en BELAC geaccrediteerd, dit zowel voor monsternames en analyses van water, (water)bodem als geluid.

De wetenschappelijk medewerkers binnen de Cel Studie en Onderzoek stellen hun expertise ter beschikking bij complexe problematieken en dossiers en voeren samen met de projectmedewerkers diverse projecten uit. De synergie tussen laboratorium en studie & onderzoek biedt hierbij een grote meerwaarde voor de klanten.

Het **Steunpunt Erosie** van het PCM begeleidt erosiegevoelige gemeenten en individuele landbouwers bij de uitvoering van de erosiebestrijdingsplannen en treedt op als erosiecoördinator.

De dienstverlening van het PCM naar de Oost-Vlaamse gemeenten kadert binnen het Omgevingscontract. De ondersteuning van andere provincies en gemeenten in andere provincies verloopt via de samenwerkingsovereenkomst binnen het Interprovinciaal Kenniscentrum (IPKC). Ook andere overheden kunnen een beroep doen op het PCM en er is ook een beperkt aanbod voor burgers (analyses putwater, moestuinen en IBA's).

Hoe gaan we te werk?

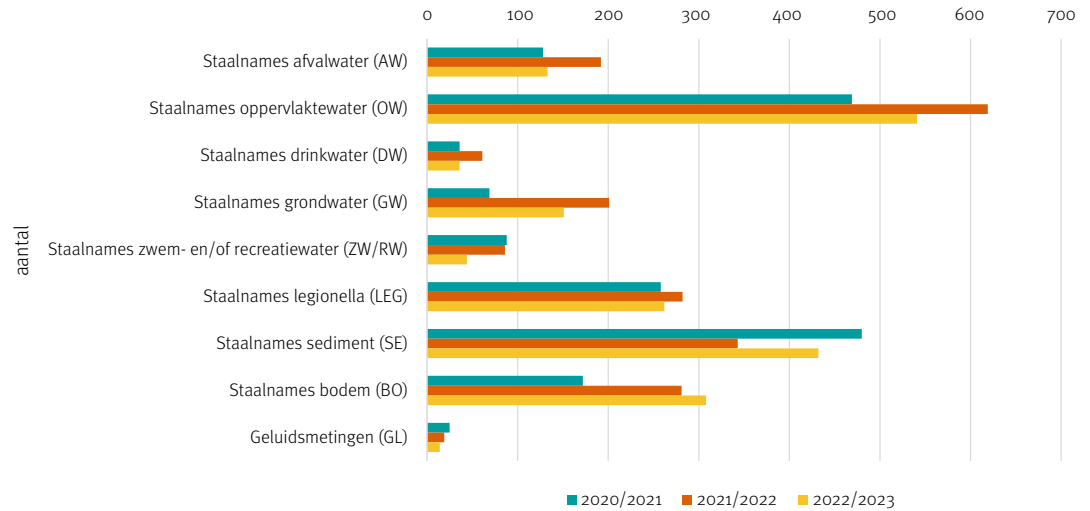
Het PCM voert monsternames, metingen en analyses uit binnen elk van de milieucompartimenten (water, bodem, lucht en geluid)

- Beleidsondersteunend milieuonderzoek en adviesverlening
- Monitoringsprogramma's waterkwaliteit
- Visstandsonderzoek, beheer van exoten, blauwalgenproblematiek
- Opmaak van beheerplannen, ecologische inrichting
- Activiteiten erkend bodemsaneringsdeskundige (OBO, grondverzet, waterbodem)
- Gemeentelijke inventaris van risicogronden
- Peilmetingen
- Infiltratieproeven
- Dienstverlening Steunpunt Erosie (erosiecoördinator)
- Geluidsmetingen en modelberekeningen (muziek, sport- en bedrijfsactiviteiten)
- Metingen en modelleringen van hinderaspecten lucht en geluid,
- Meten van trillingen, laagfrequent geluid
- Bouwakoestische problemen detecteren en oplossen
- Onderzoek naar stiltegebieden en luwteplekken
- Bijstand bij handhaving
- Impact modellering (geur, stikstof), oriënterende snuffelmetingen
- Metingen van roet en fijn stof
- Aanbod naar de burger: analyses putwater, moestuinen, IBA's
- Infosessies en gespecialiseerde opleidingen

Evolutie van het aantal geluidsmetingen en onderzoeken staalnames water, bodem en sediment (2020-2023)

Bron: Provincie Oost-Vlaanderen | Eigen meting

Een greep uit de belangrijkste projecten

- Stillegebieden
- Clancy (watergebonden exoten)
- Merlin (zoetwater ecosysteem herstel)
- Herintroductie waterplanten
- Habitatgeschiktheid, soortherstel, vismigratie ...
- Gestroomlijnd landschap (natuurverbinding)
- Boer aan boord (erosie)
- Boer en bodem (erosie)

Waterbeheer

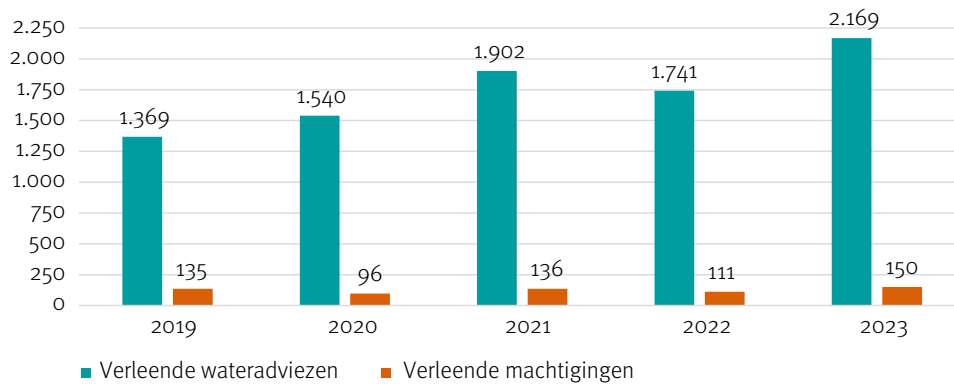
Wat doen we?

De Provincie **beheert ongeveer 1.650 km waterlopen** verspreid over Oost-Vlaanderen en legt daarbij de focus op de uitbouw van een klimaat robuust waterlopendsysteem.

Dat betekent wat we elke dag werken aan het maaien en ruimen van waterlopen, het verminderen van wateroverlast, het vergroten van waterbeschikbaarheid, het mogelijk maken van vismigratie, het aanleggen van bufferstroken, het bestrijden van exoten, het verbeteren van de structuurkwaliteit en het geven van wateradviezen.

Evolutie van het aantal verleende machtigingen en dossiers waarop wateradviezen worden verleend (2019-2023)

Bron: Provincie Oost-Vlaanderen | Eigen meting

Hoe gaan we te werk?

De dienst Integraal Waterbeleid staat in voor:

- Onderhoudswerken aan provinciale waterlopen (maaien, ruimen, oevers versterken, exotenbeheer).
- Aankoop van gronden om bufferstroken langs waterlopen te realiseren en het beheer van overstromingsgebieden, pompen, stuwen en bufferstroken op en langs provinciale waterlopen.
- Ontwerp en bouw van waterbeheersingsinfrastructuur (gecontroleerde overstromingsgebieden, spaarbekkens voor watercaptatie, stuwen en pompgemalen) op provinciale waterlopen.
- Uitbouw van een meetnet van peilen op waterlopen en peilen in vlakke gebieden.
- Ecologische inrichting van waterlopen en wegwerken van vismigratieknelpunten.
- Wateradviezen in omgevingsvergunningsaanvragen, ruimtelijke uitvoeringsplannen en rioleringsprojecten. We ontwikkelen hiervoor eigen beleid en geven daarover opleiding aan lokale besturen.
- Ondersteuning van de gouverneur in haar taken rond waterschaarste en wateroverlast.
- Begeleiding van polders en wateringten bij het onderhoud aan de waterlopen die zij beheren en ondersteunen hen financieel.
- Overname van gemeentelijke waterlopen en het op punt stellen van de rangschikking van waterlopen.
- Actualisering van de Digitale Atlas van de onbevaarbare waterlopen en publieke grachten.
- Procesregie in watergerelateerde gebiedsgerichte projecten.

Een blik op de waterlandschappen en de waterlandsschapsprojecten

We realiseren maatregelen om de stroomgebieden klimaatrobust in te richten, in kader van de verschillende gebiedsprogramma's: aanleg bufferbekkens, kleinschalige opvangsystemen, beheer erosiestroken, beplantingen...

- Waterlandschap Barbierbeek
- Waterlandschap Maarkebeek
- Waterlandschap Gondebeek-Driesbeek
- Waterlandschap Zwalm

Duurzame mobiliteit

Wat doen we?

De Provincie stimuleert wandelen en fietsen zodat iedereen zich overal vlot, veilig en comfortabel kan verplaatsen. Samen met onze partners bouwen we een kwaliteitsvol functioneel wandel- en fietsnetwerk uit dat we linken met andere vormen van duurzaam vervoer.

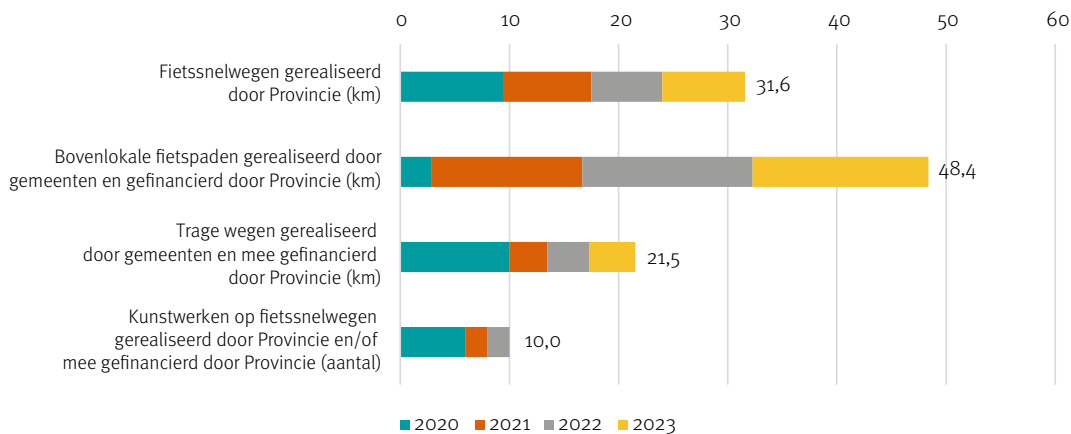
De Provincie legt hiervoor zelf **fietssnelwegen en -kunstwerken (bruggen, tunnels, verbindingen)** aan en voorziet in ondersteuningsmaatregelen.

Hoe gaan we te werk?

De dienst Mobiliteit **legt fietssnelwegen en kunstwerken** aan. Het decreet basisbereikbaarheid voorziet in een projectmethodologie voor de aanpak van respectievelijk mobiliteits- en infrastructuurprojecten in de vervoerregio's. De Provincie volgt deze methodologie (met projectgroepen, startnota's, projectnota's en unieke verantwoordingsnota's) bij de aanleg.

Fietssnelwegen, bovenlokale fietspaden, trage wegen en kunstwerken gerealiseerd en/of ondersteund door de Provincie (2020-2023)

Bron: Provincie Oost-Vlaanderen | Eigen meting

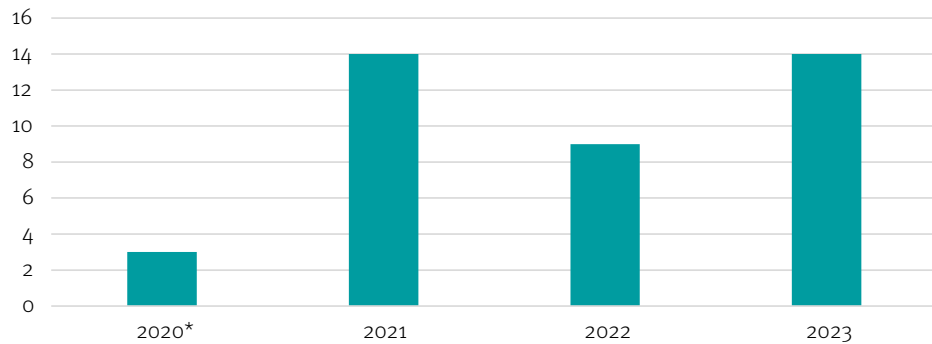
Dienst Mobiliteit verleent **subsidies aan gemeenten voor het aanleggen en onderhouden** van bepaalde fietspaden. Hiervoor zijn er provinciale reglementen vastgelegd.

Daarnaast werkt ze aan **fietsroutekaarten, routetaal en leesbaarheid van fietsnelwegen, fietstellingen, raamcontract lokale overheden, advies en ondersteuning van gemeenten en de vervoerregioraad, Testkaravaan, pendelfonds, mobiscans...**

Belangrijk zijn ook onze **gebruikersbevragingen** over de fietsnelwegen en de studies Fietsen in het donker en VLOT (gemengd gebruik, de snelheidsbeperkingen en voorrangregeling op de fietsnelwegen). Tot slot tracht de Provincie ook het goede voorbeeld te geven en mee te werken aan de 'modal shift' door werkgevers via het project Testkaravaan maximaal in contact te brengen met duurzame vervoersmodi.

Aantal deelnemende werkgevers in Testkaravaan (2020-2023)

Bron: Provincie Oost-Vlaanderen | Eigen meting

* actie gestart in september 2020

1.4 Partnerschappen

Oog voor onze belangrijkste klanten

- Advocaten
- Andere Provincies
- Architecten, projectontwikkelaars en landmeters die inlichtingen vragen
- Architecten/Adviesbureaus/MER-deskundigen
- Bedrijven, windontwikkelaars, netbeheerders, luchtruimbeheerders
- Bezwaarvoerders/appellanten
- Buitenlandse partners (als het gaat over Interreg- of Europese projecten) bv. Kent County Council
- Burgerinitiatieven
- De intergemeentelijke samenwerkingsverbanden rond wonen
- De Oost-Vlaamse burger die betrokken is bij onze projecten: omwonenden, lokale gebiedskenners, 'streekholders'
- De Vlaamse overheid: ambtelijk en politiek, zoals Departement Omgeving, inclusief heel wat agentschappen binnen de Vlaamse administratie (VMM, ANB, VLM, OVAM, DVW, AWW, INBO, VITO,...)
- De woonmaatschappijen
- Eigenaars projectgebieden
- Experts
- Exploitanten/aanvragers (bedrijven, natuurlijke personen, openbare besturen)
- Externe bureaus: participatiebureaus, communicatiebureaus, ruimtelijke studie bureaus, MER-deskundigen
- Fietsers en wandelaars
- Gerechtelijke diensten
- Het maatschappelijk middenveld: belangengroepen, professionelen, federaties (bv. Recread), vertegenwoordigers van bedrijven, industrieën en bedrijventerreinverenigingen
- Infrabel
- Inwoners Oost-Vlaanderen
- Lokale besturen
- Lokale energievoöperaties
- Losse bezoekers NME-centra
- Natuurverenigingen, landbouworganisaties
- Oost-Vlaamse bedrijven (GA GS)
- Polders en wateringeng
- Politiediensten
- Scholen van kleuter t.e.m. universiteit, zowel leerlingen als het leerkrachtenteam
- Terreinbeherende natuurverenigingen (aankoopsubsidies)
- Universiteiten en Hoge Scholen
- Vergunningverlenende overheden (lokaal, provinciaal en regionaal) voor wateradviezen

Sterke partnerschappen

- ANB
- Andere Provincies
- AWV
- Bedrijven, windontwikkelaars, netbeheerders, luchtruimbeheerders
- Beperkt: andere middenveldsorganisaties zoals erkende natuur- en milieuverenigingen, Boerenbond, ABS...)
- Buitenlandse partners (als het gaat over Interreg- of Europese projecten) bv. Kent County Council
- Burgerinitiatieven
- De intergemeentelijke samenwerkingsverbanden rond wonen
- De Oost-Vlaamse burger die betrokken is bij onze projecten: omwonenden, lokale gebiedskenners, 'streekholders'
- De Vlaamse overheid: ambtelijk en politiek, zoals Departement Omgeving, inclusief heel wat agentschappen binnen de Vlaamse administratie (VMM, ANB, VLM, OVAM, DVW, AWV, INBO, VITO,...)
- De woonmaatschappijen
- Departement Omgeving / Afdeling Handhaving
- Eigenaars projectgebieden
- En dan zijn er nog partners waar we in de marge mee samenwerken: alle partners van de verschillende projecten (onderzoeksinstituten, andere overheden in binnen- en buitenland, ...), VIBE, Easyfairs, communicatiebureau's, ...
- Energiehuizen
- Experts
- Externe adviesverlenende instanties (cfr. Omgevingsvergunningsdecreet)
- Externe bureaus: participatiebureaus, communicatiebureaus, ruimtelijke studie bureaus, MER-deskundigen
- Fabrik Energiek: diverse partners actief in de energietransitie
- Gents Milieufrent/MilieuAdviesWinkel
- Gerechtelijke diensten
- Het maatschappelijk middenveld: belangengroepen, professionelen, federaties (bv. Recread), vertegenwoordigers van bedrijven, industrieën en bedrijventerreinverenigingen
- Infrabel
- Intercommunales
- Kennisinstituten
- Lokale besturen
- Lokale energiecoöperaties
- Milieuorganisaties (helpen maar ook afremmen)
- Mobiliteitsdiensten andere provincies
- MOS: MOS-coördinatie Vlaanderen, andere provincies, scholen, onderwijspartners
- MOW
- Natuurpunt, vzw Durme
- Natuurverenigingen, landbouworganisaties
- NMBS
- NME-centra andere overheden en (natuur)verenigingen

- Partners ikv project Gentse Kanaalzone: de Vlaamse Overheid, Provincie Oost-Vlaanderen, Stad Gent, Evergem, Zelzate en North Sea Port, bewoners, bedrijven, middenveldorganisaties, Provincie Zeeland, gemeente Terneuzen, ...
- Polders en wateringen
- Politiediensten
- Rioolbeheerders
- Studiebureaus
- Universiteiten en Hoge Scholen
- Vervoerregio's
- Wegspotters Trage wegen

Sterke samenwerking binnen onze organisatie

- Regionale landschappen
- Bosgroepen
- Provinciale Ontwikkelingsmaatschappij (POM)
- Toerisme Oost-Vlaanderen met de toeristische regio's
- RATO vzw
- Procoro
- Interne samenwerking over directies en departementen heen

A teal background with a yellow outline of a gear or cogwheel. The word "LEREN" is written in white, bold, uppercase letters across the center of the gear.

LEREN

2.1 Trends en tendensen

Rol van het onderwijs binnen onze maatschappij

De (wereld)bevolking groeit en wordt ouder. Dit vertaalt zich onder andere in een krapte op de arbeidsmarkt.

De arbeidsvraag overstijgt het aanbod, waardoor er een kwantitatieve ‘mismatch’ ontstaat. Er is ook een duidelijke kwalitatieve ‘mismatch’, namelijk dat er een **stijgende vraag is naar andere competenties**. Relevante vaardigheden, zoals technische en beroepsvaardigheden, zijn essentieel voor verdere tewerkstelling.

Om leerlingen nog beter klaar te stomen voor de arbeidsmarkt van morgen, ontstaat er een **toenemende nood aan innovatie**, zeker binnen de technische opleidingen. Dit geeft onder andere een enorme druk op het budget van de scholen.

De toegenomen diversiteit en complexiteit in onze samenleving heeft ook een impact op onderwijs. Zo zijn er meer en meer leerlingen met een andere thuistaal. Onder andere het volwassenenonderwijs wordt, omwille van zijn toegenomen focus op prioritaire doelgroepen (Tweedekansonderwijs, Nederlands Tweede Taal en beroepsgerichte opleidingen), veel meer dan vroeger geconfronteerd met cursisten die heel wat zorgnoden hebben.

Er is ook een trend naar **meer datagedreven onderwijsbeleid en -praktijk**, waarbij er nood is aan objectieve cijfers. Op basis hiervan kunnen we vaststellen welke noden er zijn en waarop we met het beleid verder kunnen inzetten. Feitelijke onderbouwing van beleid en praktijk kan leiden tot meer effectiviteit en doelgerichtheid.

Kwaliteitsonderwijs

Scholen zetten zowel in op het **recht op onderwijs op maat**, evenals het **recht op inclusief onderwijs**, waarbij alle leerlingen samen leren in dezelfde schoolomgeving.

Ondanks de vele inspanningen, staat de **kwaliteit van het onderwijs onder druk**, waarbij scholen dalende leeruitkomsten op verschillende vlakken ervaren. Onder andere het **lerarentekort** heeft een negatieve impact. Scholen ervaren een grote uitstroom door pensionering van het personeel, een krappe arbeidsmarkt waarbij het moeilijk is om nieuwe leerkrachten aan te werven en hoge uitval bij leerkrachten door een te hoge planlast en werkdruk.

Naast de wettelijk opgelegde onderwijsopdracht kijken we al snel naar scholen om een rol te spelen in het aanpakken van heel wat andere uitdagingen. We gaan ervan uit dat scholen de kloof tussen arm en rijk wegwerkt, integratie bevordert en taalproblemen oplost, onze maatschappelijke normen en waarden overbrengt, enz. De maatschappelijke rol van het onderwijs lijkt stelselmatig te verruimen, waarbij de vraag rijst waar de grens kan en/of moet liggen.

Onderwijsfaciliteiten

Scholen ervaren een **nood om de onderwijsfaciliteiten te verbeteren**, met aandacht voor kinderen, mensen met een beperking... om zo een veilige, geweldloze, inclusieve en doeltreffende leeromgeving voor iedereen te kunnen garanderen.

Ook de **verstedelijking** (zie hoofdstuk Wonen & Leven) heeft een impact op het onderwijs. Het onderwijs in de steden komt meer en meer onder druk te staan. Vooral de druk op buitengewoon onderwijs vergroot, waardoor veel leerlingen ver van hun woonplaats naar school moeten. Het **leerlingenvervoer** zit budgettair en organisatorisch volledig in de handen van De Lijn. Scholen fungeren als eerste aanspreekpunt voor ouders en busbegeleiders zonder dat ze hiervoor middelen krijgen. Door de toenemende druk op dit leerlingenvervoer vragen scholen zich af of het leerlingenvervoer niet anders moet georganiseerd worden.

Over het algemeen moeten scholen hun capaciteit uitbreiden, wat zich vertaalt in een **bijkomende nood aan patrimonium**.

Ook het onderwijs besteedt aandacht aan **duurzaamheid**. Zo bestaat er een evolutie naar ecologische oefenobjecten (bijvoorbeeld het gebruik van ecologische blusproducten tijdens de opleidingen) en minder milieuvriendelijke opleidingen.

Waarover leren?

De toename van **extreme weersomstandigheden** heeft een invloed op de opleidingen. Steeds vaker worden hulpdiensten geconfronteerd met natuurbranden en zware stormen met stormschade of wateroverlast. Deze nieuwe fenomenen vragen een vernieuwende aanpak van de hulpdiensten en dus aangepaste opleidingen.

Mediawijsheid van leerlingen is van een wisselend niveau. Doordat digitalisering in het onderwijs toeneemt, moeten scholen ook voldoende aandacht hebben voor de valkuilen hiervan. Scholen moeten waken over voldoende voorzieningen voor iedereen, de juiste competenties bij iedereen en het maken van duidelijke pedagogisch-didactische keuzes en afspraken.

Over het algemeen ervaren we een **lage deelname aan en/of weinig motivatie voor het levenslang leren**. Onderwijs en levenslang leren zijn wel cruciaal voor de groene transitie en de bevordering van duurzame ontwikkeling. Kinderen en jongeren moeten de nodige kennis en vaardigheden kunnen verwerven. We zien dat er een steeds groter maatschappelijk draagvlak bestaat voor natuur. De kennis over de biodiversiteit, de klimaatverandering, ecologische voetafdruk en duurzaamheid in de brede zin van het woord lijkt toe te nemen.

2.2 Gebiedsinfo

Wil je graag meer informatie over dit thema? Klik dan [hier](#) door naar de indicatorenfiches.

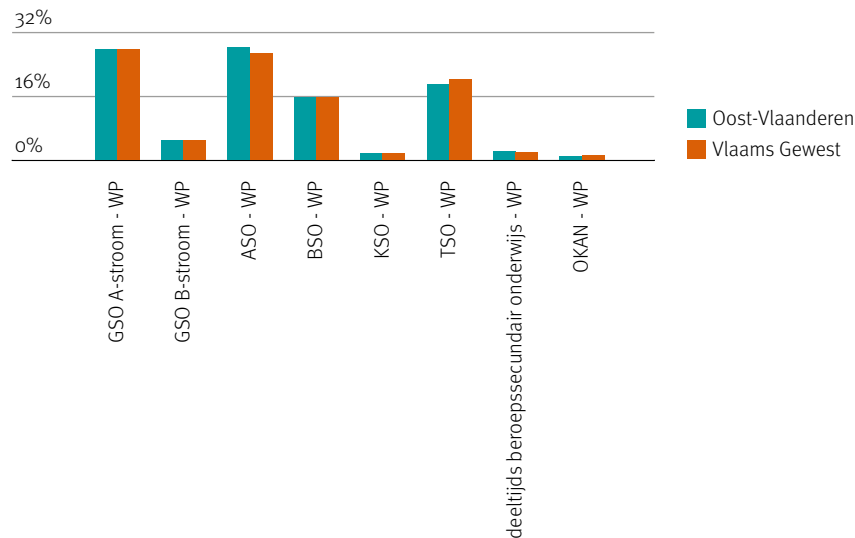
Leerlingenaantallen basis- en secundair onderwijs

In het schooljaar 2021-2022 tellen we in Oost-Vlaanderen **271.626 inwoners die schoollopen** in een school die gefinancierd of gesubsidieerd wordt door de Vlaamse overheid; 160.651 in het basisonderwijs en 110.975 in het secundair onderwijs. Tussen schooljaar 2011-2012 en 2016-2017 was er een **stijging van het aantal leerlingen basisonderwijs**. Deze trend zet zich sinds schooljaar 2017-2018 voort in het secundair onderwijs. In het basisonderwijs zien we na een periode van redelijk stabiele leerlingenaantallen vanaf 2019-2020 een lichte daling.

Als we kijken naar het aantal leerlingen die gewoon secundair onderwijs volgen, ingedeeld naar de verschillende onderwijsvormen, zien we dat 55,8% (27,7% + 28,1%) in een A-stroom of aso volgt met 18,8% tso en 15,6% bso.³ In Oost-Vlaanderen ligt het **percentage leerlingen dat aso volgt hoger** in vergelijking met het Vlaams Gewest. Het aandeel leerlingen dat tso volgt ligt in Oost-Vlaanderen dan weer iets lager dan in het Vlaams Gewest.

Leerlingenaantallen (2021-2022)

Bron: Onderwijs Vlaanderen - Leerplichtonderwijs | provincies.incijfers.be

³ Sinds de modernisering van het secundair onderwijs wordt niet meer gesproken van aso, bso, tso, maar van doorstroomfinaliteit, arbeidsmarkt finaliteit en dubbele finaliteit.

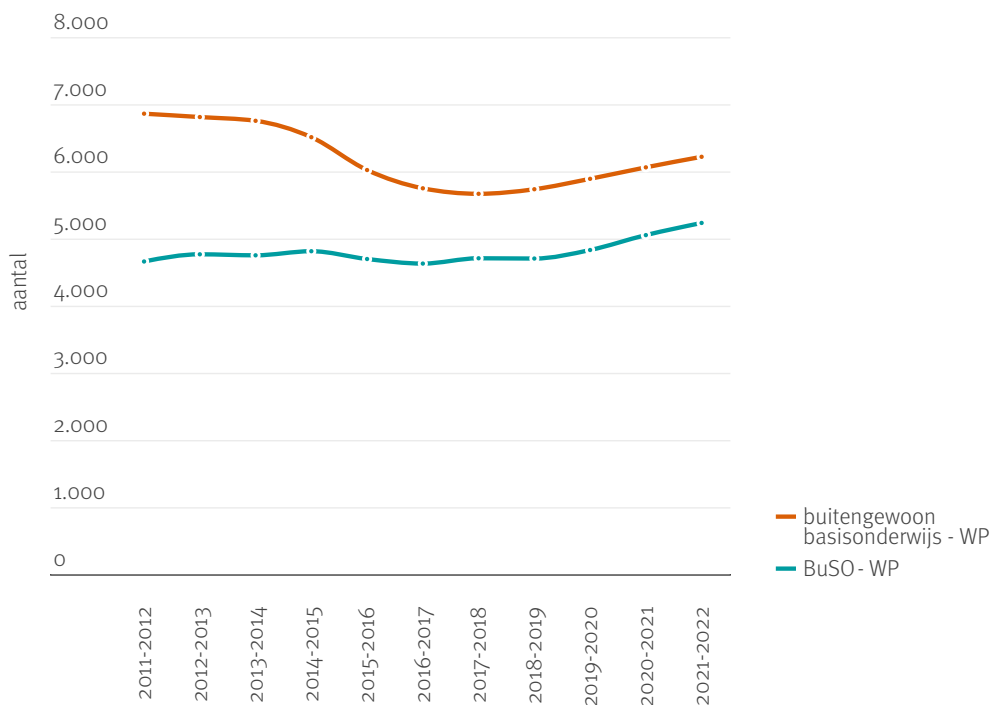

Duaal leren is een relatief nieuwe onderwijsvorm waarbij leerlingen zowel op school als op de werkvloer kennis en vaardigheden verwerven. **In schooljaar 2022-2023 volgden 1.032 leerlingen die in Oost-Vlaanderen wonen een duale opleiding.** Bij elke type aanbieder is dit een **stijgende trend**.

In Oost-Vlaanderen wonen 6.217 kinderen die ingeschreven zijn in het buitengewoon basisonderwijs en 5.232 jongeren die ingeschreven zijn in buitengewoon secundair onderwijs. Ze vertegenwoordigen 3,9% van de leerlingen basisonderwijs en 4,7% van de leerlingen secundair onderwijs. Als we kijken naar de evolutie zien we een **opvallend sterke daling** van het aantal leerlingen in het buitengewoon basisonderwijs in schooljaar 2015-2016. Dit heeft te maken met de invoering van het **M-decreet**. Dit decreet ging in op 1 september 2015 en beoogde voor kinderen met specifieke onderwijsbehoeften een plaats te bieden in het gewoon onderwijs. Sinds 1 september 2023 werd het M-decreet vervangen door het decreet over leersteun.

Leerlingen buitengewoon onderwijs Oost-Vlaanderen (2011-2022)

Bron: Onderwijs Vlaanderen - Leerplichtonderwijs | provincies.incijfers.be

Hoger onderwijs

In academiejaar 2021-2022 waren 68.006 inwoners van Oost-Vlaanderen als student ingeschreven voor een opleiding in het Vlaams hoger onderwijs. Dit zijn alle opleidingen aan een universiteit of een hogeschool en de HBO5 verpleegkunde opleidingen die georganiseerd worden door het secundair onderwijs. 11.166 van de studenten schreven zich voor het eerst in voor een professionele of academische bachelor. **In vergelijking met academiejaar 2016-2017 is het aantal inschrijvingen in het hoger onderwijs met meer dan 10.000 toegenomen.**

Om het aandeel inwoners dat verder studeert in te schatten, lichten we er één leeftijd uit, met name de 20-jarigen. Op die leeftijd zijn immers de meeste studenten ingeschreven in het hoger onderwijs. In Oost-Vlaanderen is 57,6% van de 20-jarige inwoners ingeschreven als student in het hoger onderwijs.

Wanneer we de verschillende gemeenten van Oost-Vlaanderen bekijken varieert het aandeel van de 20-jarige inwoners dat verder studeert van 37,2% in Zelzate tot 79,6% in Merelbeke. Kaart 16 toont aan de hand van z-scores voor alle gemeenten van Oost-Vlaanderen hoe ze scoren ten opzichte van het provinciaal gemiddelde.

Aandeel 20-jarige studenten dat verder studeert in hoger onderwijs (2021-2022)

Bron: Onderwijs Vlaanderen | provincies.incijfers.be

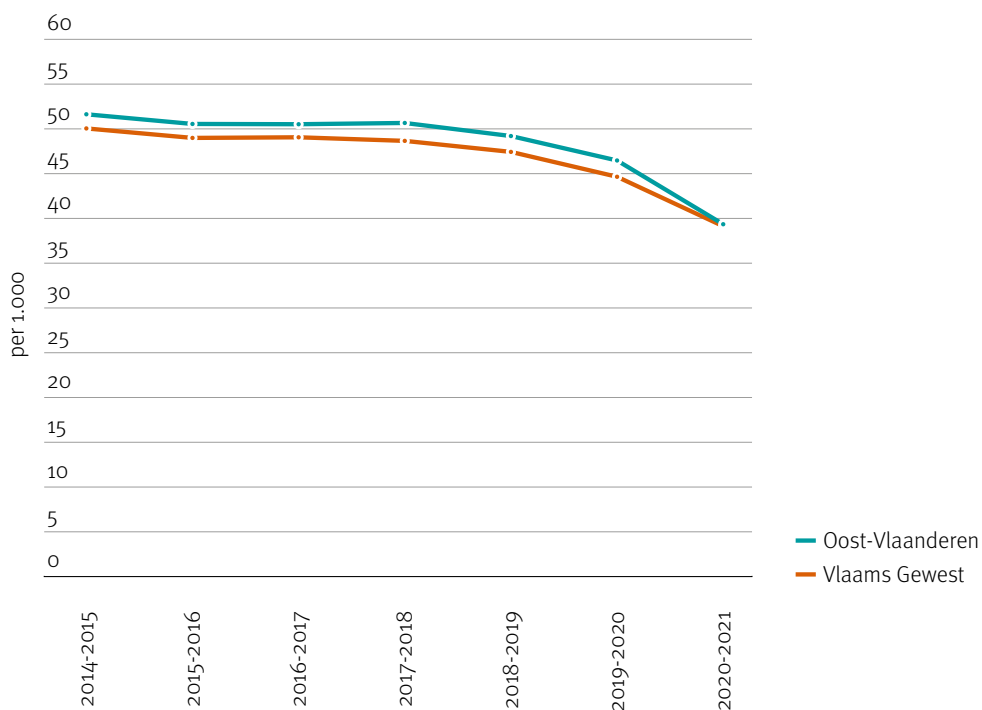

Volwassenenonderwijs

In Oost-Vlaanderen waren er in het schooljaar 2020-2021, **60.243 inschrijvingen in het volwassenenonderwijs**. Opvallend is de daling van het aandeel inschrijvingen in het volwassenenonderwijs sinds schooljaar 2017-2018. In schooljaar 2020-2021 waren er in Oost-Vlaanderen 10.387 inschrijvingen in centra voor basiseducatie en 49.856 inschrijvingen in het secundair volwassenenonderwijs.

Inschrijvingen volwassenenonderwijs (2014-2021)

Bron: Onderwijs Vlaanderen - Volwassenenonderwijs | provincies.incijfers.be

Aansluiting arbeidsmarkt en gelijke kansen

In 2021 waren er in Oost-Vlaanderen 17.413 schoolverlaters. 969 (of 5,6%) van hen waren in 2022 nog op zoek naar werk. De tewerkstellingskansen van schoolverlaters hangen nauw samen met de uitstroombestand van de jongere. Zo hebben jongeren die een hogere kwalificatie haalden, meer kans om (snel) werk te vinden.

In het kader van het gelijke onderwijskansenbeleid worden gegevens over de thuissituatie van kinderen en jongeren verzameld. Als samenvattende indicator wordt vaak de onderwijs kansarmoede-indicator (OKI) berekend. Deze maakt een optelsom van vier risicokenmerken gedeeld door het aantal leerlingen en ligt bijgevolg tussen 0 en 4. Hoe hoger de OKI-waarde, hoe groter de kans op kansarmoede.

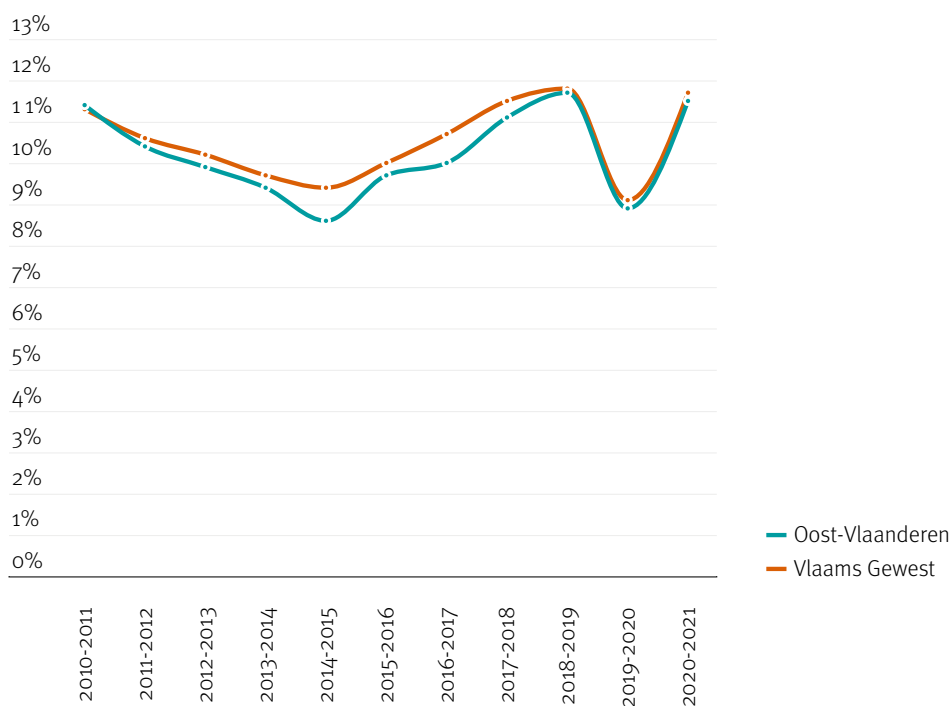
Als we kijken naar de OKI-waarden voor de gemeenten van Oost-Vlaanderen zien we dat – naast de steden Gent, Aalst en Sint-Niklaas – vooral gemeenten in het oosten van de provincie relatief gezien hogere OKI-scores hebben in vergelijking met het gemiddelde. Ronse kent voor zowel het gewoon basis- als het voltijds gewoon secundair onderwijs de hoogste OKI (resp. 2,17 en 2,11).

De schoolse vordering wordt berekend als het verschil tussen het leerjaar waarin de leerling zich effectief bevindt en het leerjaar waarin de leerling zich normaal gezien zou bevinden op basis van zijn/haar geboortjaar.

In Oost-Vlaanderen hebben in het schooljaar 2021-2022, 3.628 leerlingen van het gewoon voltijds secundair onderwijs een vertraging van twee jaar of meer. Het gaat om 3,7% van de leerlingen. In schooljaar 2020-2021 waren er in Oost-Vlaanderen **1.811 leerlingen** (of 11,5% van alle schoolverlaters) die **de schoolbanken zonder diploma verlieten**.

Vroegtijdige schoolverlaters (2010-2021)

Bron: Onderwijs Vlaanderen - Vroegtijdige schoolverlaters | provincies.incijfers.be

2.3 Werking

Provinciale scholen en centra

Wat doen we?

De Provincie ondersteunt, verbindt en stuurt de **provinciale scholen en centra** aan.

De **Kiempunten** (Assenede, Buggenhout en Eeklo) zijn scholen voor buitengewoon basisonderwijs voor type basisaanbod, type 2 en type 9. Met een uitgebreid team van leerkrachten en paramedisch personeel geven ze onderwijs aan o.a. leerlingen met leerstoornissen, een verstandelijke beperking en/of een autismespectrumstoornis.

Voor buitengewoon secundair onderwijs kunnen leerlingen terecht in **Richtpunt** Buggenhout voor opleidingsvorm 1 - type 9, opleidingsvorm 3 - type basisaanbod, type 3 en type 9 en opleidingsvorm 4 - type 3 en type 9.

In Richtpunt Eeklo, Ninove-Zottegem en Hamme volgen leerlingen secundair onderwijs in de doorstroom, dubbele of arbeidsmarktfinaliteit in de studiegebieden die behoren tot de harde sector.⁴ Onze goed uitgeruste scholen bieden kwaliteitsvol en innovatief onderwijs, gesteund door sterke partnerschappen met bedrijven, universiteiten, hogescholen, defensie...

Daarnaast organiseert Richtpunt Gent-Oudenaarde ook nog technische en beroepsopleidingen in de zachte sector.⁵ Richtpunt Gent Henleykaai is een gevestigde waarde voor het handels- en toerismeonderwijs. Zij werken intensief samen met de bedrijfswereld en andere partners.

We zijn koploper in het aanbieden van **duale opleidingen**.⁶

Het **leersteuncentrum** geeft ondersteuning aan scholen voor gewoon basis en secundair onderwijs waar leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften les volgen. Als de brede basiszorg en verhoogde zorg niet volstaan, of als een leerling een individueel aangepast curriculum volgt, dan kan een school voor gewoon onderwijs extra ondersteuning en expertise aanvragen. Momenteel ondersteunt het leersteuncentrum 19 scholen.

Er zijn twee provinciale centra voor volwassenenonderwijs in Oost-Vlaanderen onder dezelfde naam 'Groeipunt' (Gent en Ninove, met campussen in Gent, Ninove, Oudenaarde, Zottegem, Eeklo, Deinze, Dendermonde, Wetteren, Beveren, Lokeren, Zele en Sint-Amandsberg). We zetten in op optimale samenwerking tussen beide centra en willen naar buiten komen als één sterk merk.

Groeipunt heeft 14 campussen, meer dan 40 lesplaatsen, 600 personeelsleden en meer dan 16.000 cursisten. CVO Groeipunt zet sterk in op de prioritaire doelgroepen die het decreet volwassenenonderwijs voorschrijft: cursisten binnen arbeidsmarktgerichte opleidingen, cursisten Nederlands Tweede Taal en cursisten Tweedekansonderwijs (diploma secundair onderwijs).

⁴ NL. mechanica, elektriciteit/elektronica, hout en bouw.

⁵ NL. haartzorg en schoonheidszorgen.

⁶ Met aanbod in Richtpunt campus Eeklo, Rc Hamme, Rc Ninove-Zottegem, Rc Gent-Oudenaarde, Rc Gent Henleykaai.

Hoe gaan we te werk?

De directie Onderwijsinstellingen heeft zich zodanig georganiseerd dat zij voor elk onderwijsniveau een coördinator ter beschikking heeft om de provinciale scholen en centra te ondersteunen, te verbinden en aan te sturen. Dit gebeurt op verschillende vlakken: onderwijskundige thema's, samenwerkingen met hogescholen, universiteiten, defensie en andere partners, aanvragen van projecten, aankopen van investeringsgoederen, opvolging van patrimoniumdossiers, aanvangsbegeleiding, boekhouding, verzekeringen, juridische aangelegenheden...

De focus van alle processen is kwalitatief, innovatief en betaalbaar onderwijs.

We ondersteunen:

- door de digitalisering en de vereenvoudiging van administratieve processen (bestuurlijke optimalisatie) te versterken;
- door de groei van onze scholen en centra tot innovatieve en lerende organisaties, (waar participatief en responsief gewerkt wordt) te stimuleren, onder andere door uitwisseling van expertise tussen de scholen/centra en professionalisering;
- door onze scholen en centra aan te zetten om hun maatschappelijke opdracht op te nemen.

We verbinden:

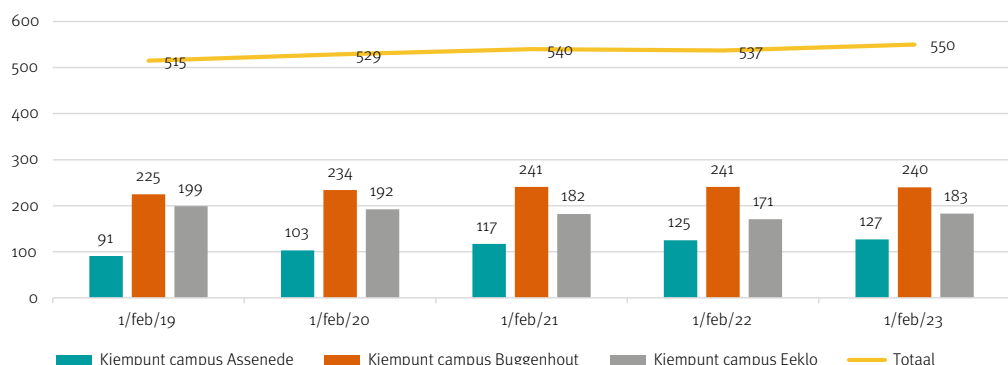
- door een warme organisatie te creëren waarbij maximaal wordt ingezet op eenieders talenten, eigenaarschap en open feedback (complementariteit van het team);
- door onze scholen en centra te ondersteunen met aandacht voor gelijk gerichtheid, gemeenschappelijkheid en maatwerk;
- door te streven naar een optimale samenwerking met andere diensten binnen de Provincie in functie van onze scholen/centra;
- door te opteren voor een samenwerking met de koepel en netwerkvorming met besturen van andere provincies, externe organisaties, sectoren en bedrijven.

We sturen aan:

- door de toepassing van (nieuwe) regelgeving centraal op te volgen;
- door ervoor te zorgen dat in samenwerking met andere provinciale diensten de procedures worden doorgevoerd en opgevolgd;
- door te werken aan een optimale organisatie van onze scholen/centra;
- door werk te maken van een duidelijke profilering van het Provinciaal Onderwijs in Oost-Vlaanderen.

Leerlingenaantallen Kiempunten per campus (2019-2023)

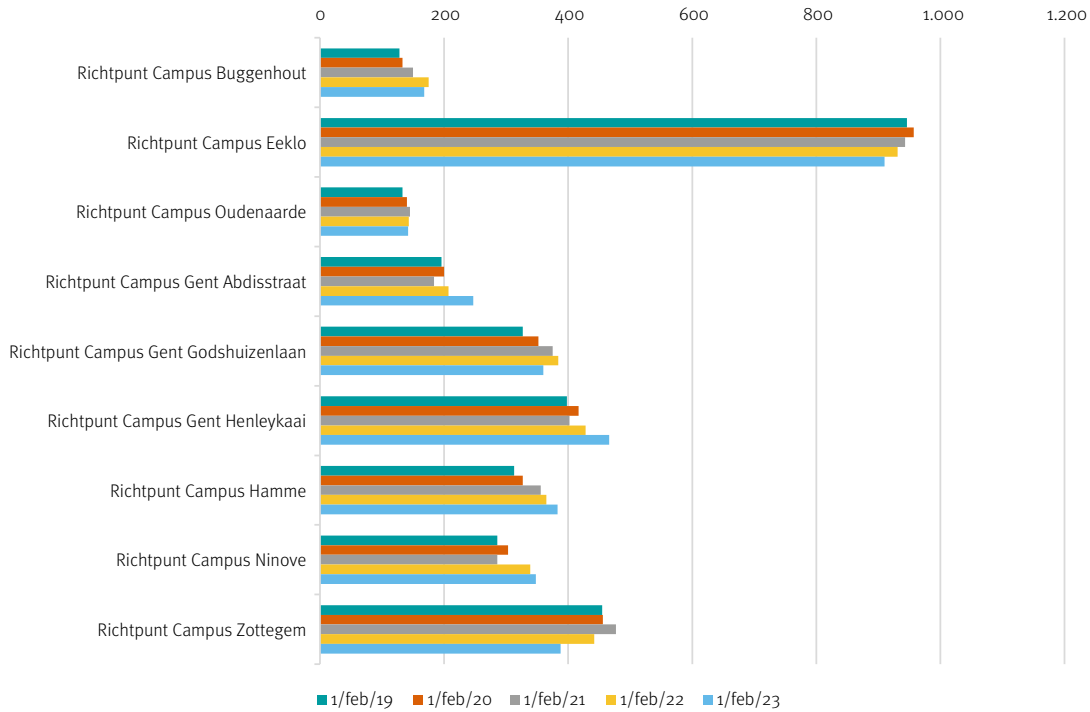
Bron: Provincie Oost-Vlaanderen | Eigen meting

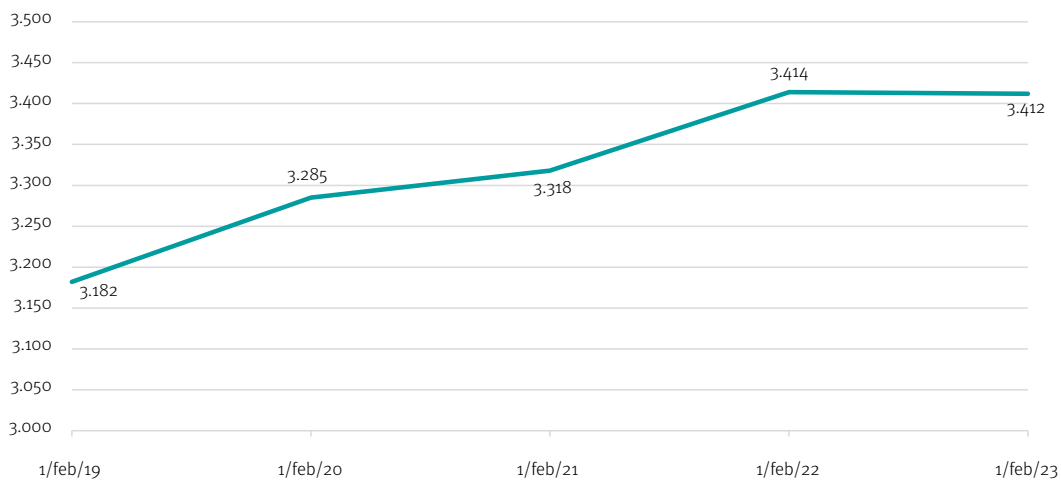
Leerlingenaantallen Richtpunten per campus (2019-2023)

Bron: Provincie Oost-Vlaanderen | Eigen meting

Totaal aantal leerlingen Richtpunten (2019-2023)

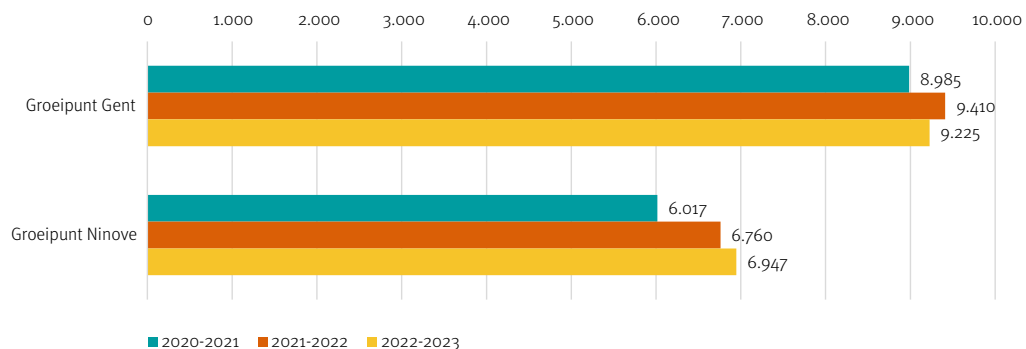
Bron: Provincie Oost-Vlaanderen | Eigen meting

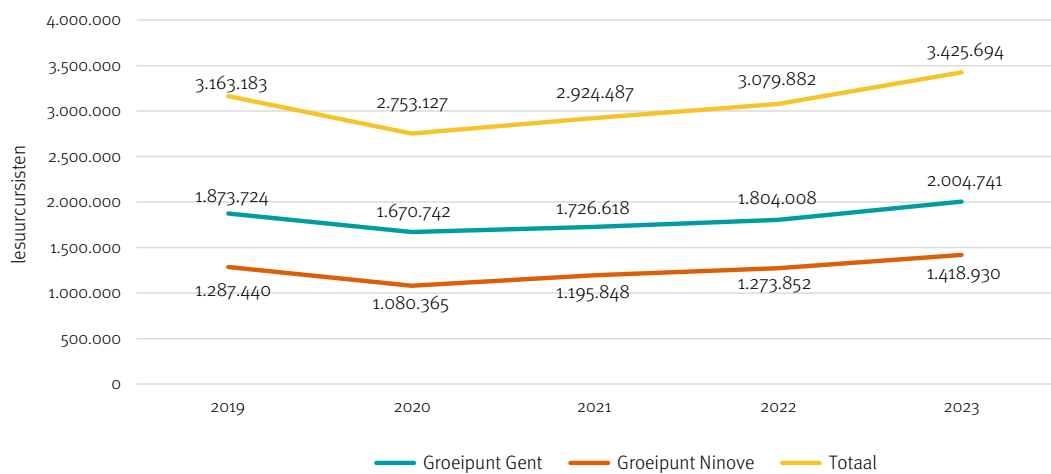
Leerlingenaantallen Groeipunten per campus per schooljaar (2020-2023)

Bron: Provincie Oost-Vlaanderen | Eigen meting

Lesuurscuristen Groeipunten op jaarbasis (2019-2023)

Bron: Provincie Oost-Vlaanderen | Eigen meting

Een greep uit de belangrijkste projecten

Algemeen

- Digisprong: inzetten op digitalisering van leerlingen, cursisten en personeel.
- Ondersteuningsfonds: om scholen die financieel zware aankopen moeten doen, te ondersteunen, mits ze voldoen aan bepaalde vastgelegde criteria.
- Opmaak masterplannen en opstart infrastructurele projecten met de bedoeling om de leefbaarheid en kwaliteit van de gebouwen en de schoolomgeving te verbeteren voor onze leerlingen en cursisten.

Kiempunten

- Ontwikkelen van een visie rond maatschappelijke thema's: omgaan met moeilijk gedrag/pesten.

Richtpunten

- Doorvoeren fusie Richtpunt campus Ninove en Richtpunt campus Zottegem om kwaliteitszorg, efficiëntiewinst en schaalvergroting te optimaliseren.
- Opstart en implementatie van Pedagogische Entiteiten tussen Oudenaarde en Gent voor de kwaliteitsverhoging van de scholen.
- STEM-projecten: Laadpalen, Passerelle en de Innovet-projecten, zijn samenwerkingen tussen de verschillende scholen op het vlak van AI, XR en andere innovatieve toepassingen.
- Erasmus+ is het EU-programma voor onderwijs, opleiding, jeugd en sport in Europa
  - Erasmus+ project 'Sustainable Salon' met Stichting Staviko (Nederland)
  - Erasmus+ project 'Excellence in International Eco-Friendly Hair and Skincare'

Groeipunten

- 'Edusprong' wil elke Vlaming stimuleren om levenslang te leren en het studieaanbod in het volwassenenonderwijs vernieuwen en verbeteren.
  - 'Edusprong 2' projecten:
    - Digibij - openleercentrum
    - Partnerschap innovatief onderwijs (PIO) in samenwerking met Groeipunt Ninove, PCVO Limburg en PCVO Moderne Talen Limburg
    - Digibij – Zorgopleidingen met CVO Miras (doelstelling: ontwikkelen van innovatieve en gepersonaliseerde flexibele opleidingstrajecten met aandacht voor de eigen regie van de cursist)
    - Flexibele trajecten voor werkenden of cursisten met ervaring in de opleiding kinderbegeleider: vanuit het Internettenoverleg Kinderbegeleider (9 centra die hieraan meewerken)
    - Transparante informatie en ondersteuning in heldere taal voor cursisten TKO (= tweedekansonderwijs) in samenwerking met de Federatie Tweedekansonderwijs
- Integratie beide CVO Groeipunten tot 1 CVO Groeipunt

Leersteuncentrum

- Transitie van ondersteuningsnetwerk Meetjesland naar het Leersteuncentrum Oost-Vlaanderen n.a.v. het decreet over Leersteun.

Flankerend onderwijsbeleid en aansluiting op de arbeidsmarkt

Wat doen we?

De Provincie ondersteunt alle leerplichtonderwijs in Oost-Vlaanderen (ongeacht het onderwijsnet waartoe het behoort) om de **onderwijsontwikkeling te versterken, de gekwalificeerde uitstroom te verhogen en de aansluiting van het onderwijs op de arbeidsmarkt te bevorderen.**

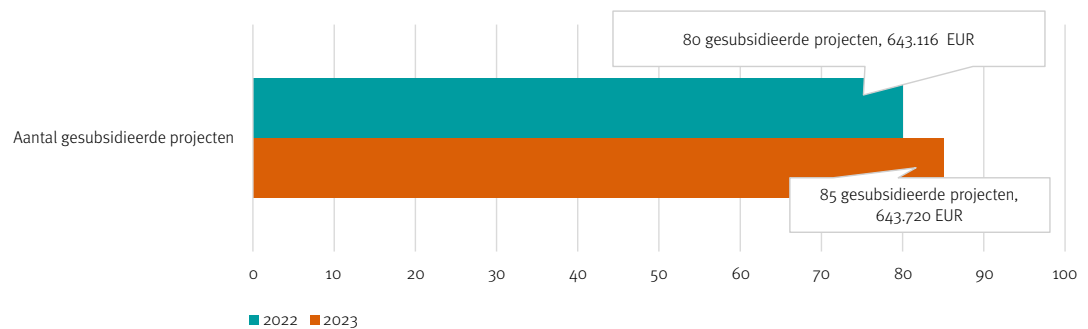
Hoe gaan we te werk?

Het team Flankerend Onderwijsbeleid brengt **partijen bij elkaar** om educatieve methodieken en materialen uit te wisselen, samen (educatieve) activiteiten uit te voeren en educatieve en innovatieve projecten te (co)financieren en te subsidiëren.

Verder reikt het team Flankerend Onderwijsbeleid **educatieve methodieken, materialen en activiteiten** aan Oost-Vlaamse scholen aan, financiert het de werking van Het Beroepenhuis, (co)financiert het techniekprojecten van het Regionaal Technologisch Centrum Oost-Vlaanderen en **subsidieert** het educatieve projecten van Oost-Vlaamse scholen en de organisatie van STEM-expedities door Oost-Vlaamse scholen en lokale besturen.

Flankerend onderwijsbeleid: ondersteuning aan Oost-Vlaamse scholen (2022-2023)

Bron: Provincie Oost-Vlaanderen | Eigen meting

Professionalisering publieke diensten

Wat doen we?

De Provincie biedt via de Provinciale Academie voor Urgentiediensten en Lokale Overheden (PAULO) **opleidingen aan voor politie, brandweer, dringende geneeskundige hulpverlening (DGH), bedrijven en lokale en regionale besturen**. Dit multidisciplinair opleidingscentrum organiseert trainingen in een krachtige, praktijkgerichte leeromgeving.

Hoe gaan we te werk?

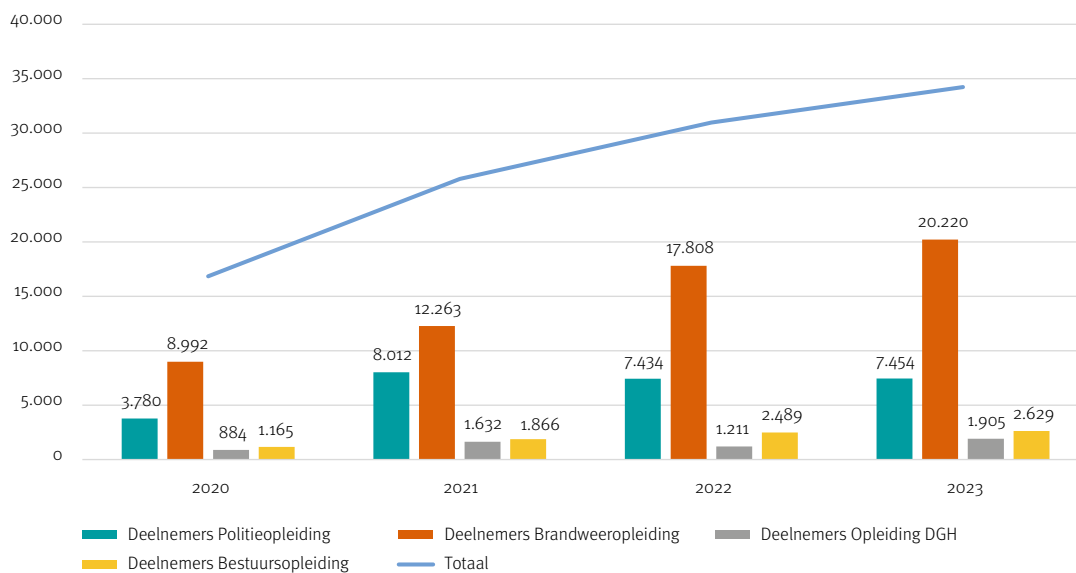
PAULO biedt als enig opleidingscentrum in Oost-Vlaanderen in opdracht van de federale overheid verschillende politie-, brandweer- en DGH-opleidingen aan, zoals basisopleidingen, functionele opleidingen, voortgezette opleidingen/permanente vormingen/gespecialiseerde opleidingen, toelatingsproeven federaal geschiktheidsattest brandweerman ...

PAULO Bestuursopleiding geeft opleidingen voor personeel van de lokale besturen en de basisopleiding tot gemeenschapswachter.

PAULO optimaliseert de opleidingsinfrastructuur en verdere uitbouw van de digitale leeromgeving en zet sterk in op nieuwe opleidingsbehoeften als gevolg van de snel evoluerende samenleving.

Deelnemersaantallen opleidingen PAULO (2020-2023)

Bron: Provincie Oost-Vlaanderen | Eigen meting

Provinciaal educatief aanbod

Wat doen we?

De Provincie biedt educatieve pakketten aan voor scholen, lokale besturen, verenigingen en individuele deelnemers over verschillende thema's (erfgoed, recreatie, mondiale solidariteit, natuur- en milieueducatie).

Hoe gaan we te werk?

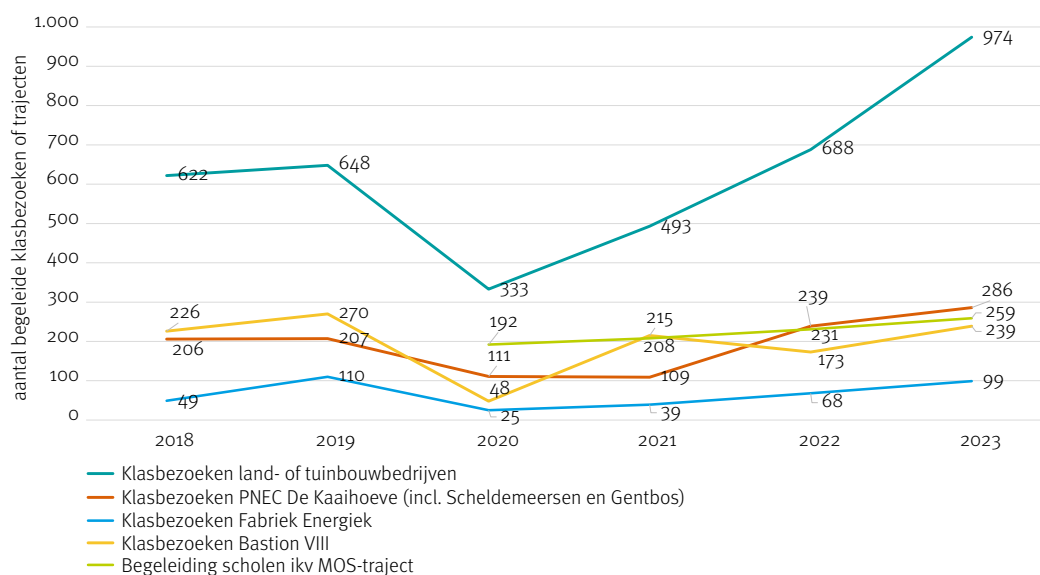
Onze dienst **Natuur- en Milieueducatie** verzorgt educatie over biodiversiteit, natuur, klimaat en duurzaamheid via verschillende educatieve centra en Milieuzorg op School (MOS). De educatieve centra De Kaaihoeve in Zwalm en Bastion VIII in Dendermonde werken rond natuur, natuurbeleving, wateronderzoek en biodiversiteit, Fabriek Energiek in Zelzate is een doe-centrum rond duurzame en hernieuwbare energie. Vooral scholen bezoeken de educatieve centra en volgen een programma met gids. In De Kaaihoeve en Bastion VIII is er ook een brede publiekswerking. Milieuzorg op School (MOS) ondersteunt lagere en secundaire scholen in verduurzaming, ontharding, vergroening en het natuurlijk beleven van speelplaatsen.

Scholen zijn meer dan welkom in de **provinciale recreatiedomeinen**. Er is een breed aanbod van educatieve programma's voor zowel het kleuteronderwijs als voor groepen uit de lagere school. De activiteiten en lespakketten sluiten zo dicht mogelijk aan bij de werking en de kenmerken van de domeinen, zonder het aspect van 'spelenderwijs ontdekken' uit het oog te verliezen. Zo is er in het Leen bv. het Kabouterpad waarin kleuters het bos leren kennen, of de pakketten Speurneuzen op de trappers en een natuur-educatief pakket op basis van onze vijf zintuigen in domein Puyenbroeck voor lagere schoolkinderen...

Ook de directie **Erfgoed & Erfgoedsites** heeft een lange traditie in en een groot accent op educatie: scholen maken een groot deel van het klantenbestand uit van de provinciale erfgoedsites, van kleuteronderwijs over lagere school tot middelbaar en zelfs hoger onderwijs. Daarnaast is er nog ander educatief aanbod: het educatief traject Stanlie dat in de klas gelopen wordt en culmineert in een bezoek aan één van de erkende erfgoeddepots in Oost-Vlaanderen, 'Erfgoedredders' dat leerkrachten coacht om met het erfgoed en de erfgoedkenners in de omgeving van de klas aan de slag te gaan, tijdelijk aanbod bij rondreizende tentoonstellingen zoals 'Bult in zicht' en n.a.v. 'erfgoed-feestdagen' zoals de Archeologiedagen en de Erfgoedweek na Erfgoeddag met de zogenaamde Klasbakken.

Provinciaal aanbod educatieve pakketten voor onderwijs (2018-2023)

Bron: Provincie Oost-Vlaanderen | Eigen meting

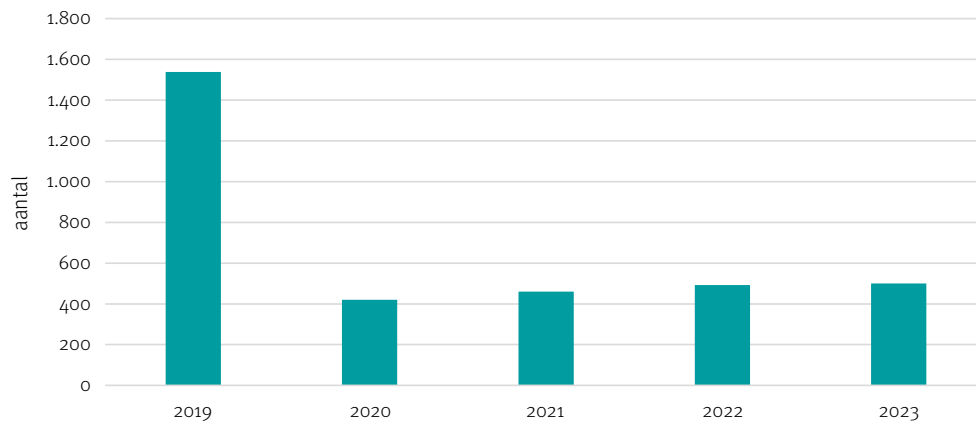

In het documentatiecentrum **mondiale solidariteit** vind je een ruim aanbod educatieve materialen over wereldburgerschap: mondiale thema's, duurzame ontwikkeling, diversiteit, mensenrechten ... De collectie bevat zowel lespakketten en achtergrondinformatie, maar ook educatieve koffers, tentoonstellingen en andere educatieve materialen. Zowel scholen, lokale besturen en verenigingen zijn welkom om het materiaal gratis te ontlenen.

Evolutie aantal ontleningen, bezoekers en adviesvragen in het documentatiecentrum mondiale solidariteit (2019-2023)

Bron: Provincie Oost-Vlaanderen | Eigen meting

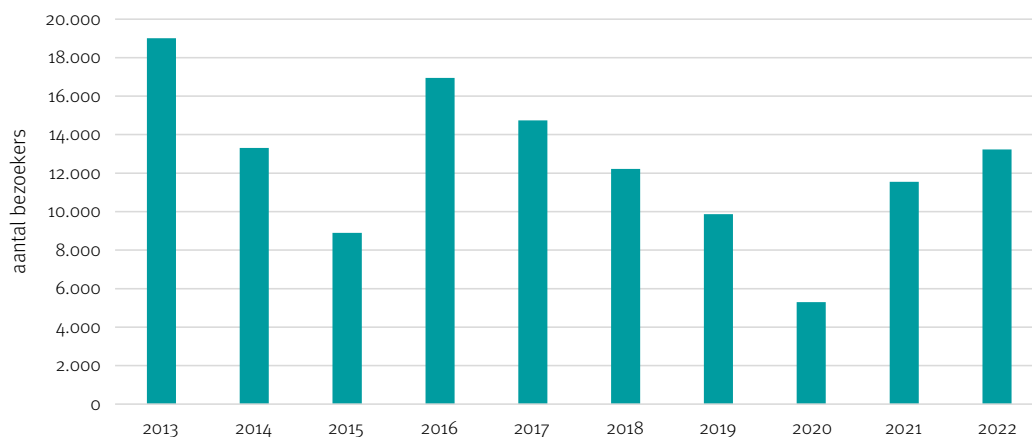

Een greep uit de belangrijkste projecten

- MOS-project in samenwerking met Vlaanderen (sinds 2001)
- Opstart van ecologische eetbare tuinen in De Kaaihoeve: aanleg moestuin, kruidentuin, permacultuurtuin en voedselbos. Gestart in 2019 en nog in volle groei. In samenwerking met Voedselbos VZW. Focus op link tussen voedselvoorziening en biodiversiteit/klimaat.

Evolutie bezoekersaantallen PNEC Kaaihoeve (2013-2022)

Bron: Bezoekersbarometer Toerisme Vlaanderen - Dataverzameling Toerisme Oost-Vlaanderen

2.4 Partnerschappen

Oog voor onze belangrijkste klanten

- Ouders, leerlingen en cursisten
- Alle Oost-Vlaamse scholen
- Politiezones Oost-Vlaanderen
- Hulpverleningszones in Oost-Vlaanderen
- Ambulancediensten in Oost-Vlaanderen
- Lokale besturen

Sterke partnerschappen

- Ambulancediensten
- Andere Vlaamse provincies
- Bedrijven voor o.a. stages, werkplekleren, 'dualtrajecten', ...
- CLB's
- Vlaamse Overheid: Departement Onderwijs & Vorming, Agentschap voor Inburgering
- Externe hulpverleners (logopedisten, artsen, psychiaters, ziekenhuizen, ...)
- Hoger onderwijs (hogescholen en universiteiten)
- Hulpverleningszones in Oost-Vlaanderen
- Lokale besturen
- Politiezones Oost-Vlaanderen
- Regionaal Technologisch Centrum (RTC) Oost-Vlaanderen
- Scholen en centra van andere netten maar ook van andere provincies
- Scholengemeenschappen
- Sectoren o.a. Constructiv, mtech+, Agoria ...
- VDAB
- ...

Sterke samenwerking binnen onze organisatie

- Clusterwerking met Kiempunten, Richtpunten en CVO's Groeipunt
- Leersteuncentrum Oost-Vlaanderen
- Directieteams van scholen en centra
- Onderwijzend en ondersteunend personeel in alle provinciale scholen en centra
- Clusterwerking Bestuursopleiding, Brandweeroopleiding, Politieopleiding en Opleiding dringende geneeskundige hulpverlening
- Interne samenwerking over directies en departementen heen (cfr. ondersteunende departementen)

**WERKEN
& ONDER-
NEMEN**

3.1 Trends en tendensen

Innovatie: tal van kansen... maar ook uitdagingen

Technologische veranderingen en modernisering bieden tal van kansen aan onze maatschappij. Innovatie kan een hefboom zijn bij het verhogen van de economische productiviteit, bij het verduurzamen van onze maatschappij en hierdoor ook een bijdrage leveren aan het behalen van de Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen (SDG's).

Door de **algemene globalisering en wereldwijde concurrentie** wordt het voor bedrijven steeds belangrijker om te innoveren. Daarnaast leiden de **energie- en klimaattransitie** ook tot heel wat technologische innovaties op zowel grote schaal (pijpleidingen in de havens...) als op kleine schaal (thuisbatterijen, warmtepompen...).

Ook de **snel veranderende technologieën** hebben een invloed op het bedrijfsmatige leven: kunstmatige intelligentie, robotica, het internet der dingen, cloud computing, 3D-printing, nanotechnologie, biotechnologie, materiaalkunde. Hiervoor zijn bedrijven op zoek naar specifieke, technische profielen.

Wereldwijd is **de snelheid** waarmee nieuwe technologieën of nieuwe toepassingen ervan worden gelanceerd tegelijk dus veelbelovend, maar ook beangstigend. Bedrijven, het onderwijs en de burgers moeten **voortdurend (snel) schakelen om relevant te blijven**. Door de digitale en andere revoluties dreigen veel mensen die zich niet tijdig aanpassen uit de boot te vallen.

Levenslang leren, bijscholen en herscholen worden alleen maar belangrijker: het maakt bedrijven wendbaar, wapent ze tegen concurrenten en opent de deur naar innovaties. Een positieve leercultuur schept bovendien een gunstige omgeving die werknemers motiveert om hun talenten en vaardigheden te ontwikkelen én bij dezelfde werkgever te blijven. Zeker met de immense krapte op de arbeidsmarkt, is dat laatste van groot belang voor bedrijven. Doordat de **arbeidsmarkt en het onderwijs niet altijd goed op elkaar afgestemd zijn**, worstelen veel bedrijven vandaag met het aanwerven van de juiste profielen (zie ook hoofdstuk Leren).

Economisch beleid en impact op consumptiegedrag

De globale crisissen waar we voor staan, samen met een stijgende inflatie, zorgen onder andere voor **stijgende grondstoffenprijzen**. Volgens het Planbureau echter nam de koopkracht in 2023 net wel toe, omdat de indexeringen met vertraging komen en ruimschoots de dalende inflatie overtroffen. Toch ligt de Belg hier wakker van en **past zijn consumptiegedrag aan** ten gevolge van deze opeenvolgende crisissen. De prijs van een product is de grootste rem om meer verantwoord te consumeren. Belgen blijven het wél belangrijk vinden om lokale- en fairtrade producten te kopen.

Het aantal land- en tuinbouwbedrijven daalt. Daarnaast zien we ook een verminderde rendabiliteit van de productiesystemen in de Vlaamse landbouw- en tuinbouw.

Duurzaam en maatschappelijk verantwoord ondernemen en samenwerken

Bedrijven zetten ook meer en meer stappen richting **ondernemen met impact**. Met het oog op de Agenda 2030 neemt de vraag naar meer duurzaam handelen toe. Ontwikkeling stimuleren betreft niet alleen economische ontwikkeling, het gaat in belangrijke mate over sociale verandering, over herverdeling, inclusie en participatie. Er is een duidelijke nood aan een snelle omslag op vlak van energie, hergebruik, enzovoort.

De steeds schaarser wordende grondstoffen, de stijging van de grondstoffenprijzen en de disbalans tussen vraag en aanbod van energie en ruimte zorgen de laatste jaren ook voor een toenemende aandacht voor **circulariteit** binnen verschillende sectoren.

Wereldwijde uitdagingen en mondiale solidariteit

Ook internationale samenwerking en solidariteit is al lang niet meer alleen een zaak van de traditionele spelers, zoals de overheid, de internationale organisaties en niet-gouvernementele organisaties. **Steeds meer burgers, bedrijven, organisaties, scholen... gaan zelf aan de slag of ondersteunen eigen projecten rond internationale solidariteit op in het Globale Zuiden.** Vaak zijn het organisaties die opgericht zijn door particulieren, maar ook scholen, vakbonden of ziekenhuizen engageren zich in een partnerschap met parallelle actoren in het Globale Zuiden. Ook diaspora die hier bij ons wonen engageren zich in partnerschappen met organisaties in het thuisland of in hun regio.

De **polarisering** binnen onze maatschappij blijft groot, maar er is ook een omgekeerde tendens waar te nemen, waarbij burgers zich ook meer en meer gaan mobiliseren, bijvoorbeeld bij (globale) crisissen. Er is een steeds grotere kloof tussen delen van de bevolking die sterk naar buiten (globaal) gericht zijn en delen van de bevolking die eerder gefocust zijn op hun directe omgeving.

Oost-Vlaanderen ondersteunt sinds 1994 structureel drie regio's in de wereld: de Filipijnen, Rwanda en Ecuador:

- In de partnerregio in de Filipijnen (Cordillera) leeft 17% van de bevolking in armoede (75% etnische minderheden). In de regio blijft de ontginning van minerale grondstoffen en waterkrachtcentrales weerstand oproepen bij de inheemse bevolking, die kiezen voor een duurzaam beheer van ecosysteemdiensten.
- Rwanda werkte de voorbije jaren hard aan een vreedevolle samenleving en moderne en effectieve bestuurmechanismen. De uitdagingen blijven met betrekking tot bevolkingsdichtheid en verstedelijking. De helft van de bevolking leeft nog steeds van minder dan USD 1,90 per dag en een derde leeft nog steeds van zelfvoorzienende landbouw. Welzijnsverbetering betekent dan ook voedselonzekerheid en ondervoeding verminderen.
- Na een decennium van ongekende politieke en economische stabiliteit werden de afgelopen ruim zes jaar in Ecuador gekenmerkt door afnemende groei, toenemende armoede en grote ongelijkheid, een van de hoogste sterftcijfers per hoofd van de bevolking door de COVID-pandemie ter wereld, toenemend geweld en onveiligheid, en hernieuwde politieke instabiliteit.

Oost-Vlaanderen (België) binnen Europa en de rest van de wereld

We kunnen niet enkel rekening houden met trends en tendensen binnen de grenzen van Oost-Vlaanderen. Er zijn op verschillende vlakken **globale crisissen die een impact hebben op ons grondgebied en onze werking.** Globaal zorgen verschillende lokale en internationale crisissen voor economische schokken. Het sanctiebeleid van de EU omwille van de Oekraïne-crisis, de moeilijke handelsrelaties ten opzichte van de Chinese economie, en de Europese positie die onder druk staat in onder andere de Arabische en Afrikaanse wereld, zorgen voor een uitdagend economisch landschap. Wereldwijd ervaren we een schaarste aan bepaalde grondstoffen, wat leidt tot een stijging van de prijzen op de wereldmarkt. België is als kleine Europese economie, economisch nauw verbonden aan de bewegingen in Europa en internationale handelsblokken zoals de VS en China. De migratiestromen naar Europa zijn en blijven groot, met sterke pieken bij conflicten aan de Europese grenzen.

3.2 Gebiedsinfo

Wil je graag meer informatie over dit thema? Klik dan [hier](#) door naar de indicatorenfiches.

Tewerkstelling in Oost-Vlaanderen

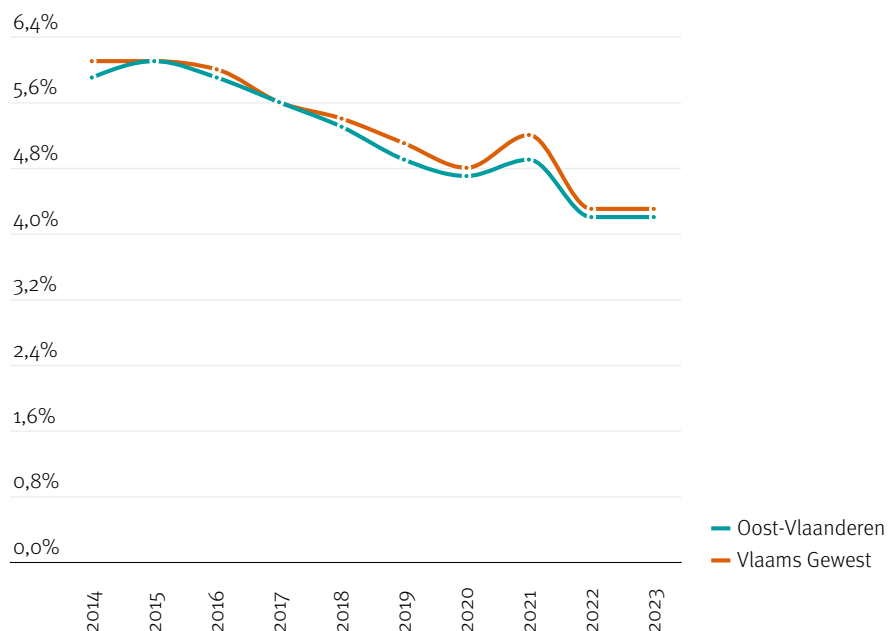
De jobratio linkt de vraagzijde van de arbeidsmarkt met de aanbodzijde. Sinds 2017 is de jobratio in Oost-Vlaanderen toegenomen tot een gemiddelde van 70,8 arbeidsplaatsen per 100 inwoners van 15 tot en met 64 jaar in 2022. In 2017 was dat voor Oost-Vlaanderen nog 65,1.

Op 1 januari 2014 waren er in Oost-Vlaanderen 53.936 werkzoekenden zonder werk. Vanaf 2015 zien we over het algemeen een dalende trend, met uitzondering van een piek in 2021 die te maken zal hebben met de coronamaatregelen. Op 1 januari 2023 waren er 39.911 werkzoekenden zonder werk, of 4,2% van de 18-64-jarigen in Oost-Vlaanderen. Dit is het laagste percentage sinds 2014.

De activiteitsgraad bedraagt in 2021 in Oost-Vlaanderen 75,6%, wat iets hoger is dan de activiteitsgraad in het Vlaams Gewest (74,4%). In 2021 zat de activiteitsgraad op het hoogste punt sinds 2003 (toen 71,0%) en over de gehele periode ligt de activiteitsgraad in Oost-Vlaanderen iets hoger dan in het Vlaams Gewest.

Evolutie werkzoekenden zonder werk, % t.o.v. inwoners 18-64 jaar (2014-2023)

Bron: VDAB en Rijksregister | provincies.incijfers.be

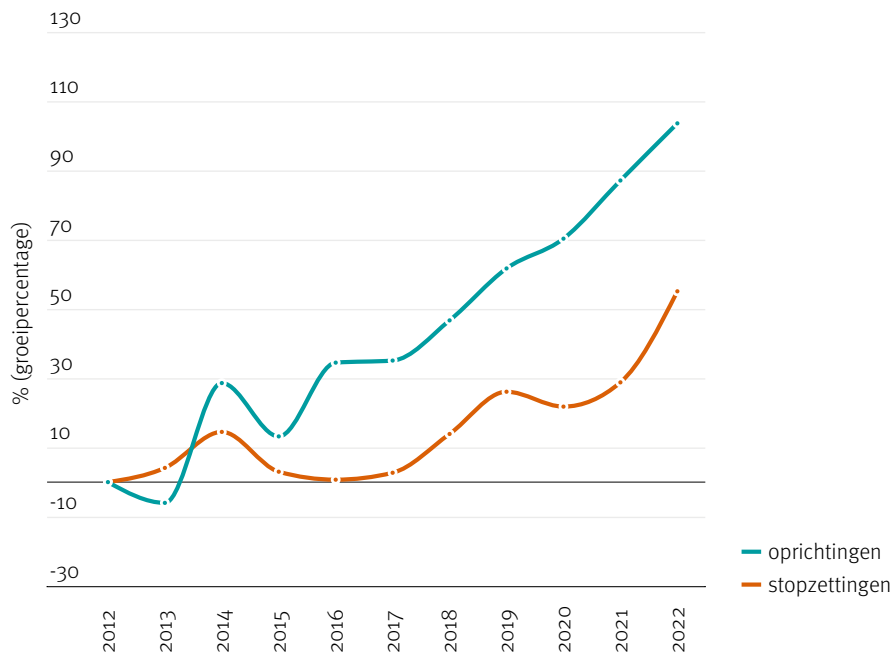

Ondernemerschap en innovatie

In Oost-Vlaanderen werden er in 2022 18.451 bedrijven opgericht en 11.055 bedrijven stopgezet. Het jaarlijks aantal oprichtingen is in 2022 103,6% hoger dan in 2012. Het aantal stopzettingen in Oost-Vlaanderen steeg tussen 2012 en 2022 met 55,1%.

Evolutie van het aantal oprichtingen en stopzettingen (2012-2022)

Bron: Statbel - Ondernemingen | provincies.incijfers.be

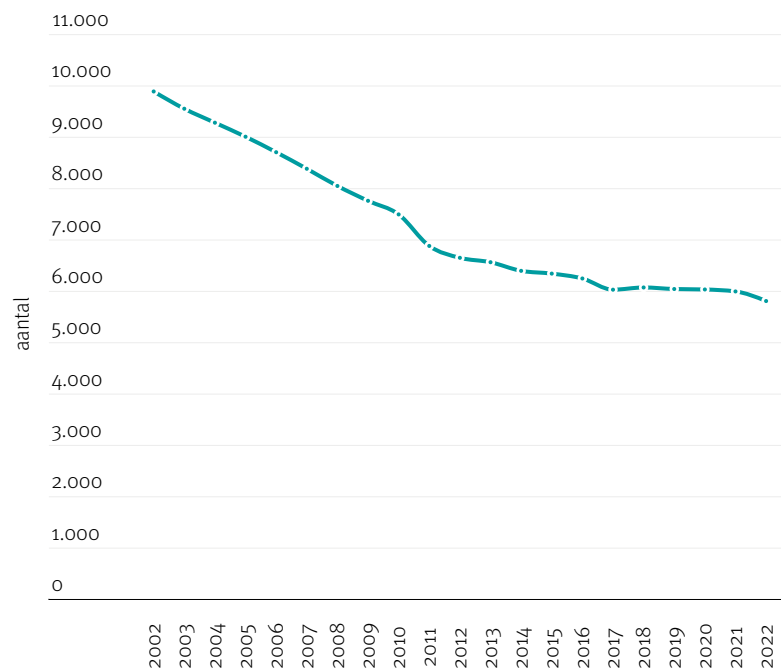
Landbouw

Voor Vlaanderen was er van 2001 tot en met 2010 een sterke afname van het aantal landbouwbedrijven: een daling van 28% op deze 9 jaar. Bij de overgang van 2010 naar 2011 geven de cijfers een afname van meer dan 8% aan. Dit is echter deels het gevolg van de dataverzameling. In 2016 en 2018 bijvoorbeeld werd de definitie van 'land- en tuinbouwbedrijf' telkens aangepast, wat een belangrijke reden is waarom het aangegeven aantal land- en tuinbouwbedrijven in die periode vrij constant bleef in plaats van afnam zoals daarvoor. **Specifiek voor Oost-Vlaanderen waren er in 2001 nog 10.263 bedrijven, wat evolueerde naar 5.799 in 2022.**

Biologische landbouw is een landbouwvorm waarbij extra strenge eisen worden gesteld op het vlak van milieueffecten en dierenwelzijn. De striktere eisen hebben betrekking op de omgang met bestrijdingsmiddelen (of verboden), het gebruik van kunstmest en van genetisch gemodificeerde organismen. Het stelsel van eisen is vastgelegd en wordt gecontroleerd. **In 2022 is 2,4% van de landbouwbedrijven biologisch.** Vlaams-Brabant telt met 4,5% verhoudingsgewijs het grootste aantal biologische landbouwbedrijven.

Evolutie aantal bedrijven met landbouwproductie in Oost-Vlaanderen (2002-2022)

Bron: Statbel - Landbouwresultaten | provincies.incijfers.be

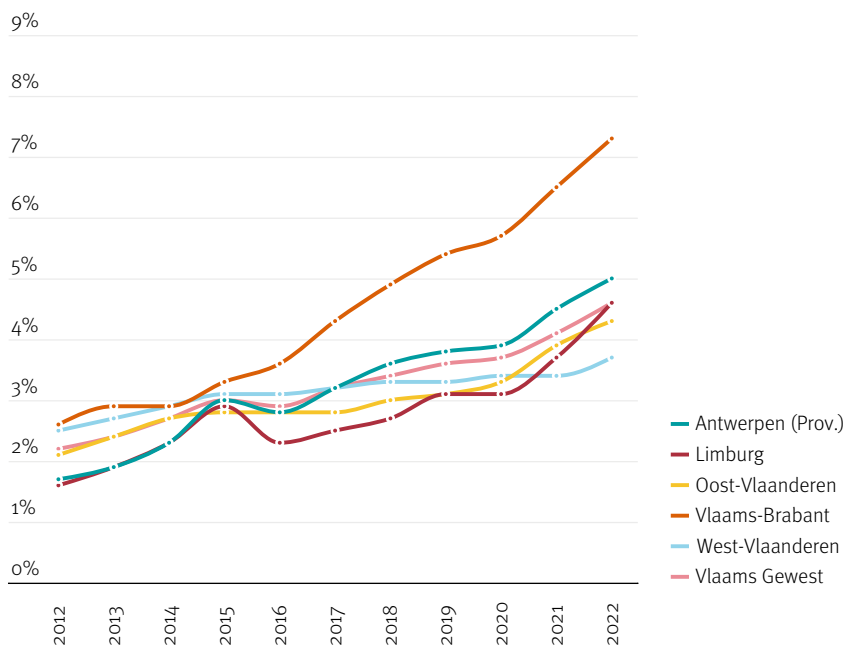

Landbouwbedrijven die ervoor kiezen om hun producten eerst te bewerken of te verwerken alvorens ze rechtstreeks aan de consument te verkopen, noemen we hoeveproducenten. In totaal zijn er 254 hoeveproducenten in Oost-Vlaanderen (2023), terwijl er in het Vlaams Gewest 1.049 zijn. In 2013 waren er in Oost-Vlaanderen 159 en in het Vlaams Gewest 603 hoeveproducenten.

In totaal zijn er 321 zorgboerderijen⁷ in Oost-Vlaanderen (2023), terwijl er in het Vlaams Gewest 990 zijn. Ten opzichte van 2016 zijn er in Oost-Vlaanderen 48 zorgboerderijen bijgekomen, wat een toename is van 17,6%.

Evolutie hoeveproducenten t.o.v. totaal aantal landbouwbedrijven (2012-2022)

Bron: Federaal Agentschap voor de veiligheid van de voedselketen | provincies.incijfers.be

⁷ Opgelet! In provincies.incijfers.be worden cijfers van 31/12 van een jaar steeds weergegeven als cijfers van 01/01 van het volgende jaar. Waar het Steunpunt Groene Zorg het cijfer van 31/12/2022 dus zal weergeven onder het jaar 2022, wordt dit cijfers in provincies.incijfers.be weergegeven onder het jaar 2023.

3.3 Werking

Ondernemen & innoveren

Wat doen we?

De Provincie bouwt aan een **ondernemings- en innovatievriendelijk beleid** dat gericht is op de toekomst, waar ondernemingen en organisaties kunnen floreren, waar ruimte is om te ondernemen en te innoveren, waar sociaal en circulair centraal staan en waar ieder talent de kans krijgt op duurzaam werk.

We leggen de focus op onze **zes slimme specialisatieclusters** (zorg, logistiek, digitaal, agro & voeding, materialen, bio-economie & cleantech), maar houden de blik open naar andere toekomstgerichte sectoren waar noden zijn.

We **werken hiervoor nauw samen** met de uitvoerders van het economisch beleid, met name **POM** (Provinciale Ontwikkelingsmaatschappij) Oost-Vlaanderen en **EROV** (Economische Raad voor Oost-Vlaanderen).

Hoe gaan we te werk?

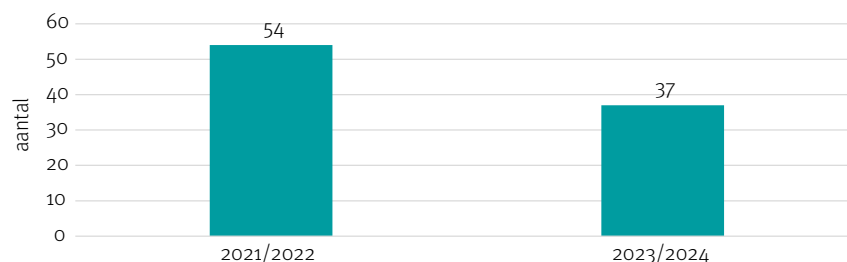
Dienst Ondernemen & Innovatie zet in op een viertal grote thema's die onderling nauw met elkaar verweven zijn. We geven daarvoor subsidies, zetten ecosystemen op en ondersteunen ze, organiseren evenementen en bieden onze expertise aan.

We krijgen ondersteuning van het Kenniscentrum Economie, een praktijkgerichte studiedienst die een datagerichte onderbouwing van het economisch beleid vooropstelt.

1. **Lokale economie:** we ondersteunen de lokale besturen in het voeren van een ondernemingsvriendelijk en kernversterkend beleid. Dit doen we o.a. via:
  - Aanbieden van gedeelde experts lokale economie aan lokale besturen
  - Projectsubsidies ter ondersteuning van de detailhandel
  - Opmaken van detailhandelsanalyses op maat
  - Organisatie Maand van de Markt
  - Aanreiken data en cijfers via o.a. Locatus
  - Subsidieovereenkomst met Unizo
  - Aanbestedingsplatform voor Oost-Vlaamse aanbestedende overheden gericht op lokaal aankopen: Regioleverancier

Aantal gemeenten die een overeenkomst hebben afgesloten om de Locatus-databank te gebruiken (2021-2024)

Bron: Provincie Oost-Vlaanderen | Eigen meting

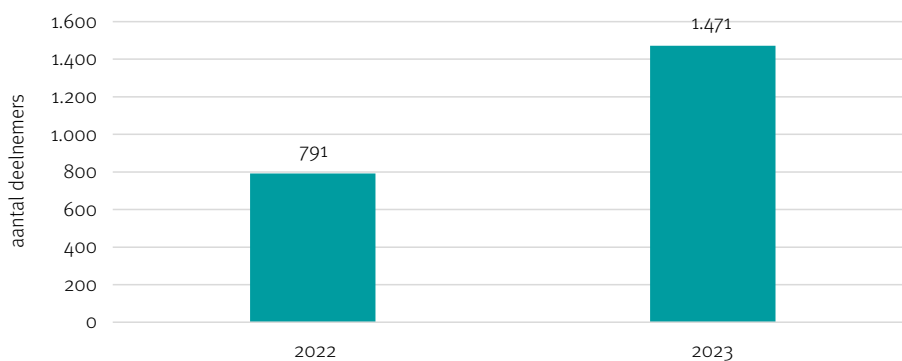
2. **Arbeidsmarkt:** we faciliteren een arbeidsmarkt waarin vaardigheden en competenties centraal staan en waarbij ieder talent toegang heeft tot duurzaam werk. Dit doen we o.a. via:
  - Projectsubsidie voor vernieuwende tewerkstellingsprojecten
  - Projectsubsidie voor tewerkstellingsprojecten van lokale besturen
  - Subsidieovereenkomst met Syntra Midden-Vlaanderen
  - Convenant met VDAB, lancering van een podcastreeks rond leercultuur in bedrijven

3. **Innovatie en slimme specialisatie:** vanuit onze slimme specialisatiestrategie – die vermarkten we onder het merk 'Innovation Playground' – stimuleren we innovatie en triple helix samenwerking en trekken we (buitenlandse) investeringen aan. We leggen binnen deze strategie de focus op zes sectoren: bio-economie & cleantech, materialen, slimme logistiek, zorgeconomie en -innovatie, agro & voeding en alles digitaal. Innovation Playground zet in op vier strategische doelstellingen:
  - a. Opzetten en ondersteunen van ecosystemen
  - b. Voorzien van ondernemersruimte en experimenteer- en demonstratieruimte
  - c. Bijdragen tot internationale connectie
  - d. Ondersteunen van vaardigheden- en competentieontwikkeling

Hoe vertalen deze doelstellingen zich o.a. naar beleid?

  - Organisatie van het Festival van de Toekomst
  - Digitaal in beeld brengen van ecosystemen per cluster
  - Kennisportaal met (kwantitatieve) data en cijfers op website Innovation Playground
  - Lidmaatschap bij Smart Delta Resources
  - Subsidieovereenkomst met Zorglab Aalst
  - Financiële ondersteuning UGent/Capture voor de ontwikkeling van MOOCs
  - Projectsubsidies voor innovatieprojecten binnen de provinciale speerpuntclusters

Innovation Playground is een initiatief van dienst Ondernemen & Innovatie, POM en EROV.

Deelnemers aan evenementen en studiedagen: aantal deelnemers aan evenementen zoals de Impactweek en Festival van de Toekomst (2022-2023)

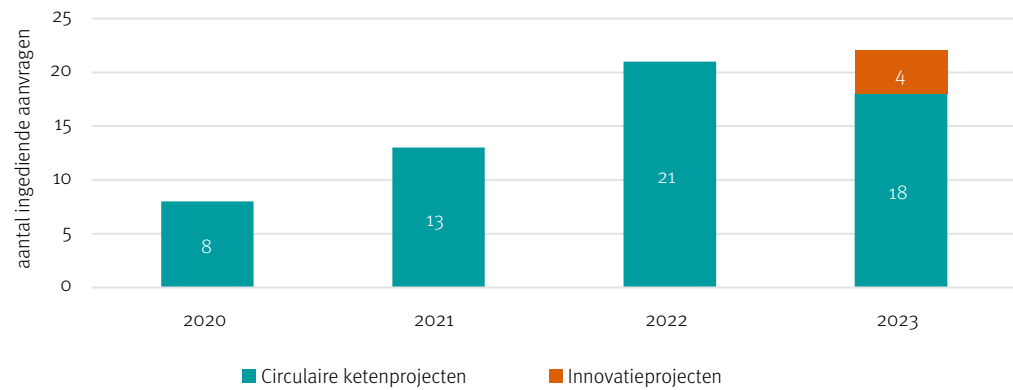

4. **Sociale en circulaire economie:** we zetten in op sociaal en duurzaam ondernemerschap en ondersteunen de transitie naar een circulaire economie. Dit doen we o.a. via:

- Organisatie van de Impactweek
- Projectsubsidie voor de bevordering van de samenwerking tussen reguliere ondernemingen en maatwerkbedrijven
- Projectsubsidie voor circulaire ketenprojecten
- Projectsubsidie voor impactgedreven (her)starters
- Subsidieovereenkomsten met bedrijventrum De Punt, sociaal-circulaire hub Cocon en MLSO
- Ondersteunen van ecosystemen door o.a. samenbrengen van sociaal-circulaire hubs en lokale regieverbanden sociale economie
- Organisatie van circulaire ondernemersavonden

Subsidieaanvragen innovatieprojecten en circulaire ketenprojecten (2020-2023)

Bron: Provincie Oost-Vlaanderen | Eigen meting

Een greep uit de belangrijkste projecten

ESF-project S-Circel

Dienst Ondernemen & Innovatie trad op als promotor van het project S-Circel (2020-2023), een project goedgekeurd en gefinancierd door het ESF-agentschap, in samenwerking met Odisee en The Circular Hub. Binnen dit project onderzochten we de opportuniteiten om kort- en middengediplomeerden met een afstand tot de arbeidsmarkt te (her)activeren op de (reguliere) arbeidsmarkt – en specifiek binnen de circulaire economie – en hun kansen op een duurzame job te verhogen. Dit project leidde o.a. tot de S-Circel tool, waarbij organisaties via de methode van Inclusief Jobdesign, een job kunnen aanpassen naar de doelgroep.

EFRO-project Lokaal 3D

Binnen dit EFRO-project (2021 – 2023) werden enkele proeftuinen opgezet in het kader van slimme economie. Nieuwe technologieën, toepassingen en slimme (retail) data stonden centraal in dit project. De Provincie trad op als projectbegeleider om verschillende lokale besturen te laten proeven van deze materie. De ervaringen en kennis werden samengevat in een eindverslag. Het project werd uitgevoerd in samenwerking met Unizo Oost-Vlaanderen.

EFRO-project Invest

Binnen dit interprovinciale EFRO-project (2021 – 2023) werden proeftuinen opgezet die de mogelijkheden (en toepassingen) van slimme retail data onderzochten. Door middel van deze proeftuinen konden de lokale besturen een eerste aanzet doen naar een meer datagedreven beleid. EFRO-project Visualo:

Dit 'City of Things'-project (2022 – 2025) wil de mogelijkheden verkennen van digitale infoschermen. In het reclame- en communicatielandschap domineren de grote (winkel)ketens en heeft de lokale ondernemer weinig zichtbaarheid. Door middel van de digitale infoschermen willen we die zichtbaarheid aanzienlijk verhogen, alsook die van de lokale overheid. Finaal willen de partners tot een raamovereenkomst komen om zo meerdere besturen toegang te verschaffen tot de digitale infoschermen.

Gedreven landbouw en leefbaar platteland

Wat doen we?

De Provincie voert **een gedreven plattelands- en landbouwbeleid**, want land- en tuinbouw is een belangrijke economische sector in Oost-Vlaanderen én de motor van het voedselsysteem.

Binnen ons **landbouwbeleid**:

- Denken we mee na over toekomstig (ruimtelijk) beleid, rekening houdend met actuele uitdagingen en kansen;
- Ondersteunen we ondernemers op vlak van agrarisch bouwen en landschappelijke inkleding;
- Stimuleren we landbouwers om mee te bouwen aan een klimaatgezonde sector, in het bijzonder via de provinciale proefcentra;
- Werken we een kader uit voor herbestemming van vrijkomende hoeves;
- Ondersteunen we de multifunctionele diversiteit en verbreding van de land- en tuinbouw;
- Willen we landbouw en burger dichterbij elkaar brengen.

Met ons **plattelandsbeleid**:

- Versterken we dorpen door de uitrol van een actief dorpenbeleid in samenwerking met verscheidene plattelandsactoren;
- Stimuleren we het sociaal weefsel, de lokale dienstverlening en de voorzieningen door projectmatige toelagen;
- Begeleiden we potentiële promotoren en beheren de Europese, Vlaamse en provinciale plattelandsmiddelen via het plattelandsloket;
- Bieden we lokale ambtenaren en beleidsmakers advies op maat en voorbeelden bij de uittekening van het plaatselijke beleid;
- Pakken we, samen met RATO vzw, overlast door ongedierte en exoten aan;
- Ondersteunen we organisaties en besturen op vlak van dierenwelzijnsbeleid.

Hoe gaan we te werk?

Binnen het thema landbouw werkt de dienst Landbouw & Platteland aan:

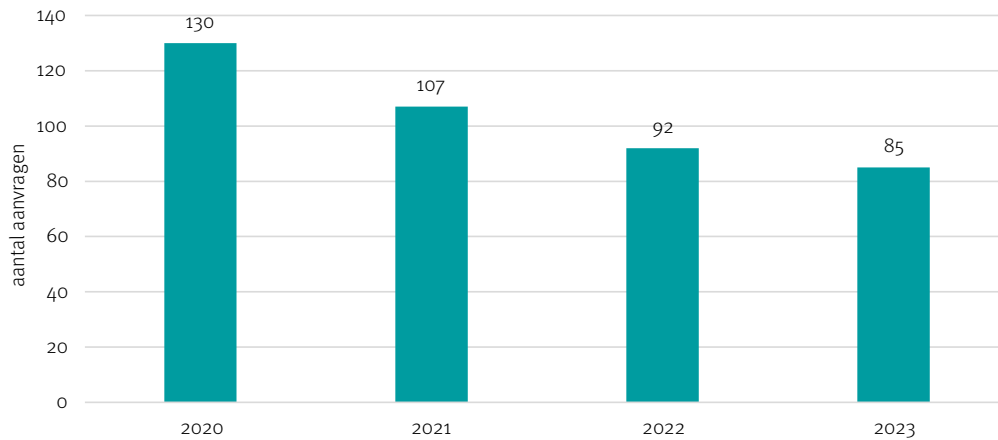
- Het faciliteren van toegepast wetenschappelijk onderzoek binnen de sector;
- Landschapsintegratie (opmaak landschapsbedrijfsplannen, advies agrarische architectuur, groepsaankoop plantgoed...);
- Het Oost-Vlaams voedselplan 'Oogst-Vlaanderen' (trajectbegeleiding lokale voedselstrategie, week van de korte keten, Lekker Oost-Vlaams...);
- Diverse communicatieacties op (tourné provinciale, beursstand, themacampagnes...);
- Financiële ondersteuning voor organisaties en projecten.

Aanvragen landschapsplannen voor land- en tuinbouwers (2020-2023)

Bron: Provincie Oost-Vlaanderen | Eigen meting

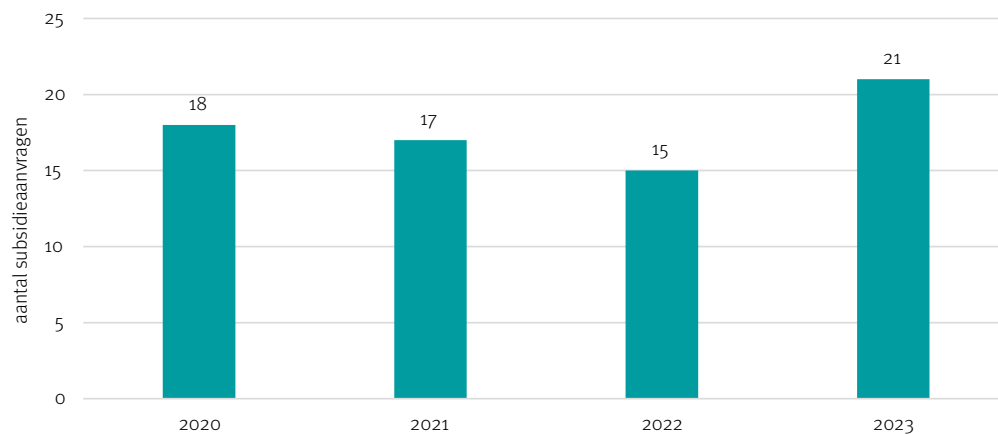

Binnen het thema platteland werkt de dienst Landbouw & Platteland aan:

- Een gebiedsgericht plattelandsbeleid via LEADER, financiering en begeleiding in samenwerking met Vlaanderen en lokale actoren;
- Een dorpenbeleid via de buurtenmonitor met aandacht voor betrokkenheid van de burger;
- De organisatie van de Provinciale Kwaliteitskamer voor Oost-Vlaanderen;
- Advies, begeleiding, vorming en opleiding op maat;
- Financiële ondersteuning voor projecten;
- Ratten- en exotenbestrijding en dierenwelzijn.

Ondersteuning van dierenasielen en opvangcentra voor wilde dieren (2020-2023)

Bron: Provincie Oost-Vlaanderen | Eigen meting

Provinciale proefcentra

- Proefcentrum voor Sierteelt vzw (Destelbergen): alle facetten van sierteelt en groenvoorziening
- Provinciaal Proefcentrum voor Groenteteelt vzw (Kruisem): groenteteelt voor de verse markt, beschutte teelten, biologische teeltwijze
- Interprovinciaal Proefcentrum voor Aardappelteelt (Kruisem): aardappelen.
De specialisaties worden afgestemd (en verdeeld) tussen de verschillende provincies

Een greep uit de belangrijkste projecten

- WaterLandSchap 1.0 Barbierbeek Verbindt!
- WaterLandSchap 1.0 Maarkebeek
- WaterLandSchap 1.0 Burenwater
- WaterLandSchap 2.0 Zwalmvallei
- LEADER-secretariaat voor de drie Lokale actiegroepen (LAG's) in de Vlaamse Ardennen tot Dender, Meetjesland-Leievallei en Waasland.
- Traject voor een visie op landbouw 2023
- Klimaatfondsproject Opzetten biomassaketten in Rodeland

Europese samenwerking

Wat doen we?

De Provincie vervult een schakelfunctie voor het Europees beleid voor Oost-Vlaanderen.

We zetten in op **Europese programma's** zoals EFRO en Interreg om Oost-Vlaamse partners zoveel als mogelijk Europese middelen te laten benutten. Waar een link is met het provinciaal beleid (bijvoorbeeld klimaatactieplan en Innovation Playground) voorzien we cofinanciering.

Daarnaast brengen we – in partnerschap met de Europese Commissie – de Europese Unie dichterbij de Oost-Vlaamse burger. Via het **Informatiepunt Europa Direct** kunnen burgers, scholen, organisaties... bij ons terecht voor vragen en materiaal rond Europa. We voorzien ook zelf verschillende informatieactiviteiten en evenementen.

Als Provincie nemen we ook een actieve rol op binnen **grensoverschrijdende initiatieven en samenwerkingsverbanden** zoals de Euregio Scheldemond, Vlaams-Nederlandse Delta, Comité van de Kanaalzone aan de Noordzee en North Sea Port District. Het potentieel van Europa bevindt zich immers in deze grensregio's.

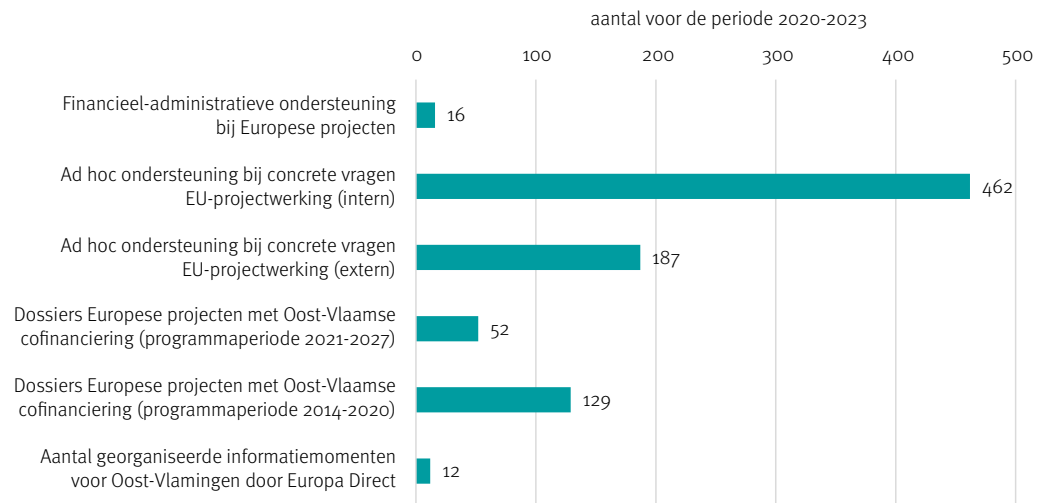
Hoe gaan we te werk?

- Europese programma's: we zijn contactpunt voor EFRO, Interreg Vlaanderen-Nederland en Interreg Frankrijk-Wallonië-Vlaanderen. Daarnaast zijn we actief betrokken bij of volgen we andere programma's op.
- Cofinanciering: in totaal 3 miljoen EUR (voor EFRO) en 9.4 miljoen EUR (voor Interreg) in de programmaperiode 2021-2027. Door Europese financiering van verschillende Oost-Vlaamse initiatieven wordt werk gemaakt van een projectmatige en structurele aanpak en opvolging.
- De Europacel ondersteunt de provinciale diensten bij Europese projecten:
  - Bij projectidee: inventarisering, doorverwijzing...
  - Bij projectondersteuning: eerste hulp, declaraties (financieel) ...
  - Na project: archivering
- Oost-Vlaamse projectendatabank met een overzicht van alle EU-projecten in Oost-Vlaanderen
- Verschillende grensoverschrijdende samenwerkingsverbanden:
  - GROS Vlaanderen – Nederland
  - Vlaams-Nederlandse Delta
  - Comité van het Kanaal aan de Noordzee
  - Euregio Scheldemond
  - EGTS Linieland
  - BGTS North Sea Port District

Ondersteuning Europese projecten en Informatiepunt Europa Direct (2020-2023)

Bron: Provincie Oost-Vlaanderen | Eigen meting

Een greep uit de belangrijkste projecten

- De opvolging van Europese programma's waarbij we contactpunt zijn verloopt via projecten Technische Bijstand (EFRO en Interreg Vlaanderen-Nederland).
- De Europacel begeleidde de provinciale diensten bij onder andere Frames, Ondernem Er Op Uit, Lerende Euregio Scheldemond, CoolTowns,...

Mondiale Solidariteit

Wat doen we?

Zoals alle bestuursniveaus investeert de Provincie jaarlijks op een verantwoorde manier minimaal 0,7% van het exploitatiebudget (OESO norm) aan mondiale solidariteit. De Agenda 2030 met de 17 duurzame ontwikkelingsdoelstellingen is een belangrijk (internationaal) kader voor ontwikkelingssamenwerking, duurzaamheid en mondiale solidariteit.

We werken rond drie grote pijlers, die ook belangrijk zijn om een goed mondiaal beleid uit te werken:

1. **Duurzame en solidaire beleidskeuzes die een minimale negatieve mondiale impact hebben stimuleren.** Met onze beslissingen, diensten en acties kunnen we inzetten op eerlijke handel, internationale rechtvaardigheid en solidariteit, mensenrechten, duurzaamheid, klimaatbestendigheid...
2. **Internationale samenwerking en uitwisseling faciliteren en versterken.** We investeren in initiatieven die bijdragen tot gelijkwaardige en duurzame ontwikkelingskansen wereldwijd. We hebben een open blik op de wereld en werken samen met partners buiten de eigen grenzen.
3. **Sensibilisering en versterken van (draagvlak) wereldburgerschap.** Via informatieve en educatieve acties, activiteiten en materialen onze doelgroepen (en bij uitbreiding de doelgroepen van onze partners) informeren over en kennis laten maken met mondiale thema's.

Hoe gaan we te werk?

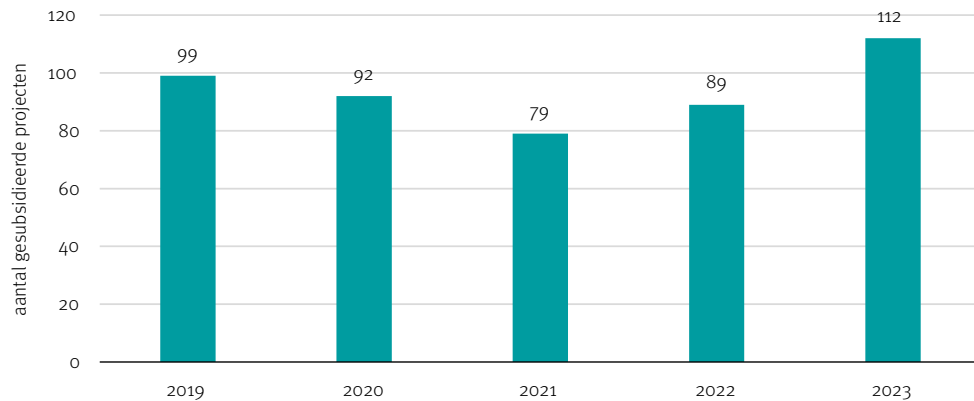
De dienst Mondiale Solidariteit zet in op:

- Een gedecentraliseerde samenwerking met de regio's Cordillera (Filipijnen), Zuidprovincie (Rwanda), Esmeraldas (Ecuador), waar we lokaal gedragen duurzame ontwikkelingsprocessen stimuleren. Vanuit de 'dekoloniseringsgedachte' staan de lokale partners aan het stuur bij het bepalen van de prioriteiten, in samenspraak met hun lokale overheden. We stimuleren ook partnerschappen met de regio's en kennisinstellingen, scholen... in Oost-Vlaanderen.
- Ondersteunen, inspireren en versterken van Oost-Vlaamse burgerinitiatieven met projecten in het globale zuiden (4de pijler).
- Informatiebrochures, het digitaal inspiratieplatform 'Lokaal Mondiaal Oost-Vlaanderen', subsidiereglementen, vormingsaanbod, ... om de Oost-Vlaamse lokale besturen te ondersteunen, inspireren en versterken in de uitwerking van een sterk lokaal mondiaal beleid.
- De uitbouw van het documentatiecentrum Mondiale Solidariteit, dat een uitgebreid aanbod heeft (achtergrondinfo, materialen, boeken, spelmateriaal, lespakketten, mini-tentoonstellingen...) over mondiale thema's.
- Horizontale samenwerking binnen de Provincie, door deel te nemen aan verschillende werkgroepen en door interne trajecten rond mondiale solidariteit en duurzame ontwikkeling te ondersteunen.

Aantal gesubsidieerde projecten voor mondiale solidariteit lokaal en mondiaal (2019-2023)

Bron: Provincie Oost-Vlaanderen | Eigen meting

Een greep uit onze projecten

- In de regiowerking (Filipijnen, Rwanda en Ecuador) kiezen we voor samenwerkingsverbanden op lange termijn, met kaderovereenkomsten voor 6 jaar (2019-25), en concrete 3 jarige actieplannen (2020-2022 en 2023-2025). Concreet werken de partners rond volgende thema's: Ecuador (toegang tot drinkwater, versterking van cacao-waardeketen, organisatieversterking); Filipijnen (recht op voedsel, gezondheid, arbeidsrecht); Rwanda (economische ontwikkeling op het platteland, met focus op kwetsbare groepen, integratie van personen met een beperking, vredescultuur en burgerparticipatie, milieubescherming en weerbaarheid tegen klimaatverandering).
- De Provincie stimuleert partnerschappen tussen Oost-Vlaamse actoren en haar drie partners Ecuador, Rwanda en de Filipijnen. Twee Oost-Vlaamse scholen gingen de voorbije jaren een scholenband aan met een Rwandese partnerschool. Zij werken samen rond integratie van personen met een beperking door gespecialiseerde en inclusieve educatie, gezondheidszorg en revalidatie binnen de eigen gemeenschappen, Vredescultuur en versterking van burgerparticipatie, voedselsoevereiniteit, bescherming van het milieu en weerbaarheid ten opzichte van de klimaatverandering.
- Schone Kleren in het Waasland: De dienst Mondiale Solidariteit faciliteerde een samenwerking tussen verschillende Wase lokale besturen in het kader van Schone Kleren. Tussen december 2022 en december 2023 reisde een fototentoonstelling rond Schone Kleren rond in het Waasland. Er waren ook informatieve en educatieve sessies over het onderwerp.

3.4 Partnerschappen

Oog voor onze belangrijkste klanten

- Lokale besturen: adviesverlening, loketfunctie, omgevingscontract ...
- Verschillende intermediaire organisaties zoals werkgeversorganisaties
- Kennisinstellingen: ecosystemen, subsidies, ...
- Land- en tuinbouwers: landschapsbedrijfsplanning, agrarisch bouwen ...
- Scholen en onderwijsinstellingen: netwerk Beleef de Boerderij, Boerderijklassen, ...
- Organisaties en verenigingen: subsidiereglementen
- Reguliere bedrijven en sociale ondernemingen: ecosystemen, subsidies, promotie, ...
- Elke inwoner van Oost-Vlaanderen (cfr. Informatiepunt Europa Direct, ...)

Sterke partnerschappen

- Bedrijvencentrum De Punt: subsidieovereenkomst rond de ondersteuning van sociale en maatschappelijk verantwoorde ondernemingen
- Europahuis Ryckvelde
- Europese commissie
- Kennis- en onderwijsinstellingen (HoGent, UGent, Artevelde, Radboud, ...)
- Koninklijke Maatschappij voor Landbouw en Plantkunde KMLP vzw : sierteelt promotie, Floraliën
- Lokale actiegroep LAG Vlaamse Ardennen fv; Lokale actiegroep LAG Meetjesland – Leie fv; Lokale actiegroep LAG Waasland fv: uitvoering Leader-werking
- Lokale besturen, in het bijzonder ook centrumsteden Sint-Niklaas (o.a. COCON), Aalst (o.a. Zorglab) en Gent
- Ngo's (11.11.11, Broederlijk Delen, Solidagro, Djapo, ...)
- Plattelandscentrum PLC vzw: beheerder/uitbater van de Huysmanhoeve
- Proefcentra: (Interprovinciaal) Proefcentrum voor de Aardappelteelt PCA vzw; Provinciaal proefcentrum voor de Groenteteelt PCG vzw, Proefcentrum voor Sierteelt PCS vzw: toegepast wetenschappelijk onderzoek en demonstratie
- Provinciale Landbouwkamer voor Oost-Vlaanderen: adviesorgaan en uitvoering provinciaal beleid
- Regiopartners
- Syntra Midden-Vlaanderen: werkingssubsidie waarbij 2 speerpunten uit het provinciaal meerjarenplan 2020-2025 centraal staan: economie en onderwijs
- Universiteit Gent, voornamelijk vakgroep Politieke Wetenschappen
- VDAB: convenant rond samenwerking in het kader van het provinciale arbeidsmarktbeleid
- Vlaams Coördinatiecentrum voor Mestverwerking VCM vzw: onderzoek en voorlichting
- Vlaams Informatiecentrum voor Land- en Tuinbouw VILT vzw: sectorcommunicatie
- VLAIO
- VLEVA
- Havenbedrijven North Sea Port en Maatschappij LinkerScheldeOever (MLSO)
- Andere provincies, in het bijzonder West-Vlaanderen en Zeeland
- Werkgeversorganisaties zoals Unizo en VOKA
- ...

Sterke samenwerking binnen onze organisatie

- Provinciale Ontwikkelingsmaatschappij Oost-Vlaanderen (POM): beheersovereenkomst als uitvoerder economisch beleid
- PEVA Economische Raad Oost-Vlaanderen (EROV): beheersovereenkomst als uitvoerder economisch beleid
- Toerisme Oost-Vlaanderen
- RATO vzw (interbestuurlijk samenwerkingsverband voor de uitvoering ratten- en exotenbestrijding (wettelijke opdracht) en dienstverlening voor Provincie en gemeenten
- Interne samenwerking over directies en departementen heen

4.1 Trends en tendensen

Toegankelijke, groene en openbare ruimtes voor iedereen

Onder andere sinds de COVID-19-pandemie hebben burgers meer aandacht gekregen voor de voordelen van beweging, beleving, tijd spenderen in de natuur... Vooral het **(her)ontdekken van de eigen omgeving** werd populairder de voorbije jaren. De voorbije jaren is er ook meer en meer aandacht gegaan naar de **toegankelijkheid van de openbare ruimtes**. Bijvoorbeeld door in te zetten op rolstoeltoegankelijke infrastructuur, duidelijke signalisatie met iconen, prikkelarme routes... Ook ontsluiting qua mobiliteit is van groot belang. Recreatiedomeinen en erfgoedsites bevinden zich vaak in buitengebieden met beperkt openbaar vervoer.

Door de bevolkingsgroei zien we echter ook een **verdichting van de kernen en van de openbare ruimte** (zie ook hoofdstuk Wonen & Leven). Hierdoor stijgt de vraag naar toegankelijke, openbare groene ruimte, waarbij de grenzen tussen openbaar en privaat gebruik van openbaar domein soms in vraag gesteld en/of verlegd worden.

Er ontstaat **een steeds grotere kloof in de vrijetijdsparticipatie** van burgers. Voor heel veel mensen is het financieel niet meer vanzelfsprekend om cultuur te beleven, te kunnen ontspannen... Nochtans is vrijetijdsbeleving een basisrecht voor iedereen, en zeker voor kinderen en jongeren.

(Duurzaam) Toerisme

Het draagvlak en de aandacht voor **duurzaam toerisme** vergroot, zowel bij de uitbaters en organisatoren van (toeristische) plekken en evenementen, als bij de bezoekers en bij het beleid.

De **mobilititeit van mensen is gestegen**. Hierdoor ligt de wereld aan onze voeten, maar kunnen lokale inwoners een toevloed aan toeristen ervaren. Er ontstaat soms een moeilijk evenwicht tussen het (toeristisch) belevingsaspect en de ecologische waarde van bepaalde domeinen. Op verschillende (toeristische) plaatsen zijn er steeds vaker meldingen van zwerfvuil, veiligheidsproblemen en vandalisme.

Anderzijds zijn er **meer en meer financiële of ecologische bezwaren** om te reizen met het vliegtuig of de wagen.

Recreatie, cultuur- en vrijetijdsbeleving

Het belang van culturele en vrijetijdsbeleving stijgt. De **toegenomen diversiteit en complexiteit** in onze samenleving heeft ook een impact op culturele en vrijetijdsbeleving. Burgers hebben meer en meer andere culturele achtergronden en aanknopingspunten en hierdoor vaak ook een andere erfgoed- en cultuurbeleving. Het vrijetijds- en recreatieaanbod groeit en is steeds sterker gericht op steeds sterker gericht op belevings- en evenementswaarde, waarbij bezoekers soms deel uitmaken van het verhaal.

De **digitalisering** van onze maatschappij zorgt er mee voor dat de burger meer zicht krijgt op de mogelijkheden qua aanbod en toegang ertoe. Burgers verwachten dan ook vaak een aanbod dat 7 op 7 en 24 op 24 uur beschikbaar is.

Vele mensen werken echter ook meer en langer, waardoor er vaak minder tijd over blijft voor bijvoorbeeld erfgoedengagement en -beleving. Het klassieke verenigingsleven staat onder druk, velen kiezen in de plaats daarvan voor een ad hoc engagement.

Een opkomende tendens lijkt de focus op de unieke klantenbeleving, waarbij elke klant op maat wordt geholpen. **Klanten worden veeleisender.**

Erfgoed bewaren en doen voortleven

Erfgoed bevindt zich vaak in openbare ruimtes, wat het **dichtbij en makkelijk toegankelijk** maakt. Daarnaast zien we ook een duidelijke trend naar meer **actief gebruik van de omgeving** in onderwijs, zoals bijvoorbeeld buitenklassen. Zo wordt de leerstof verbonden aan diverse vormen van educatie en kennis over belangrijke aspecten in de omgeving (erfgoed, cultuur, natuur...). De ervaringen van de leerlingen worden zo intenser, rijker, actiever, gezonder ...

Ook **oude ambachten en technieken** herleven, zowel omwille van de erfgoedwaarde, maar evenzeer als antwoord op de uitdagingen van vandaag en morgen (drang naar authenticiteit, betekenis, onthaasting, duurzaamheid...).

Er zijn echter ook vaak **hoge kosten** verbonden aan het onderhouden van erfgoed. De Vlaamse overheid veranderde de voorbije jaren haar beschermingsbeleid voor onroerend erfgoed, wat ook een impact heeft op het bijbehorend financieel beleid.

Tot op heden is er ook nog al te vaak een **onderbenutting van het leegstaand erfgoed**.

Daarnaast zorgt **klimaatverandering** (zie ook hoofdstuk Wonen & Leven) ervoor dat waardevol erfgoed verdwijnt. Denk hierbij aan schade door warmte, droogte, regenval of stormen en effecten op landschappelijk erfgoed (bomenrijen, hagen, houtkanten, bomendreven,...).

4.2 Gebiedsinfo

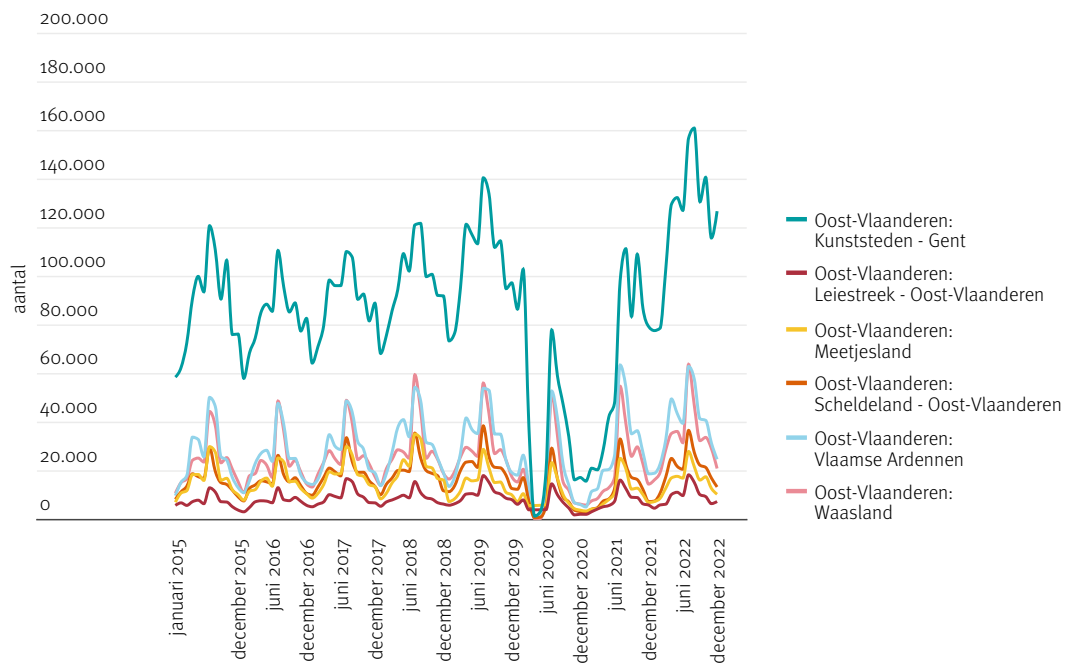
Wil je graag meer informatie over dit thema? Klik dan [hier](#) door naar de indicatorenfiches.

Dag- en verblijfsrecreatie voor iedereen: veel overnachtingen, veel buitenlandse bezoekers

In totaal werden er in Oost-Vlaanderen in 2022 **2.869.279 overnachtingen geregistreerd**, wat sinds 2015 het grootste aantal overnachtingen is. Als we de cijfers uitsplitsen naar toeristische regio zien we dat de **meeste overnachtingen in Gent** geregistreerd worden (1.477.654 overnachtingen in 2022), **gevolgd door de Vlaamse Ardennen** (463.701 overnachtingen). We zien een gelijkaardig patroon bij de aankomsten. In totaal waren er in 2022 1.402.012 aankomsten, tegenover 1.016.308 in 2015.

Evolutie aantal overnachtingen per maand in de toeristische regio's van Oost-Vlaanderen (2015-2022)

Bron: Statbel - Toerisme | provincies.incijfers.be

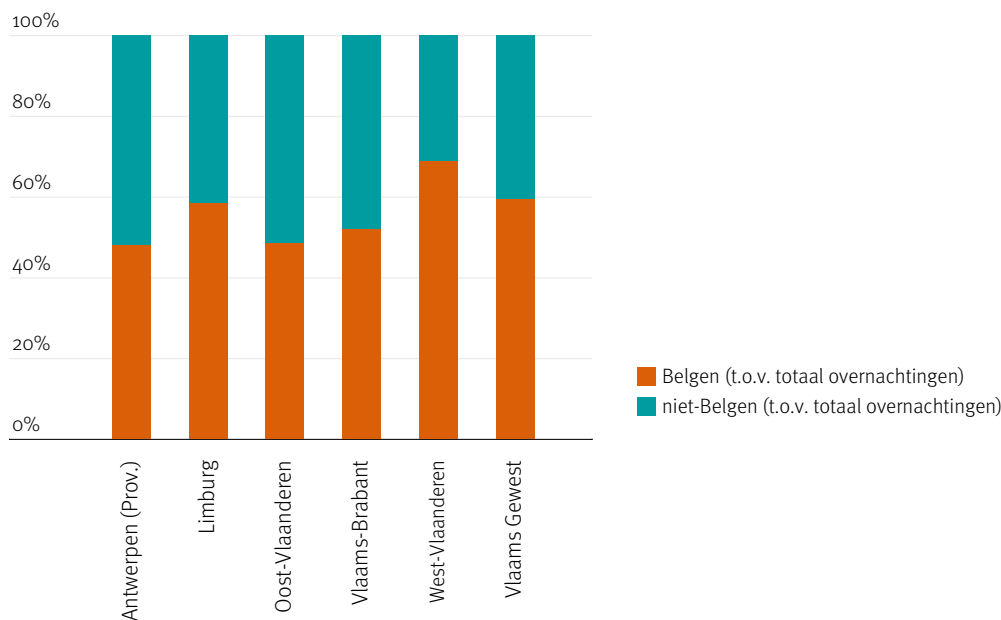

Van alle overnachtingen ging het in 2022 **in meer dan de helft (51,6%) van de gevallen om een buitenlandse toerist**. Alleen Provincie Antwerpen scoort met 52% iets hoger. In het Vlaams Gewest gaat het in 40% van de overnachtingen om een buitenlandse toerist en in 60% van de overnachtingen om toeristen die in eigen land verblijven. Opnieuw zien we hetzelfde patroon bij de aankomsten. Oost-Vlaanderen ontvangt (overnachtingen of aankomsten) dus verhoudingsgewijs meer buitenlandse toeristen dan het Vlaams Gewest.

Overnachtingen naar herkomst (2022)

Bron: Statbel - Toerisme | provincies.incijfers.be

Erfgoed beschermen en doen voortleven

Oost-Vlaanderen is **rijk aan onroerend erfgoed**.⁸ Om een zicht te hebben (en houden) op die rijkdom, wordt dit erfgoed in kaart gebracht en gewaardeerd. Belangrijke instrumenten hiervoor zijn de inventarissen die het agentschap Onroerend Erfgoed van de Vlaamse overheid opmaakt.

Door het beschermen van **monumenten, stads- en dorpsgezichten, cultuurhistorische landschappen en archeologische zones en sites** zorgen overheden er voor dat zeker een selectie van het onroerend erfgoed behouden blijft.

Begin januari 2024 waren er 93.007 onroerende goederen opgenomen in de inventaris bouwkundig erfgoed in Vlaanderen, waarvan 25.585 in Oost-Vlaanderen. In de landschapsatlas zijn 375 gehelen in Vlaanderen geïnventariseerd, waarvan 101 in Oost-Vlaanderen. In Vlaanderen zijn er 677 cultuurhistorische landschappen beschermd, 138 in Oost-Vlaanderen (toestand januari 2024).

De wetenschappelijke **inventaris van archeologische zones** bevat zones waar op basis van waarnemingen en wetenschappelijke argumenten onderbouwd kan worden dat ze met hoge waarschijnlijkheid archeologische waarde hebben. Oost-Vlaanderen telt momenteel (januari 2024) 35 geïnventariseerde archeologische zones, waarvan 19 vastgesteld

Een ander zicht op het onroerend erfgoed, biedt de inventaris van lidmaatschappen van Monumentenwacht. Daarvan zijn sommige objecten beschermd en andere niet.

⁸ Tot onroerend erfgoed worden monumenten, stads- en dorpsgezichten, cultuurhistorische landschappen en archeologische vindplaatsen gerekend.

Toeristische troeven

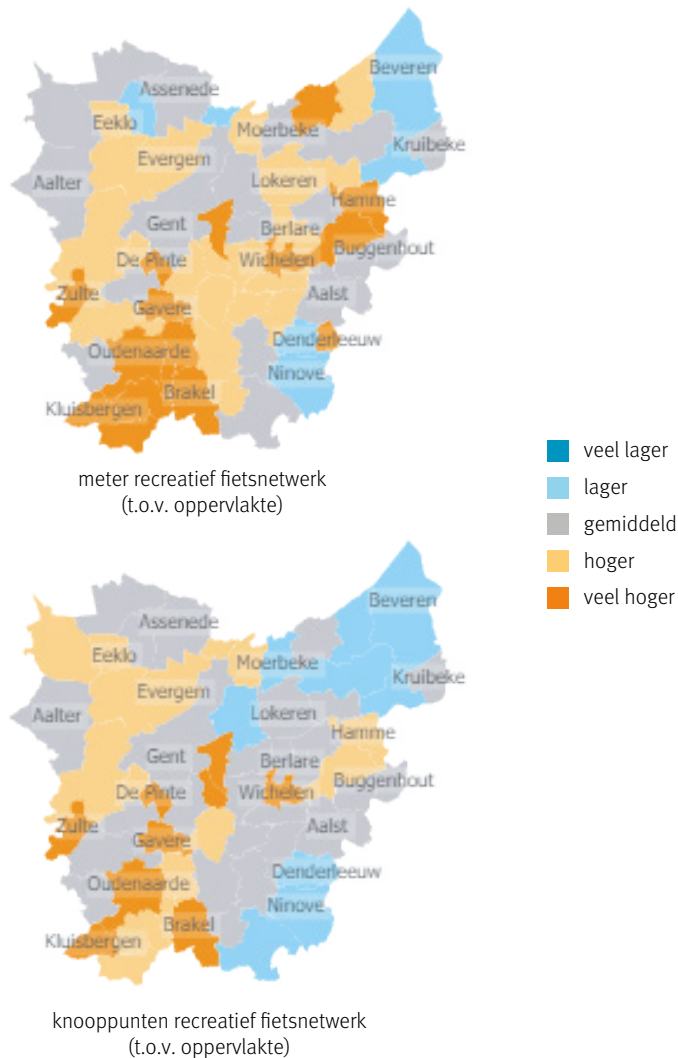
Oost-Vlaanderen telt 5 toeristische regio's: Leiestreek, Meetjesland, Waasland, Scheldeland en Vlaamse Ardennen. Naast de historische steden, evenementen, cultuur en erfgoed zijn fiets- en wandelnetwerken een belangrijke troef van de Provincie.

De kaart hieronder toont voor de gemeenten van Oost-Vlaanderen waar ten opzichte van de oppervlakte van de gemeente verhoudingsgewijs de meeste meters (kaart links) en knooppunten (kaart rechts) te vinden zijn. Op basis van z-scores wordt op de kaart weergegeven welke gemeenten ten opzichte van het gemiddelde hoger (geel en oranje) of juist lager (blauw) scoren. Uit de kaarten blijkt dat vooral de gemeenten in de Vlaamse Ardennen hoger scoren dan gemiddeld.

Het is echter belangrijk om op te merken dat het hier niet om grote aantallen gaat. In 2023 gaat het in Oost-Vlaanderen om 1,1 meter en 0,3 knooppunten recreatief fietsnetwerk per km².

Recreatief fietsnetwerk (2023)

Bron: PTO - TV | provincies.incijfers.be

4.3 Werking

Dag- en verblijfsrecreatie voor iedereen

Wat doen we?

De Provincie beheert **8 Oost-Vlaamse recreatiedomeinen**: Puyenbroeck, De Ster, Nieuwdonk, De Gavers, Het Leen, De Brielsemeersen, De Boerekreek en Den Blakken.

De domeinen bieden natuur & groen, laagdrempelige beweging, (dag- of verblijfs)recreatie en vrijetijdsbeleving voor alle bezoekers. Bovendien vormen ze een knooppunt of doorverwijzing naar andere toeristische, educatieve, eventuele en horeca-activiteiten. Ze zijn daardoor een toegangspoort voor iedereen naar **ontspannen en bewegen in een groene omgeving**.

Hoe gaan we te werk?

De directie Recreatiedomeinen werkt klantgericht, correct & transparant, duurzaam & participatief en zet voornamelijk in op:

- Een **divers en laagdrempelig aanbod** voor recreatie en evenementen
- De inbedding van de domeinen in de omringende (geografische) context
- De **verbondenheid met een netwerk en partnerships** met anderen
- Het faciliteren van waardevol **aanbod door derden**
- Het spelen van een **voortrekkersrol** qua aanbod en beleving
- **Toegankelijkheid** en iedereen dicht bij de natuur brengen (wandelingen, fietstochten...)
- Verblijfsmogelijkheid in een **toeristische context**

De recreatiedomeinen hebben hoofdzakelijk een **regionaal bereik** en zijn vooral ingebed in hun omgeving via netwerking, samenwerkingsverbanden en recreatieve routestructuren. De domeinen hebben ook **een economische functie**. Via eigen tewerkstelling, horecaconcessies, consumenten... creëren ze een economische stimulans voor de regio. Naast cultuur, erfgoed en monumenten zijn provinciale domeinen bij uitstek de publiekstrekker voor toerisme. Bovendien kunnen de domeinen ook de plaats zijn om andere sectoren in de kijker te zetten zoals lokale kunst, podiumkunsten, streekproducten...

Recreatiedomeinen vervullen daarnaast ook een **voorbeeld- en laboratoriumfunctie** in verschillende sectoren. Ze doen aan duurzaam of ecologisch parkbeheer, beheren cultuurhistorische landschappen, dragen zorg voor erfgoed en gebouwen en spelen een rol in het aanleren van natuur- en milieuwwaarden. Ze zijn zo een belangrijke speler in de klimaatdoelstellingen en de realisatie van de duurzame ontwikkelingsdoelen (SDG's).

We ontwikkelen en realiseren een **laagdrempelig, variërend en duurzaam recreatie-aanbod** in een groene omgeving, rekening houdend met een ecologisch, klimaatbewust en maatschappelijk verantwoord beheer. Sommige domeinen bieden voornamelijk **laag dynamische recreatie** aan, zoals wandelen, fietsen, natuurbeleving, andere mikken op **hoog dynamische recreatie** zoals kleine en grote evenementen, kunst en cultuur, speeltuinen, dierenparken, zwem- en sportmogelijkheden, horeca en verblijfstoerisme. Weer andere domeinen combineren beide vormen van recreatie.

We **behouden en versterken de natuurwaarden**. We bieden voor velen een plek om buiten in het groen te zijn, te ontspannen, de rust en de natuur te beleven maar ook ruimte om te sporten en cultuur te beleven, met bovendien de mogelijkheid om bij te leren rond thema's als milieu en natuur, landschap, dieren en erfgoed. Beleving en **educatie** gaan hier hand in hand.

We ontwikkelen de domeinen als regionale ankerpunten en laten hen een bredere **gebiedsgerichte functie** opnemen in de toeristisch-recreatieve ontwikkeling van de streek.

We zoeken naar **synergie tussen recreatie en andere beleidsdomeinen**. Met oog op een zo groot mogelijke maatschappelijke meerwaarde onderhouden de provinciedomeinen een nauwe wisselwerking met sectoren als toerisme, sport, cultuur, kunsten in de publieke ruimte, gezondheid, natuur, landbouw en landschapszorg, zorg voor erfgoed, (sociale) economie e.a. Op die manier vormen de recreatiedomeinen ook **een gericht instrument voor publieksgerichte activiteiten van de provincie**, waarmee zij de bekendheid van én het draagvlak voor het provinciaal bestuursniveau bij een zeer groot publiek kunnen versterken.

Een greep uit de belangrijkste projecten

- Uittrollen van een rookvrij beleid in de domeinen
- Streven naar uniformisering en optimalisatie over alle domeinen heen, waar opportuun, bv. in backoffice-taken, reglementen, tarieven, inrichting, meubilair...
- Onderzoek naar en verbetering van de veiligheid en het bezoekersmanagement
- Opmaak en uitvoering masterplannen (bijv. De Gavers, Puyenbroeck, Boerekreek, ...)
- Versterken van de linken en samenwerking met Nationaal park Scheldevallei en landschapsparken Vlaamse Ardennen en Zwinstreek
- Duurzame deelprojecten zoals asbest verwijderen, zonnepanelen, elektrificatie voertuigen, laadpalen, energie-audits, natuurbeheerplannen ...

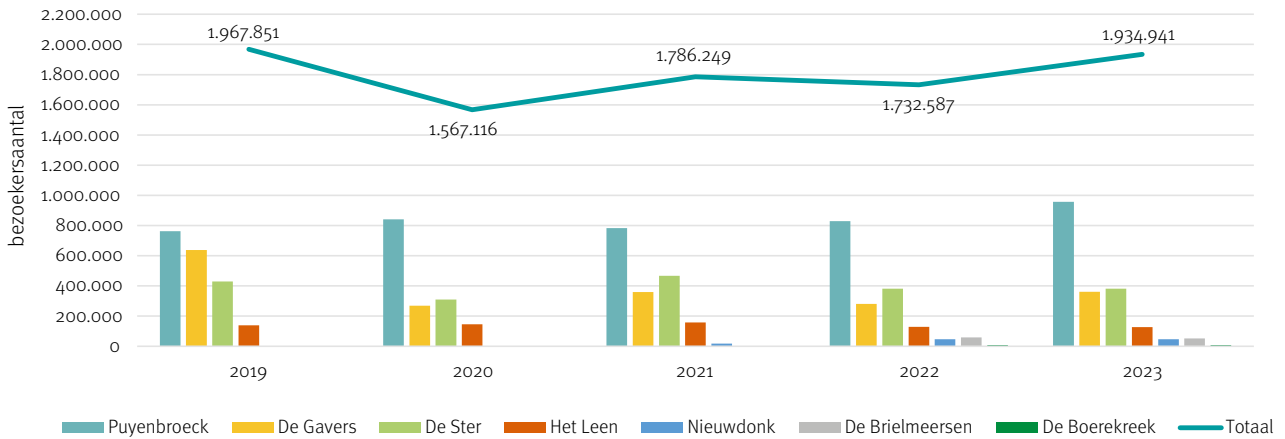
De Provincie beheert heel wat bossen, domeinen en natuurgebieden waar inwoners zich kunnen onspannen en natuur beleven. Denk hierbij aan het Gentbos (Merelbeke), het Kloosterbos (Wachtebeke), de Hospicebossen (Nazareth), het Maaibos (Moerbeke), het Vogelzangbos (Zottegem), De Roomacker (natuurdomein in Temse), Den Blakken (domein in Wetteren), het Maaibos (natuurdomein in Moerbeke), het Bosmanshoeckbos (natuurdomein in Sint-Niklaas), Brugskeswieë (natuurdomein in Laarne), Drooghout (natuurdomein in Oosterzele) en de Kaimeersen (natuurgebied in Zwalm).

Ook het Nationaal Park Scheldevallei, Landschapspark Vlaamse Ardennen en Landschapspark Zwinstreek spelen een belangrijke rol in het aanbod van de Provincie op vlak van natuurwaarde en streekidentiteit.

Bezoekersaantallen Recreatiedomeinen (2019-2023)

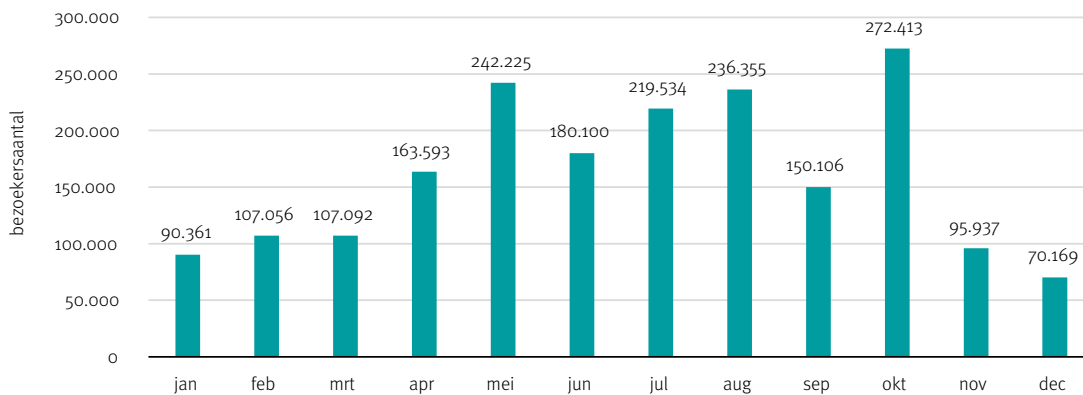
Bron: Provincie Oost-Vlaanderen | Eigen meting

* Nieuwdonk: geen cijfers beschikbaar voor 2019 en 2020
 * De Brielmeersen: geen cijfers beschikbaar voor 2019, 2020 en 2021
 * De Boerekreek: geen cijfers beschikbaar voor 2019, 2020 en 2021

Bezoekersaantallen provinciale recreatiedomeinen (totalen) per maand in 2023

Bron: Provincie Oost-Vlaanderen | Eigen meting

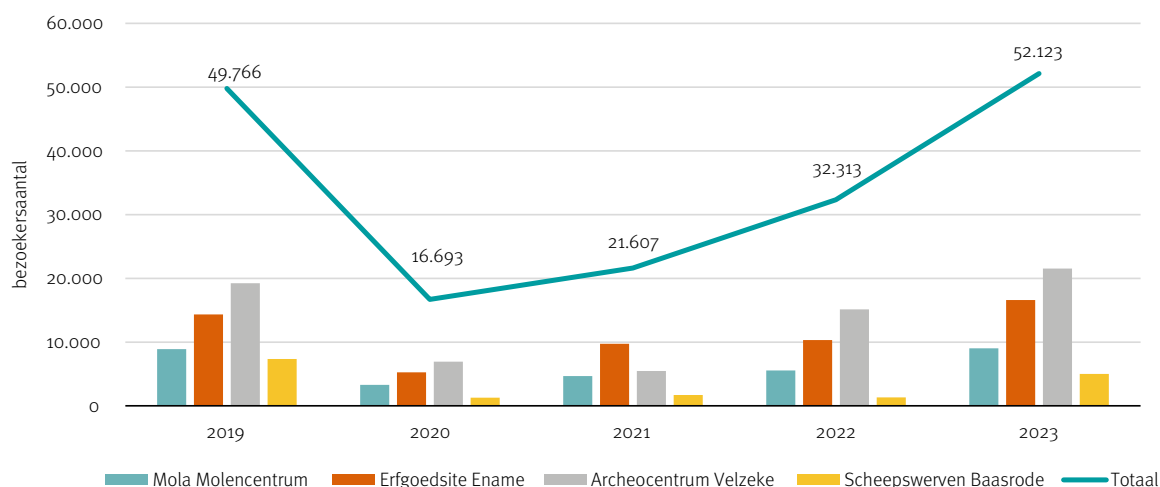
Erfgoed beschermen en doen voortleven

Wat doen we?

De Provincie beheert **vier erfgoedsites** (Erfgoedsite Ename, Archeocentrum Velzeke, Mola Molencentrum en Scheepswerven Baasrode) die goed zorg dragen voor het eigen provinciale erfgoed en biedt daarnaast ondersteuning voor **onderhoud aan monumenten via de Monumentenwacht**.

Bezoekersaantallen erfgoedsites (2019-2023)

Bron: Provincie Oost-Vlaanderen | Eigen meting

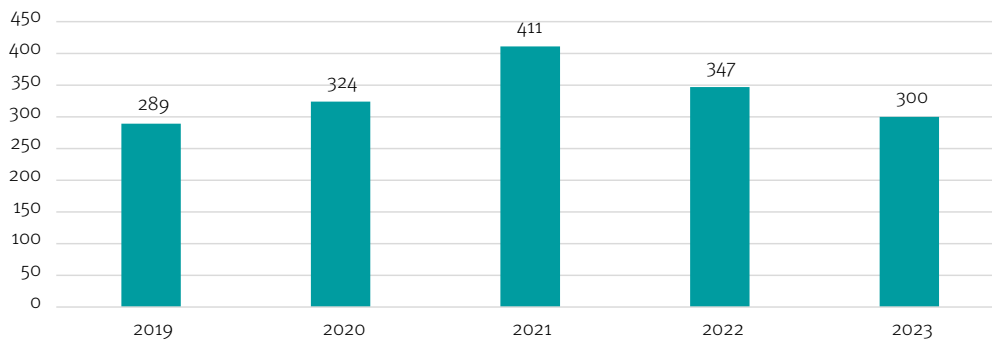
De Provincie **enthousiasmeert en sensibiliseert een breed publiek voor het onroerend erfgoed** van Oost-Vlaanderen, bijvoorbeeld door tentoonstellingen en activiteiten voor groepen, klassen, gezinnen, volwassenen... te organiseren of publicaties en educatieve instrumenten te maken en aan te bieden.

De Provincie stimuleert bovendien eigenaars, overheden, vrijwilligers en professionals om met kennis van zaken **voor erfgoed te zorgen**. Dat doet ze via inspectierapporten, adviesverlening, depotwerking, subsidiëring, logistieke ondersteuning, verspreiding van goede praktijkvoorbeelden, ter beschikking stelling van publicaties en archiefstukken, organisatie van ontmoetings- en vormingsmomenten...

Aantal uitgevoerde dienstverleningen Monumentenwacht (2019-2023)

Bron: Provincie Oost-Vlaanderen | Eigen meting

De Provincie kan daarbij bogen op een lange traditie en heeft een grote expertise in en passie voor **archeologie, molens, varend erfgoed, religieus erfgoed, bouwkundig erfgoed, groen erfgoed zoals erfgoedbomen en oorlogserfgoed**, complementair aan andere overheden.

De Provincie heeft maximaal aandacht voor integratie van haar beleidsdomeinen bij het uitvoeren van haar beleid rond erfgoed. Op die manier draagt ze bij aan een kwaliteitsvolle omgeving waarin sporen van het verleden van betekenis zijn, waardoor het er zowel goed leven is voor de inwoners, als goed vertoeven voor toeristen.

Hoe gaan we te werk?

De directie Erfgoed & Erfgoedsites **investeert in en valoriseert de provinciale erfgoedsites** door:

- De herinrichting van Erfgoedsite Ename incl. nieuwe vaste tentoonstelling, foyer en onthaal en de transformatie van de buitenomgeving;
- Het opgraven & zichtbaar maken van de Romeinse vicus in Velzeke;
- Het ontwikkelen van erfgoedsite Scheepswerven Baasrode;
- De onderwateropgraving van de Westhinder;
- Het zichtbaar maken Kasteelsite Bladelin in Middelburg;
- De interne reorganisatie domein Puyenbroeck waarbij Mola bij betrokken is (depot, orangerie, mobiliteit, ...);
- De educatieve inrichting en ontsluiting van de bunkers bruggenhoofd Gent.

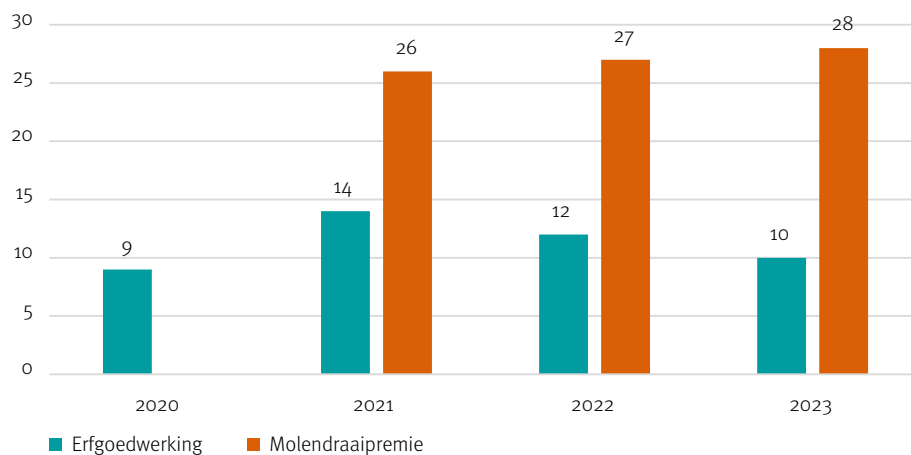

We zetten onze expertise in om **erfgoed toegankelijk** te maken voor het publiek via:

- Erfgoeddepot: Klankbordgroep rampenstrategie KIK-IRPA, betrokkenheid Blue Shield...
Syntheseprojecten archeologie (samenwerking rond DNA-studie skeletten in Maldegem, pollenproject)
- Project WO luchtfotografie (samenwerking met UGent voor ontsluiting van wereldoorlogluchtfotoreeksen voor grondgebied Oost-Vlaanderen ivf toepassingen op vlak van erfgoed, leefmilieu, ruimte, ...)
- E-depot (digitaal depot voor gedigitaliseerde eigen collectiestukken)
- Samenwerking met provinciaal archief rond documentatie in GIAS

Aantal goedgekeurde subsidiedossiers erfgoed (2020-2023)

Bron: Provincie Oost-Vlaanderen | Eigen meting

We willen actief **het draagvlak rond erfgoedbeleid versterken** door:

- (Rondreizende) tentoonstellingen en publicaties allerhande breed te verspreiden.
- Netwerkmomenten en studiedagen zoals Contactdag Archeologie, Ontmoetingsdag kerken, ... te organiseren.
- Samen te werken met interne en externe partners (Steunpunt Duurzaam Wonen en Bouwen rond erfgoed bij het renovatieadvies; Leefmilieu in verband met houtig erfgoed; vzw Pomona rond korte keten, ...).
- Pilotprojecten te initiëren en uit te rollen (bijv. op vlak van educatie).
- Communicatiecampagnes te ontwikkelen om een breed publiek te bereiken en sensibiliseren.

Een greep uit onze projecten

- We zijn partner in **parken en strategische projecten**: drie Landschapsparken, Gestroomlijnd Landschap, Moervaartvallei, Parkbos, Drongengoed, ... en Geopark Schelde-Delta met als doelstelling om het Unesco-label te krijgen en te behouden.
- Participeren **aan molenrestauratieprojecten** door Mola en Monumentenwacht (bv. molen Cyriel Buysse, Getijdenmolen Kruike, Pietendriesmolen ...).
- **Restauratieprojecten** van de eigen molens, deportatiewagon Oostakker in het kader van groenpool Wonderwoud...
- **Europese projecten** waar we partner in zijn: Beleefbare Schelde, Theophanu (o.v.) ... Plattelandsproject Toren-Breed waarbinnen we twee kerken herbestemmen en we een lerend netwerk opzetten over de herbestemming van kerken.
- Project over bezoekersregistratie en -informatie van onze eigen erfgoedsites.

Toeristische troeven in Oost-Vlaanderen

Wat doen we?

De Provincie voert het toeristisch beleid voor Oost-Vlaanderen en streeft ernaar toerisme en recreatie op een duurzame, kwaliteitsvolle en creatieve manier uit te bouwen en te promoten. De provincie beschikt over toeristische troeven die op een slimme manier kunnen/moeten worden uitgespeeld. Hierbij wordt niet alleen rekening gehouden met de belangen van de bezoeker (toerist-recreant) en de meerwaarde voor de toeristische sector. Er wordt ook rekening gehouden met de belangen van de bewoner én de plek. Evenwichten en draagvlak zijn belangrijk voor een toekomstgericht toerisme.

Oost-Vlaanderen wordt momenteel benaderd vanuit 5 toeristische regio's: Vlaamse Ardennen, Meetjesland, Waasland, Leiestreek (provinciegrensoverschrijdend met West-Vlaanderen) en Scheldeland (provinciegrensoverschrijdend met Antwerpen). Daarnaast is er de kunststad Gent, centraal gelegen in de provincie.

Hoe gaan we te werk?

Het toeristisch beleid voor de provincie wordt voorbereid en uitgevoerd door Toerisme Oost-Vlaanderen vzw.

De voornaamste speerpunten waarrond gewerkt wordt:

- Kwaliteitsvol aanbod aan bovenlokale, recreatieve fiets- en wandelproducten waaronder de gekende knooppuntennetwerken. Er is ook aandacht voor beleving en comfort, met bijv. de installatie van uitkijk- en rustpunten, ...
- Communicatie en promotie via het merk 'Routen' fietsen en wandelen en het in de markt zetten van Oost-Vlaanderen en haar regio's als attractieve toeristisch-recreatieve bestemmingen, met primaire focus op de binnenlandse markt en op een multimediale, creatieve en eigentijdse manier.
- Ondersteunen van de toeristische sector, adviseren en stimuleren.
- Samenwerken met diverse publieke en private partners aan de ontwikkeling van Oost-Vlaanderen en haar regio's als aantrekkelijke en gastvrije bestemmingen.
- Fungeren als kennis- en expertisecentrum voor iedereen actief in toerisme en recreatie in Oost-Vlaanderen.

Inhoudelijke ankerpunten:

- Recreatief toerisme (korte vakanties en dagtoerisme).
- Werking rond MICE-toerisme (meetings, incentives, congressen en events).
- 'Toerisme dicht bij huis' en ook 'toerisme voor allen' waarbij aandacht uitgaat naar het wegwerken van drempels (fysieke, budgettaire, ...) bij de toeristisch-recreatieve beleving.
- Duurzaam toerisme en duurzaam toeristisch ondernemen.

Een greep uit het aanbod

De Huysmanhoeve doet dienst als Provinciaal Streekcentrum en vormt de toegangspoort voor het Meetjesland. Hier starten tal van fiets- en wandelroutes, vinden tal van activiteiten plaats en komen scholen op bezoek voor het educatief aanbod op vlak van landbouw- en platteland. Door het iconische gemeenschapscentrum uit de 17de eeuw als onthaal in te richten brengen we iedereen in contact met ons historisch erfgoed.

4.4 Partnerschappen

Oog voor onze belangrijkste klanten

- Eigenaars en beheerders van erfgoed in Oost-Vlaanderen
- Individuele bezoekers (en/of in familie- of vriendenverband) ikv dagrecreatie
- Individuele bezoekers (en/of in familie- of vriendenverband) ikv verblijfsrecreatie
- Scholen
- Toeristen en recreanten in Oost-Vlaanderen
- Groepsbezoekers: (sport)clubs, verenigingen, scholen, bedrijven, ...

Sterke partnerschappen buiten onze organisatie

- A-commissie recreatiedomeinen binnen de VVP, Vlaanderen is Recreatie (VIR), koepel Attracties en musea, ...
- Agentschap Natuur & Bos
- Agentschap Onroerend Erfgoed
- Concessionarissen: horeca, eventaanbod, sport- en spelaanbod, ...
- Lokale middenveld, bv. verenigingen, VVV's, dorpsraden, sportclubs, ...
- Lokale overheden en diensten, bv. Lokale Economie, Toerisme, Vrijetijd, Participatie, veiligheidsdiensten (politie, brandweer, noodplannen), GECORO-raden, cultuurraden, ...
- Monumentenwacht Vlaanderen vzw
- Toerisme steden en gemeenten
- Toerisme Vlaanderen
- Vlaamse overheidsdiensten, bv. Agentschap Natuur en Bos, Toerisme Vlaanderen, Sport Vlaanderen, Waterwegen en Zeekanal, Departement Omgeving, ...
- Vrijwilligers, bv. gidsen, ...
- ...

Sterke samenwerking binnen onze organisatie

- Toerisme Oost-Vlaanderen vzw (Toeristische regio's)
- Regionale landschappen
- Bosgroepen
- Geclusterde werking van recreatiedomeinen (Puyenbroeck / De Gavers / De Ster, Nieuwdonk, Den Blakken / Het Leen, De Boerekreek, De Brielmeersen)
- Uitleendienst (logistiek)
- Sterke samenwerking met andere provinciale diensten (patrimonium, ruimte, IDWMD, ICT, Marketing & Communicatie, ...)
- Interne samenwerking over directies en departementen heen

A yellow outline of a region, possibly a province or county, is centered on the page. The outline is irregular and follows the shape of the text.

BESTUUR & REGIO

5.1 Trends en tendensen

Provinciaal bestuursniveau en relatie tot andere overheidsniveaus

De Provincies als bestuursniveau staan (al een tijdje) onder druk, dat is niet nieuw. Vanuit dat oogpunt wordt er gepleit voor een afbouwscenario van de provincies, maar wordt tegelijk ook de **expertise van de provincies door veldkennis, lokale contacten en het gebiedsgericht werken** erkend.

Anderzijds worden de **lokale besturen sterk onder druk gezet om te fusioneren** tot grotere gehelen met de bedoeling om zo tot meer bestuurskracht te komen. Samen met de regiovorming vormt dit een context van onzekerheid over hoe de toekomstige samenwerking tussen de verschillende overheidsniveaus er kan uitzien, vooral dan op het bovenlokale vlak.

Ook zien we dat wanneer gemeentefusies de oefening effectief opstarten, dit vaak leidt tot heel wat **capaciteitsverlies bij de lokale besturen**. Krachten worden gebundeld om lokale uitdagingen aan te gaan en de intergemeentelijke samenwerking neemt toe. Toch blijft dit een vrij versnipperd gegeven met heel veel verschillende tussenliggende structuren, vaak opgebouwd rond 1 of enkele beleidsmatige thema's wat een multidisciplinaire beleidsaanpak van maatschappelijke uitdagingen bemoeilijkt. Wetgeving, regelgeving en normen zijn voortdurend in verandering en vragen een aanpassing van werkwijzen en procedures bij verschillende overheden. Ook de daarmee gepaard gaande administratieve belasting vergt veel van de besturen.

Daarnaast is er ook de vaststelling dat er bij de provinciebesturen, een **nieuwe dynamiek** ontstaat en er sterk wordt ingezet op **verdere professionalisering** en het met meer focus realiseren van nog meer **maatschappelijke impact**. Vanuit VVP en de provincies wordt de **positionering** sterker in de verf gezet, waarbij verwezen wordt naar de combinatie van een set van eigenschappen die het provinciale bestuursniveau een unieke plek geven in het Vlaamse bestuurlijke landschap.

Het gaat dan concreet over volgende zaken:

- Een schaal die groot genoeg is om voldoende expertise en kritische massa te bundelen. De provinciale schaal is ook vanuit efficiëntie of organisatie absoluut nodig. Denk aan investeren in, onderhouden en beheren van grote recreatiedomeinen, economisch beheer of waterbeheer.
- Op de provinciale schaal kan een stabiel en duurzamer beleid gevoerd worden door voldoende afstand van individuele of lokale belangen, wat belangrijk is in het kader van bovenlokale visievorming. Daarnaast is er ook een sterke voeling met de regionale/lokale context.
- Het provinciale niveau is een schaal waarop transversaal samenwerken nog organiseerbaar is, wat het in combinatie met voldoende kritische massa aan expertise zo in staat stelt om complexe maatschappelijke uitdagingen sneller aan te gaan.
- Tot slot is er het democratisch karakter van de provinciebesturen.

Naast het voeren van eigen beleid, spelen de provinciebesturen ook een belangrijke rol in het versterken van de bestuurskracht van de lokale besturen enerzijds en anderzijds in het vertalen van Vlaams beleid naar deze lokale besturen of het geven van feedback en input voor het maken van nieuw Vlaams beleid. Ze spelen dus de rol van beleidsmaker, regisseur, uitvoerder en ondersteuner.

Digitale transformatie en data-gedreven werking

Met de toenemende verwevenheid van technologie in het dagelijks en professioneel leven, nemen ook risico's toe zoals dataverlies of diefstal, aanvallen op kritieke infrastructuur, monopolieposities van BigTech bedrijven en desinformatie. Op verschillende overheidsniveaus ontstaat er meer en **meer aandacht voor regelgevende kaders om tot een beveiligde, veilige en duurzame digitale transformatie te komen waarin mensen centraal staan**. EU-regelgeving zoals GDPR (gegevensbescherming) bijvoorbeeld, maakt dat we steeds omzichtiger moeten omgaan met persoonsgegevens en waakzaam moeten zijn bij het selecteren van externe partners. Dit vraagt onder andere een verantwoord beheer van klantgegevens.

Met de internationale en Europese trends in het achterhoofd valt de **lokale drang naar meer data-gedreven werken en een data-economie** in het bijzonder op. Voor besturen komt dit neer op een beleid dat gebaseerd is op bewijzen en het monitoren van impact van bepaalde beleidsmaatregelen. Goed en degelijk onderbouwd informatiebeheer als basis voor een transparant, openbaar bestuur dat inzet op digitalisering en digitaal werken.

Artificial Intelligence doet ook steeds meer een intrede. Zullen de nieuwe technologieën, zoals AI, een impact hebben op de werking en samenstelling van onze organisatie en bepaalde diensten zelfs overbodig maken?

De digitale transformatie legt **bijkomende druk op besturen die mogelijk de nodige menskracht en competenties missen om hun digitale systemen op elkaar afgestemd te houden en waar nodig** (of wenselijk) mee te zijn met de laatste trends. Om in te spelen op specifieke problematieken, zoals digitale ontsluiting naar bijvoorbeeld oudere en/of kwetsbare doelgroepen, zullen lokale besturen ook meer 'outreaching' moeten werken. Er is ook een aanvoelen dat de openbare sector extra inspanningen zal moeten doen om de publieke infrastructuur en dienstverlening performant en toekomstbestendig uit te bouwen.

Dienstverlening en de veranderende relatie met de burger

Digitalisering en het belang van mobiele beschikbaarheid van informatie vragen **een optimalisering van de online aanwezigheid van besturen**. Om de burger te bereiken, is aanwezigheid op digitale (en sociale) media van enorm belang. Ook **het belang van visuele content vergroot** jaar na jaar. Technologische innovaties kunnen helpen bij de creatie van content en bij het verbeteren van de interactie met interne en externe klanten.

Het gebruik van **sociale media** zorgt echter de laatste jaren ook voor een sterke toename van polarisering rond een groot aantal onderwerpen. 'Fake news' en desinformatie vragen om extra aandacht voor objectieve betrouwbare overheidscommunicatie. Over het algemeen lijkt er een tendens op te steken waarbij **de burger een laag vertrouwen heeft in openbare instellingen**. Dit zet een druk op onze democratie.

Burgers worden mondiger en zijn beter geïnformeerd, verenigen zich in burgernetwerken en verwachten meer participatie. De klassieke participatie van burgers voldoet dus niet meer. Co-creatie is een hot topic. Toch is dit geen evidentie en wordt er al jaren gezocht naar modellen om meer actoren te laten participeren bij complexe politieke beslissingen, zonder evenwel al deze projecten onmogelijk te maken. Doordat de lijn tussen de burger en overheidsdiensten ook korter wordt, dienen acties steeds grondiger gemotiveerd te worden. Burgers verwachten een snelle en flexibele overheid die transparant en op maat communiceert.

Uitdagingen op vlak van personeel en financiën

Het is **geen evidentie om geschikt en geschoold personeel te vinden**. Ook voor organisaties in de publieke sector is de krapte op de arbeidsmarkt voelbaar, onder andere door een vergrijzende actieve arbeidsbevolking en een internationalisering van de arbeidsmarkt (zie ook hoofdstuk Leren). Algemeen zien we ook een tendens in de maatschappij dat **medewerkers minder lang bij dezelfde werkgever blijven**. Daarnaast worden de mogelijkheden rond flexibele tewerkstellingsvormen steeds uitgebreider (bv flexi-jobs). Werknemers verwachten flexibiliteit van hun werkgever(s), bijvoorbeeld rond het tijd- en plaatsafhankelijk werken en rond de arbeidsvoorwaarden. **Werkgevers en werknemers hechten meer en meer aandacht aan de randvoorwaarden binnen een job: digitalisering, mentale gezondheid, (duurzaam) woon-werkverkeer...**

Toenemende **culturele diversiteit** van de bevolking weerspiegelt zich nog niet proportioneel binnen het overheidspersoneel, het blijft een uitdaging om het personeelsbestand te diversifiëren (naar personen met een arbeidshandicap, een andere afkomst...). Het voeren van een **gelijkekansenbeleid** met oog voor **inclusie, diversiteit, antidiscriminatie en toegankelijkheid** blijft een belangrijk aandachtspunt in personeelsbeleid van organisaties. Inclusieve communicatie speelt hierbij ook eens steeds belangrijkere rol. Om zo de waarde van diversiteit en de inclusiviteit in onze samenleving te weerspiegelen en een breed publiek aan te spreken.

De **inflatie, stijgende energieprijzen en rentevoeten en verminderde koopkracht** hebben natuurlijk ook een impact op benodigde budgetten van de Provincie.

5.2 Gebiedsinfo

Wil je graag meer informatie over dit thema? Klik dan [hier](#) door naar de indicatorenfiches.

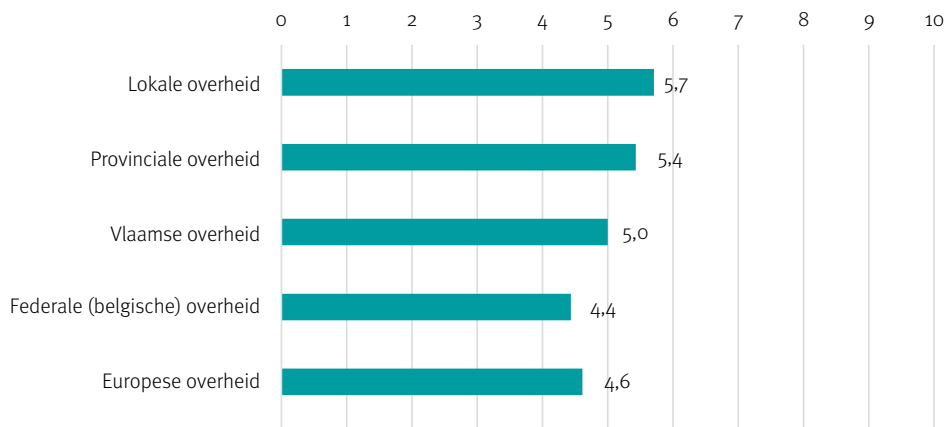
Tevredenheid en vertrouwen

De tevredenheid over het beleid lag bij de bevolking van het Vlaamse Gewest van 18 jaar en ouder in het voorjaar van 2023 **het hoogst bij de lagere bestuursniveaus**. De gemiddelde tevredenheid van de bevolking over het beleid lag op een schaal van 0 (heel ontevreden) tot 10 (heel tevreden) in 2023 op 5,7 bij de lokale overheid, **op 5,4 bij de provinciale overheid**, op 5,0 bij de Vlaamse overheid en op 4,4 bij de federale overheid. De tevredenheid met de Europese overheid lag gemiddeld op 4,6. In 2022 lag de tevredenheid op 5,2 bij de provinciale overheid.

In vergelijking met het voorjaar van 2021 en 2022 zijn er in 2023 geen grote verschuivingen in de gemiddelde tevredenheid met het beleid. Enkel bij de tevredenheid met het beleid van de lokale en provinciale overheden is er sprake van een beperkte daling tussen 2021 en 2022.

Tevredenheid bevolking (18 jaar en ouder) met het beleid in 2022-2023 (score op 10)

Bron: SV-bevraging, Statistiek Vlaanderen

Ook op het vlak van **vertrouwen in de overheid** zien we dat **lagere bestuursniveaus beter scoren**, met die nuance dat de Europese overheid het hier iets beter doet.

In het voorjaar van 2023 gaf 27% van de inwoners van het Vlaamse Gewest van 18 jaar en ouder aan veel of heel veel vertrouwen te hebben in de lokale overheid. Het vertrouwen in de andere bestuursniveaus ligt lager. **Bij de provinciale overheid gaat het om 18%**, bij de Vlaamse overheid om 17%, bij de federale overheid om 15% en bij de Europese overheid om 20%.

Hoe hoger het bestuursniveau, hoe hoger het aandeel personen dat aangeeft er (heel) weinig vertrouwen in te hebben. **Bij de lokale en provinciale overheid ging het in 2023 om respectievelijk 26% en 31%**, bij de Vlaamse overheid om 37%, bij de Europese overheid om 43% en bij de federale overheid om 48%.

In vergelijking met het voorjaar van 2021 en 2022 bleef het aandeel met (heel) veel vertrouwen in de provinciale, Vlaamse, federale en Europese overheid in 2023 min of meer stabiel. In 2022 en 2023 lag het aandeel met (heel) veel vertrouwen in de lokale overheid wel duidelijk lager dan in 2021.

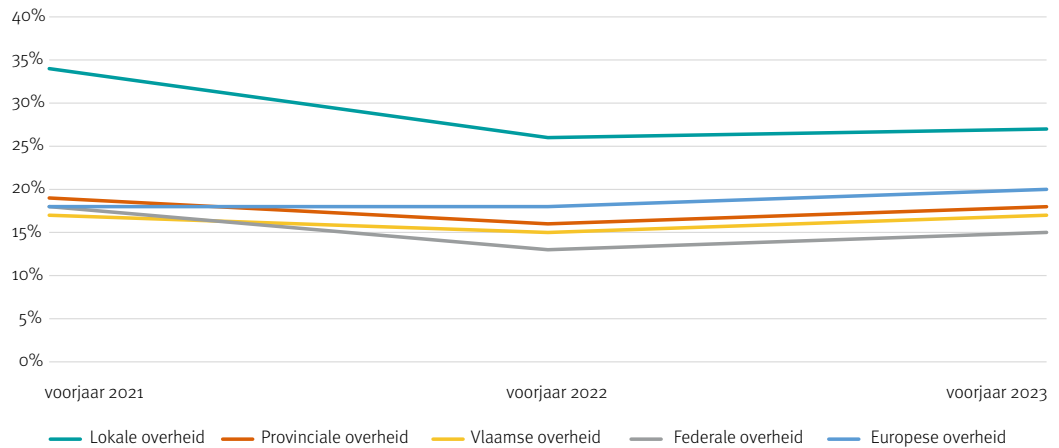

Vertrouwen in de overheid bij de bevolking van 18 jaar en ouder in het Vlaams Gewest in % (heel) veel vertrouwen (2021-2023)

Bron: SV-bevraging, Statistiek Vlaanderen

Noot: de gegevens opgenomen in de figuur zijn schattingen gebaseerd op een enquête.

Daardoor moet rekening gehouden worden met een onzekerheidsmarge (aangegeven in de figuur in de indicatorenfiches in lichtblauw).

Als we kijken naar de achtergrondkenmerken zien we dat **jongeren** duidelijk meer vertrouwen hebben in de provinciale overheid dan 35-plussers. Ook **inwoners uit de groot- en centrumsteden** geven vaker dan inwoners uit de kleinere steden en het platteland aan (veel) vertrouwen te hebben in de provinciale overheid.

Imago- en kennisonderzoek

In het kader van het imago- en kennisonderzoek werd in het najaar van 2022 een bevraging uitgevoerd bij burgers, bedrijven en lokale besturen in Oost-Vlaanderen en medewerkers van het provinciebestuur. In het onderzoek werd onder andere gepeild hoe goed burgers, bedrijven en lokale besturen, als potentiële klanten, de Provincie Oost-Vlaanderen kennen als overheid.

Uit de resultaten blijkt dat de lokale besturen de Provincie Oost-Vlaanderen beter kennen (gemiddelde score: 6,7/10) dan burgers (gemiddelde score: 3,8/10) en bedrijven (gemiddelde score: 3,3/10).

Op de stelling over de tevredenheid met de werking/dienstverlening van Provincie Oost-Vlaanderen als overheid in het algemeen, liggen de gemiddelde scores een stuk hoger. We zien hier, net als bij de andere stelling, dat de **lokale besturen het hoogst scoren**. Burgers (gemiddelde score: 5,7/10) en vooral lokale besturen (gemiddelde score: 7,1/10) zijn m.a.w. relatief tevreden over de dienstverlening en de werking van het provinciebestuur.

Als we polsen naar de **kennis en het gebruik van het aanbod van de Provincie Oost-Vlaanderen door burgers** zien we dat met name de recreatie- en natuurdomeinen gekend zijn bij de inwoners. Van de respondenten gaf 46% aan de recreatie- en natuurdomeinen te kennen en er gebruik van gemaakt te hebben, daarnaast gaf nog 43% aan de domeinen enkel te kennen. Ook de fietsnelwegen blijken goed gekend (23% gekend en gebruik van gemaakt, 43% gekend).

Financieel gezonde provincies

Als we kijken naar de financiële indicatoren en fiscaliteit zien we dat op basis van de huidige parameters de **fiscale druk per inwoner** voor de Provincie Oost-Vlaanderen op 104 euro ligt. Dit ligt onder het gemiddelde van alle provincies (113 euro per inwoner).

Als we de budgettaire uitgaven als totaal van de exploitatie-, investerings- en financieringsuitgaven afzetten tegenover het aantal inwoners, komen we uit op een **uitgave per inwoner van 237 euro**.

We schatten de uitstaande schuld eind 2025 in op 51.395.197 euro. Rekening houdend met het aantal inwoners komen we uit op een **schuld per inwoner van 33 euro**. Dit ligt onder het gemiddelde van alle provincies (65 euro per inwoner).

Opcentiemen — Provinciale fiscaliteit 2024 — uitstaande schuld 31-12-2025

Alles in € behalve opcentiemen

Budget 2024 = totaal van de uitgaven (exploitatie, investering en financiering)

Provincie	Opcentiemen	Opcentiemen €	APB en overige belastingen	Totale fiscaliteit	Fiscale druk/inw.	Inwoners op 01-01-2023	Budget 2024	Uitgave / Inwoner	Uitstaande schuld 31-12-2025	Schuld / Inwoner
Antwerpen	145,33	134.855.609	70.500.000	205.355.609	107	1.917.024	273.016.238	142	104.663.308	55
Limburg	214,52	83.939.143	21.200.000	105.139.143	117	898.973	322.103.323	358	115.326.185	128
Oost-Vlaanderen	148,47	100.260.165	62.365.865	162.626.030	104	1.564.209	370.460.865	237	51.395.197	33
West-Vlaanderen	186,22	113.584.114	61.789.500	175.373.614	143	1.222.676	301.229.800	246	128.416.480	105
Vlaams-Brabant	171,75	118.805.984	1.242.000	120.047.984	101	1.189.089	189.443.635	159	41.260.171	35
Totaal / Gemiddelde	170,55	551.445.015	217.097.365	768.542.380	113	6.791.971	1.456.253.861	214	441.061.341	65

5.3 Werking

Strategie, communicatie en bestuur

Wat doen we?

De Provincie maakt beleidsmatige en beheersmatige keuzes en waakt erover dat haar interne bedrijfsvoering en de nodige middelen efficiënt en effectief worden ingezet. De activiteiten en projecten die daaruit voortvloeien worden kwalitatief en proactief bekend gemaakt aan de hand van een kwalitatief communicatiebeleid. We zorgen voor een betrouwbare en integere bedrijfsvoering door juridische en bestuurlijke regels en procedures.

De dienst **Strategie & Organisatiebeheersing** maakt en bewaakt beleids- en planningsprocessen. Deze vormen het sturend en richtinggevend kader voor de organisatie.

Dienst **Marketing & Communicatie** is een ondersteunende én stuwende dienst en staat in voor:

- regie, corporate communicatie en ontwikkeling van centrale communicatiekanalen;
- advies, begeleiding en ondersteuning van specifieke projecten voor de diensten.

De **dienst Juridische aangelegenheden & Bestuurszaken** staat in voor intern juridisch advies, juridische begeleiding, een aantal wettelijke en toezichhoudende taken en zorgt voor alles wat te maken heeft met de provincieraad.

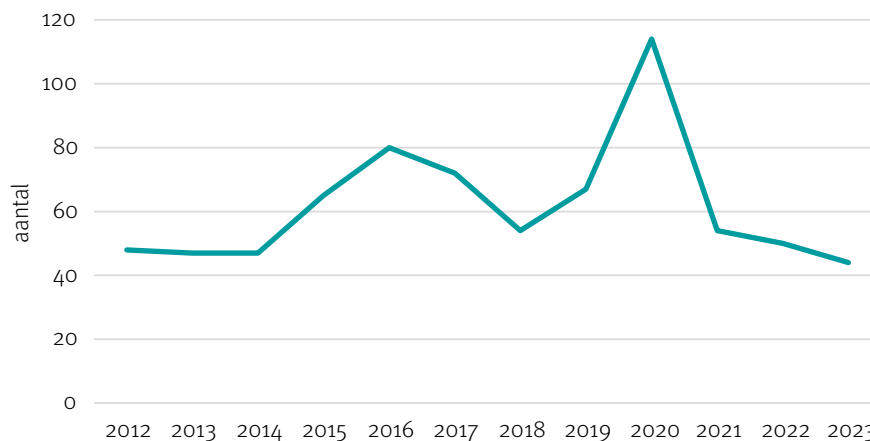
Hoe gaan we te werk?

Om **kwalitatieve beleidsuitvoering** te ondersteunen en **sturend en richtinggevend** te kunnen zijn voor de organisatie zorgt de dienst Strategie & Organisatiebeheersing voor:

- de coördinatie en uitwerking van de omgevingsanalyse, inspiratienota's, het meerjarenplan;
- de ontwikkeling van organisatiebrede kaders, de toepassing van procesmanagement en de ontwikkeling van beleidsevaluatiemethodieken;
- de coördinatie en ondersteuning van organisatiebrede projecten en de opmaak van bepaalde procedures zoals klachtencoördinatie, klokkenluidersregeling...

Aantal ontvankelijke klachten (2012-2023)

Bron: Provincie Oost-Vlaanderen | Eigen meting

Om onze boodschappen sterk over te brengen en te communiceren zorgt dienst Marketing & Communicatie voor:

- een coherente communicatie- en marketingstrategie (communicatiebeleidsplan, intern communicatieplan, huisstijlhandboek);
- duidelijke organisatiebrede communicatiekaders (principes website, strategie sociale media, afspraken perscommunicatie...);
- organisatiebrede communicatie- en marketingacties (themacampagnes, communicatie verhuis...);
- communicatieadvies aan de verschillende diensten;
- ondersteuning en coaching van de communicatiecoördinatoren;
- beheer van de corporate communicatiekanalen;
- ontwikkeling en beheer van huisstijl, vormgeving, foto- en videoproducties;
- de coördinatie van raamovereenkomsten communicatie.

Enkele markante cijfers over de activiteit van de Provincie Oost-Vlaanderen op Facebook en LinkedIn (2022-2023)

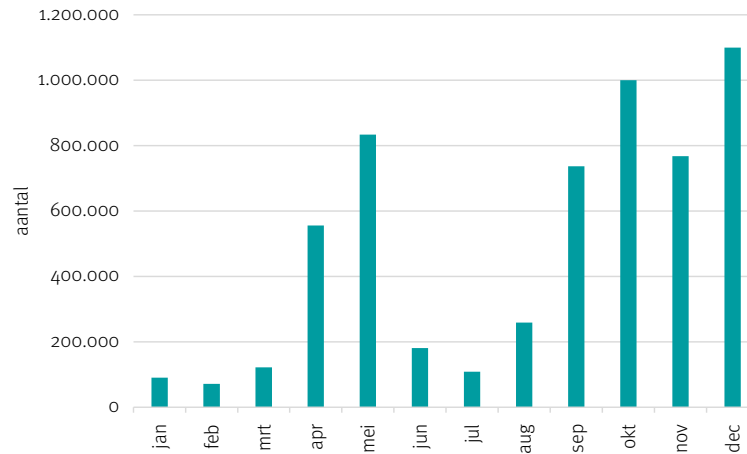
Als we voor Facebook de vergelijking maken tussen 2022 en 2023, stellen we vast dat het aantal vertoningen op Facebook steeg met **51%** (ofwel 6.130.000 vertoningen in 2023 tegenover 4.060.000 in 2022), het aantal interacties in 2023 afklokte op 108.000 en er een stijging was van **7%** naar 11.698 volgers op Facebook in 2023.

Ook op LinkedIn was er een sterke sprong voorwaarts: het aantal vertoningen steeg met **24%** (van 237.000 in 2022 naar 293.000 in 2023), het aantal interacties groeide met **21%** (van 12.500 in 2022 naar 15.100 in 2023) en ook het aantal volgers op LinkedIn werd stelselmatig opgebouwd naar 8.495 in 2023. In de grafiek op de volgende pagina kan je zien dat het aantal volgers op LinkedIn maand per maand stelselmatig opbouwt.

Maandelijks vertoningen Facebook (2023)

Bron: Provincie Oost-Vlaanderen | Cijfers uit Matomo

Aantal volgers LinkedIn (2023)

Bron: Provincie Oost-Vlaanderen | Cijfers uit Matomo

Een greep uit de belangrijkste projecten

Begin 2023 werd de strategische oefening 'PRO' met als focus een vernieuwde positionering en profilering van het Provinciebestuur Oost-Vlaanderen gevalideerd. Dit als antwoord op de vraag hoe we als organisatie relevant kunnen blijven in een veranderend bestuurlijk landschap.

In de Kompasnota wordt ingezoomd op de unieke positionering van het provinciebestuur. In de Toekomstnota worden dan weer 14 werven gedefinieerd waaraan de komende jaren gewerkt zal worden om onze strategie in de praktijk om te zetten. Heel wat van deze werven hebben impact op de hele organisatie en zijn gekoppeld aan strategie en communicatie.

1. Ambtelijk memorandum

In deze werf werken we aan een voorbereidende nota voor de volgende legislatuur waarmee we vanuit ambtelijk niveau met één stem het beleidsniveau voor de volgende legislatuur inspireren, budgettair berekende opties aanreiken en aandachtspunten meegeven.

2. Evaluatie van ons activiteitenportfolio

In deze werf gaan we na of onze activiteiten en projecten stroken met onze beoogde maatschappelijke impact en de in de kompasnota voorgestelde positionering en profilering van het bestuur.

3. Meten van onze impact via indicatoren

In deze werf realiseren we een gestructureerde aanpak om via indicatoren – gekoppeld aan onze beleids- en beheersactiviteiten – onze maatschappelijke impact (beter) meetbaar te maken.

4. Stakeholdermanagement, netwerking en CRM

Via deze werf zorgen we voor meer inzicht in onze netwerken en hoe we ze nog actiever kunnen betrekken bij onze activiteiten. We ontwikkelen een organisatiebrede visie op de finaliteit, positionering en wijze van uitvoeren van onze rollen binnen die netwerken om onze impact te vergroten. Het ontwikkelen van een organisatiebreed CRM-systeem maakt hier deel van uit.

5. Relatiemanagement steden & gemeenten

Via deze werf professionaliseren we het relatiemanagement met steden en gemeenten waarbij we dienstverlening en samenwerking op maat uitbouwen. We gaan voor structureel partnerschap dat proactief inzet op samenwerking.

6. Project- en programmamanagement

Via deze werf gaan we voor een organisatiebreed gedragen en verbeterde visie rond project- en programmamanagement en gebiedswerking. We ontwikkelen een uniform en flexibel systeem met bijhorende tools.

7. Wisselwerking beleidsdiensten, uitvoerende en ondersteunende diensten

In deze werf zetten we in op het behoud en de versterking van de goede samenwerking tussen beleidsdirecties, uitvoerende directies en ondersteunende departementen om een performante overheid te zijn en te blijven.

8. De Groep Provincie

Met deze werf zetten we in op het versterken van de band tussen het provinciebestuur en haar dochterorganisaties zoals POM Oost-Vlaanderen, EROV, Toerisme Oost-Vlaanderen. We maken daarbij deze band ook meer intern en extern zichtbaar.

9. Organisatiemodel ifv horizontale samenwerking

In deze werf zetten we in het versterken van transversale en horizontale samenwerking in onze organisatie en op een multidisciplinaire aanpak in reguliere werking en in project/programmawerking. We stimuleren ook maximaal kennisuitwisseling en interne netwerking.

10. Leiderschapstraject

Aan de hand van deze werf ontwikkelen we verder onze gemeenschappelijke visie op leiderschap en realiseren we deze ook in de praktijk. Aan de hand van een opleidingstraject voor onze leidinggevenden zorgen we ervoor dat zij maximaal gewapend zijn om hun cruciale rol in het motiverend aansturen van medewerkers en het realiseren van veranderingen met verve in te vullen.

11. Inzetten op interne verbondenheid

Via deze werf willen we een programma opbouwen met focus op interne verbondenheid, inzetten op betere samenwerking, een sterkere verbondenheid met de organisatie en een groter welbevinden van alle personeelsleden.

12. Digitale transformatie

In deze werf ontwikkelen we een organisatiebrede IT visie en strategie. We organiseren onze dienstverlening volgens het click/call/face principe, vertrekkend vanuit de beleving van de klant. We integreren en uniformiseren digitale technologie en data in onze interne processen.

13. Employer branding

In deze werf werken we een sterk werkgeversmerk uit voor onze organisatie waarmee we zowel intern als extern mensen warm kunnen maken voor de Provincie Oost-Vlaanderen als werkgever. Op die manier willen we een authentieke en onderscheidende voorkeurspositie verkrijgen als werkgever om medewerkers aan te trekken en te behouden.

14. Externe marketing

Via deze werf zorgen we ervoor dat de kennis en het imago van de Provincie Oost-Vlaanderen bij onze doelgroepen verbeterd door de maatschappelijke impact en de relevantie van onze bestuursniveau nog meer aan te tonen.

Naast de werven vanuit PRO worden nog andere projecten opgenomen zoals het opstellen van onze Provinciale ProductenCatalogus (PPDC) als basis voor ons dienstverleningsmodel.

Om een **juridisch en bestuurskundig kader** te creëren:

- Zorgen we voor juridische begeleiding bij gerechtelijke procedures
- Doen we nazicht van reglementen, overeenkomsten en juridische documenten
- Houden we wettelijk toezicht op onder andere erediensten en de Provinciale Instelling voor Morele Dienstverlening (PIIMD), Polders & Wateringen, provinciale participaties, rijksregister, loterijen, politieraden, lijst der gezworenen, Rode Kruis, ARC

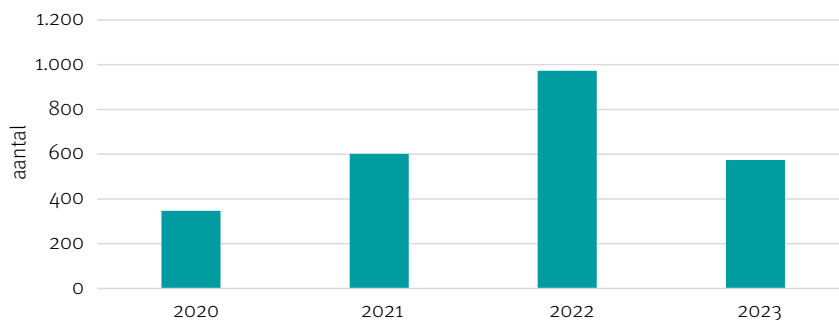
Het team van de **Griffie** zorgt voor alles wat met provincieraad te maken heeft, zoals:

- Organisatie bureau, commissies en provincieraad
- Presentiegelden en onkosten, vergoedingen - jaaroverzicht
- Schriftelijke en mondelinge vragen
- Partij- en fractietoelagen
- Toelage Vriendenkring Ereprovincieraadsleden
- Klachten opvolgen via ABB
- Eretekens – eretitels
- Provinciale verkiezingen + opvolging van provincieraadsleden
- Notula: helpdesk en inhoudelijke ontwikkeling
- Burgerinitiatieven

Verder staat de Griffie in voor de publicatie van documenten van provincieraad & commissies en de beslissingen van hogere overheid n.a.v. klachten en politiereglementen.

Aantal opvragingen openbaarheid van bestuur (2020-2023)

Bron: Provincie Oost-Vlaanderen | Eigen meting

Gemotiveerde en tevreden medewerkers

Wat doen we?

De Provincie telt op 1 januari 2024 2.718 personeelsleden⁹ en voert als werkgever een doorgedreven personeelsbeleid om talenten aan te trekken en te houden.

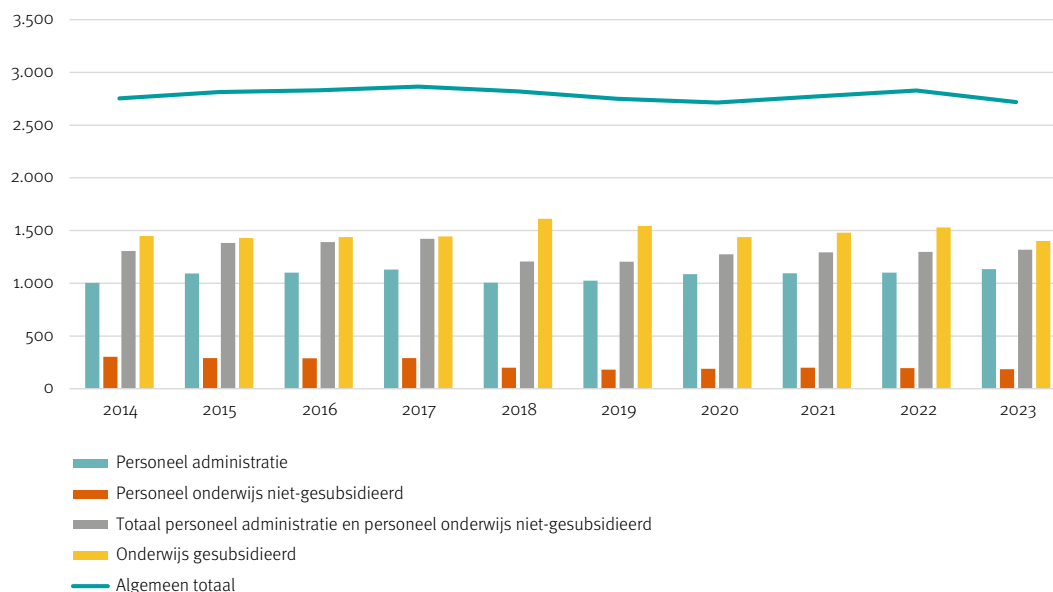
Departement Personeel staat in voor de aanwerving van nieuw personeelsleden, het beheer van personeelsdossiers (dienst **Werving & Personeelsbeheer**) en de begeleiding en ondersteuning van individuele personeelsleden, teams en diensten (dienst **Begeleiding & Ontwikkeling**). Het departement heeft ook een dienst **HR-ondersteuning** (centralisatie ondersteunende processen en via dispatching ondersteuning voor alle teams binnen het departement), en een directiecel die de regelgeving opvolgt en juridische dossiers verwerkt.

De Interne dienst **Welzijn, Milieu & Duurzaamheid** (IDWMD) ondersteunt de organisatie en leidinggevenden om het welzijn (zowel fysiek als mentaal) van de personeelsleden te optimaliseren en de milieu-impact duurzaam te beheersen.

De dienst bewaakt de conformiteit met welzijnswetgeving en de milieureglementering, organiseert studienamiddagen i.o.v. Federale Overheidsdienst Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg – Algemene Directie Humanisering van de Arbeid), houdt personeelsleden fit en gezond aan de slag en rapporteert aan interne organen en overheden zoals de Federale Overheidsdienst Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg (FOD WASO), de Vlaamse MilieuMaatschappij (VMM), de Openbare Vlaamse AfvalstoffenMaatschappij (OVAM), de Vlaamse LandMaatschappij (VLM).

Evolutie personeel Provinciebestuur in hoofden (2014-2023)

Bron: Provincie Oost-Vlaanderen | Cevips, eHRM en Pictoo

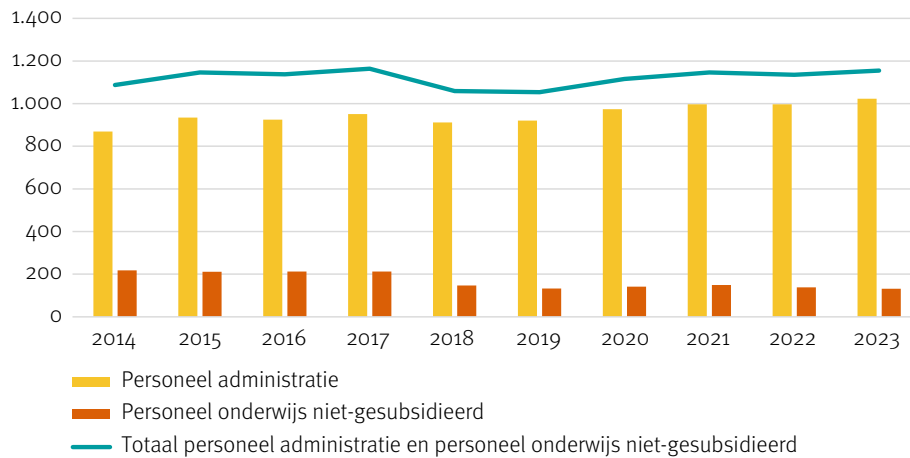
⁹ Inclusief administratie en onderwijs (niet-gesubsidieerd en gesubsidieerd).

Evolutie personeel Provinciebestuur in VTE (2014-2023)

Bron: Provincie Oost-Vlaanderen | Cevips, eHRM en Pictoo

Hoe gaan we te werk?

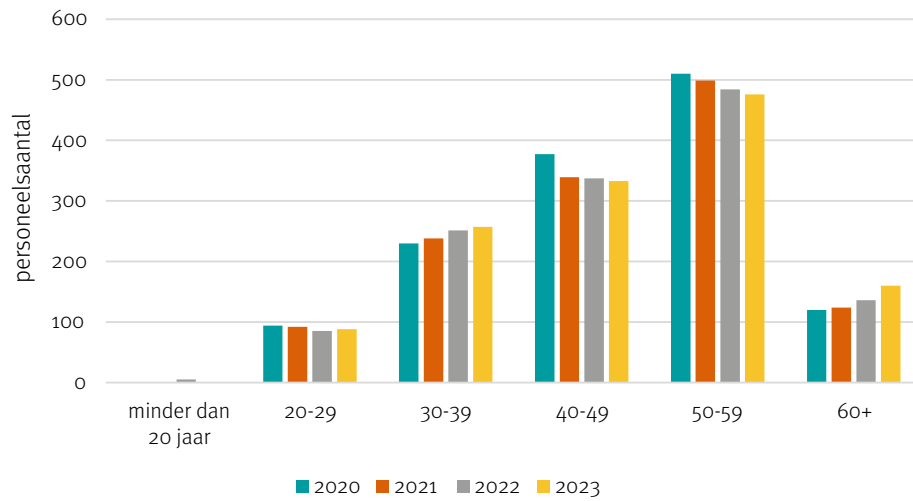
Op het vlak van personeelsbeleid zorgt Departement Personeel voor

- Werving & personeelsbeheer: werving, selectie, administratieve en geldelijke loopbaan, vakbondsoverleg onderwijs.
- Begeleiding & ontwikkeling: opleiding, loopbaanbegeleiding, begeleiding individuele problematieken, arbeidspsychologische begeleiding, organogram, functiebeschrijvingen, re-integratie langdurig zieken, begeleiding personen met een arbeidshandicap, HR-projecten, selectietechnieken, sociale tewerkstelling.
- HR-Ondersteuning: managementinfo, enveloppefinanciering personeelsbudget, personeelsbehoefteplan, sociale voordelen, personeelsevenementen, verzekeringen, systeembeheer, boekhouding, archivering, fietslease, interne communicatie.
- Regelgeving & besluitvorming: vakbondsoverleg, arbeidsreglement, rechtspositieregeling, interne juridische advisering, juridische procedures en andere besluitvorming.

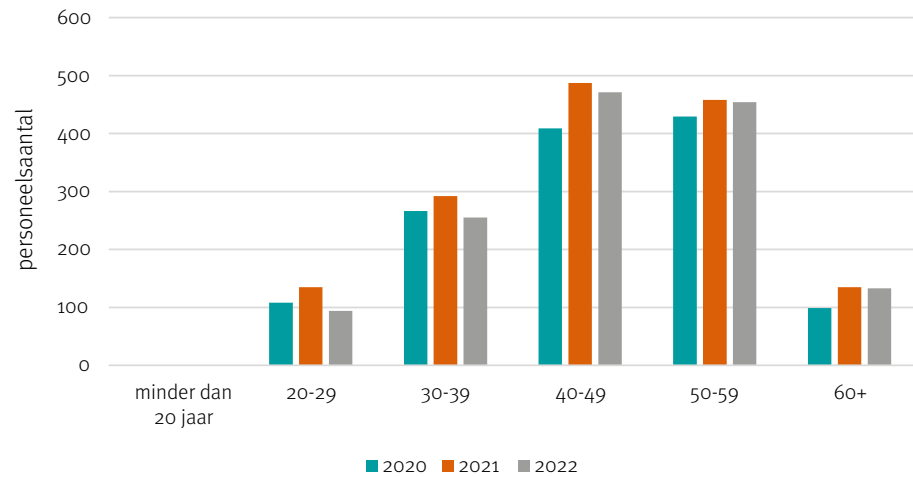
Evolutie administratief en niet-gesubsidieerd personeel onderwijs naar leeftijd (2020-2023)

Bron: Provincie Oost-Vlaanderen | Eigen meting

Evolutie gesubsidieerd personeel onderwijs naar leeftijd (2020-2022)

Bron: Provincie Oost-Vlaanderen | Eigen meting

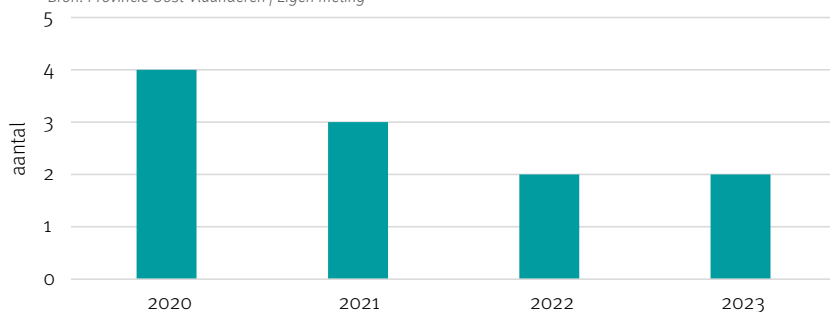

De belangrijkste welzijnsaspecten die de Interne Dienst voor Welzijn, Milieu en Duurzaamheid (IDWMD) aanpakt:

- Vertaling beleidsbeslissingen naar de werkvloer
- Periodieke welzijnsrondgangen, inclusief rapportering en opvolging
- Proactief toezien op psychosociaal welzijn (opleidingen stress, omgaan met agressie, draaiboek preventie van zelfdoding...) en fysiek welzijn (ergonomie, onderzoek naar en preventie van arbeidsongevallen...)
- Adviesverlening bij aankopen, gebruik en indienststelling van arbeidsmiddelen, technische en bouwkundige werken en projecten, risicoanalyses, instructiekaarten ...

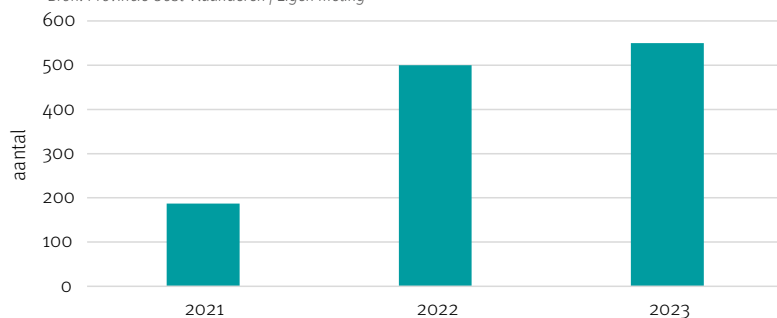
Aantal arbeidsongevallen (2020-2023)

Bron: Provincie Oost-Vlaanderen | Eigen meting

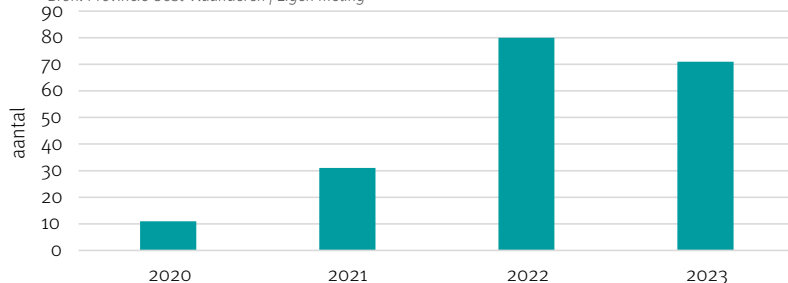
Aantal deelnemers Fit- en gezonddag (2021-2023)

Bron: Provincie Oost-Vlaanderen | Eigen meting

Aantal meldingen extern feitenregister (2020-2023)

Bron: Provincie Oost-Vlaanderen | Eigen meting

De belangrijkste milieu- en duurzaamheidsaspecten die IDWMD aanpakt:

- Verschillende types vergunningen, waaronder omgevingsvergunningen
- Opvolgen bodemaangelegenheden provinciale sites (bodemonderzoek, sanering, PFAS...)
- Afvalbeheer in brede zin (afvalcontracten, staalnames afvalwater...)
- Opvolgen en optimaliseren energieverbruik
- Beheer provincie als landbouwbedrijf (aanwezigheid van dieren op meerdere recreatiedomeinen)

Een greep uit de belangrijkste HR-projecten

- Duurzaam HR-beleid op basis van het besluit rechtspositieregeling, resultaten zelfevaluatie organisatiebeheersing (cluster 'Mensen') en resultaten van de bevraging Great Place to Work
- Traject verhuis Leopoldskazerne (luik 'behaviour')
- Traject Employer Branding

Een greep uit de belangrijkste projecten rond welzijn, milieu en duurzaamheid (WMD)

Optimaliseren samenwerking met interne partners en klanten

Het WMD-beleid is gebaseerd op een samenwerking van meerdere diensten uit verschillende departementen. We ondernemen stappen om deze samenwerking nog efficiënter en effectiever te organiseren. Tegelijk zijn er een aantal klanten (recreatiedomeinen & scholen) die extra aandacht krijgen op vlak van WMD en waar we ook de manier van samenwerken verder optimaliseren.

Aandacht voor WMD-beleid

Via concrete ingrepen waaronder het uitbouwen van het WMD-luik in de onboarding van nieuwe medewerkers en de bijscholing van leidinggevenden, willen we dat er meer aandacht is voor WMD en ervoor zorgen dat ook procedures en verantwoordelijkheden beter gekend zijn.

Globaal PreventiePlan

We bereiden de nieuwe legislatuur voor via de opmaak van een Globaal PreventiePlan (GPP) 2026-2031.

Actualiseren WMD-handboek

We actualiseren het bestaande WMD-handboek door aanduiding van proceseigenaars, uitbreiding naar milieu en duurzaamheid, meer gestructureerd te werk te gaan, bestaande documenten te herzien...

Optimaliseren werking

We optimaliseren onze interne werking door een softwarepakket in te voeren waarin we meerdere WMD-aangelegenheden kunnen verwerken en opvolgen. Doel is ook dat deze tool automatisch kritieke prestatie-indicatoren kan genereren.

Performante organisatie op vlak van financiële en materiële middelen

Wat doen we?

De Provincie waakt over financiële prestaties van de organisatie en voert een logistiek beleid om haar middelen zo daadkrachtig mogelijk in te zetten.

Departement Financiën staat in voor een gezond en helder financieel beheer van onze organisatie. Het departement bestaat uit de dienst **Budget**, dienst **Boekhouding** en dienst **Belastingen**, waar een klantgerichte dienstverlening en efficiënte financiële processen centraal staan.

De dienst **Patrimonium** staat in voor het toekomstgericht, kwaliteitsvol en duurzaam beheer van het provinciaal patrimonium bestemd voor onderwijs, recreatie, erfgoed, administratie, milieu (natuur, waterlopen).

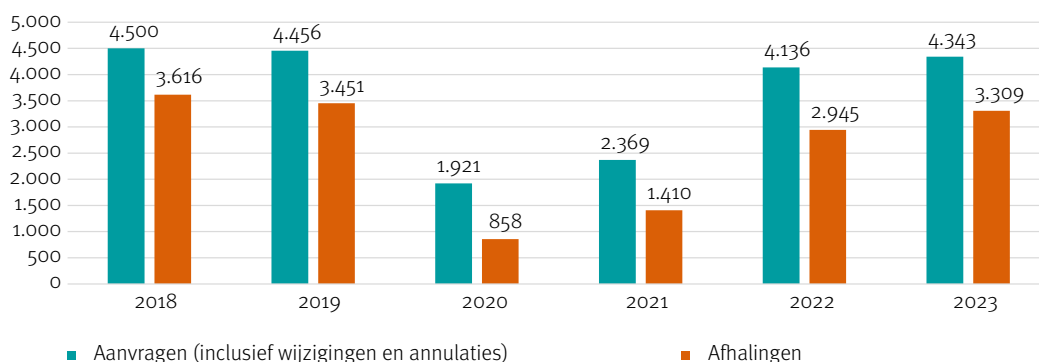
De dienst **ICT** staat in voor ondersteuning van de medewerkers op het vlak van informatiesystemen, telecommunicatie en computers. Naast performante systemen (netwerk, opslagruimte, digitale werkplek en mobiele toestellen) zorgt de dienst ICT ook voor ondersteuning van de diensten bij ICT-gerelateerde projecten en softwarevragen.

De **Facilitaire dienst** staat in voor de schoonmaak van de gebouwen, de klusjesdienst, het bedrijfsrestaurant en het onthaal voor de sites Gent centrum, alsook de reservatie van vergaderzalen, de volledige organisatie van evenementen en ontvangsten en de organisatie van ons archief.

Bij de **Uitleendienst** kunnen verenigingen, buurtcomités, scholen en lokale besturen uit Oost-Vlaanderen licht- en geluidsinstallaties, beamers, tentoonstellingspanelen, volksspelen, ... ontlenen in de provinciale uitleendienst met filialen in Gent, Geraardsbergen en Sint-Niklaas. De Uitleendienst organiseert ook workshops het gebruik van audiovisueel materiaal.

Aantal aanvragen en afhalingen voor uitgeleende artikels door de Provinciale Uitleendienst (2018-2023)

Bron: Provincie Oost-Vlaanderen | Webshop

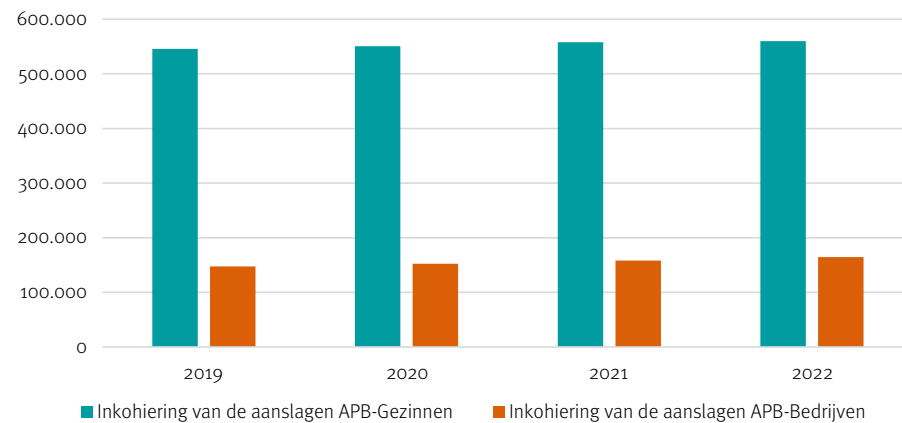
Hoe gaan we te werk?

Beheer van onze financiële processen

- Dienst Budget maakt het meerjarenplan en de halfjaarlijkse aanpassingen op en volgt de uitvoering op in het kader van de beleids- en beheerscyclus. We bewaken het financieel evenwicht en doen aan actief schuldbeheer. De dienst Budget ondersteunt alle andere diensten bij hun budgetopvolging.
- Dienst Belastingen staat in voor een snelle en efficiënte inkohiering, invordering en geschillenbeslechting van de algemene provinciebelasting.
- Dienst Boekhouding zorgt voor een correcte BBC-boekhouding, onder meer door het verlenen van een financieel visum bij de bestellingen (wettigheid- en regelmatigheidscontrole), het verwerken van de inkomende facturen en schuldvorderingen, boeken van de wedden, thesauriebeheer, controle van de vastgestelde rechten, aanmaningen, btw- en fiscale aangiftes...
- Via het OFP Pensioenfonds van de Provincie Oost-Vlaanderen beheren we de opgebouwde pensioenreserves.
- Het departement Financiën heeft bovendien aandacht voor duurzame beleggingen, sociale correcties en een vermindering van de papierstromen.

Inkohiering van de aanslagen APB-Gezinnen en APB-Bedrijven (2019-2022)

Bron: Provincie Oost-Vlaanderen | Eigen meting

Beheer van ons patrimonium

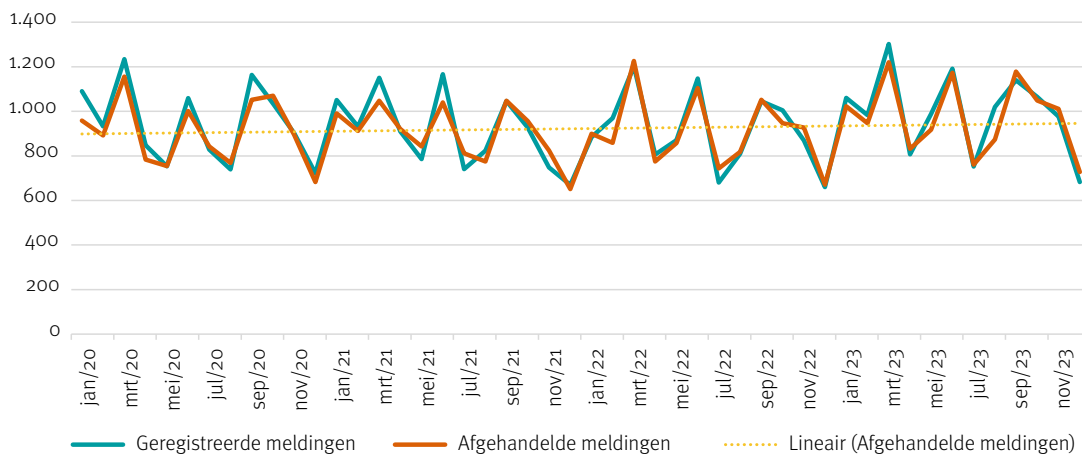
- Bouwen en beheren we onroerende eigendommen. Hiermee geven we vanuit onze expertise een kwalitatief antwoord op de behoeften van de provinciale klanten. Samen zijn we een verbonden team van ingenieurs, architecten, technisch deskundigen en tekenaars, juristen, landmeters, administratieve en notariële medewerkers.
- Opvolgen van verschillende bouw- en renovatieprojecten, onderhoudsdossiers en het aankopen en verkopen van onroerend goed.

ICT-beheer

- Beheren en beveiligen we de netwerken, systemen (servers & cloud services), gegevens (data-opslag) en (mobiele) toestellen.
- Bieden we ondersteuning en coördineren we een helpdesk.
- Programmeren van specifieke IT-oplossingen voor het bestuur en zorgen voor applicatiebeheer van intern ontwikkelde én extern aangekochte softwaretoepassingen (licentiebeheer, beheer, onderhoud).
- zorgen voor projectmanagement van eigen projecten en ondersteunen van andere diensten in hun software- en ICT-projecten.

Interne dienstverlening ICT aan de hand van het ticketingsysteem (2020-2023)

Bron: Provincie Oost-Vlaanderen | its.4me

Facilitair beheer

- De cel Aankoop heeft als doel versnipperde aankopen binnen het bestuur samen te brengen en op die manier kostenbesparend en efficiënter te werken onder andere via raamovereenkomsten en het delen van kennis over overheidsopdrachten en aankoopprocedures.
- Cel Aankoop, cel Transport en Verzending en het Printcenter leveren diensten voor het volledige bestuur inclusief domeinen en scholen.
- Een aantal van de belangrijkste processen:
  - Aankopen en diensten: raamovereenkomsten in de markt plaatsen, specifieke aankoopdossiers, investeringsdossiers, facilitaire contracten zoals schoonmaak, ramenwas, bewaking
  - Schoonmaak in eigen beheer
  - Onthaal: bezoekers, telefoon, digitaal
  - Onderhoudstaken gebouwen, kleine verhuizen, zaalopstellingen, transport
  - Printopdrachten intern of uitbesteden indien te complex of te groot, grootformaatprints voor onze domeinen en scholen
  - Opvolgen uitbating bedrijfsrestaurant
  - Organisatie van evenementen: waar noodzakelijk met protocol, uitnodigingen, cateraars aanstellen, praktische uitwerking
  - Postbehandeling: inkomende post scannen en toewijzen
  - Verzekeren van het wagenpark, voertuigen inschrijven, beheer zelf zit op locatie
  - Reservaties van poolwagens en cambio
  - Organisatie van het Archief

Reservaties voertuigen (wagen, deelwagen, lichte vracht, fiets) voor dienstverplaatsingen (2020-2023)

Bron: Provincie Oost-Vlaanderen | Planon LOGIS

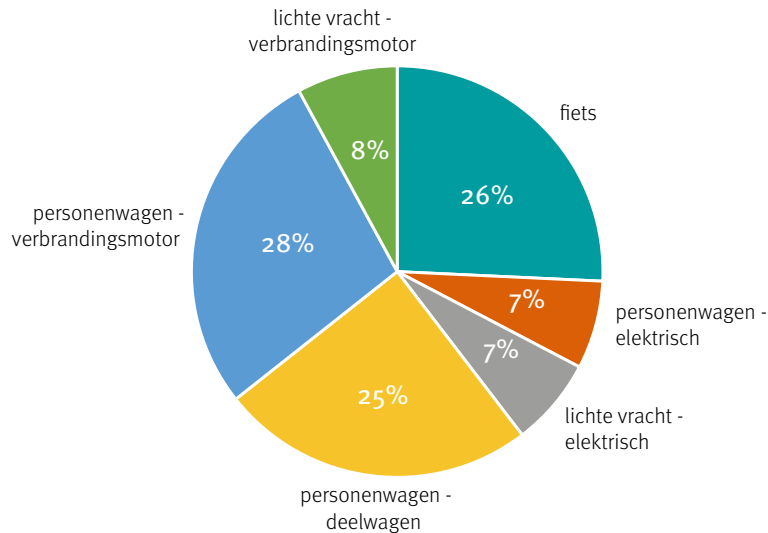

Dienstverplaatsingen 2023 opgedeeld naar keuze op vlak van duurzaamheid

Bron: Provincie Oost-Vlaanderen | Planon LOGIS

Een greep uit de belangrijkste projecten

De verhuis naar de Leopoldskazerne vraagt een hoge inspanning van de Facilitaire dienst en ook na de verhuis zullen een aantal deelprojecten (gekoppeld aan de verhuis) blijven lopen, geëvalueerd en bijgestuurd moeten worden:

- Inrichten van een bezoekerscentrum met een (digitale) product- en dienstencatalogus en klantencontactbeheer
- Beheer vergaderinfrastructuur met bijkomende complexiteit in verhuur naar externen
- Facilitaire balie met centraal magazijn (nieuw ipv kleine stocks verspreid bij de diensten) en de daarbij horende dienstverlening aan de interne diensten
- Vernieuwde archiefwerking met GIAS

Daarnaast nog een aantal andere projecten:

- Integratie van de onderwijsinstellingen in het provinciale netwerk
- Vernieuwing intranet en digitale werkplek, inclusief telefonische communicatie
- Vernieuwing van de provinciale website(s)
- Cyberbeveiliging van systemen en data (implementatie NIS2-richtlijn)
- Vernieuwing verschillende softwarepakketten, bv. voor campingreservatie

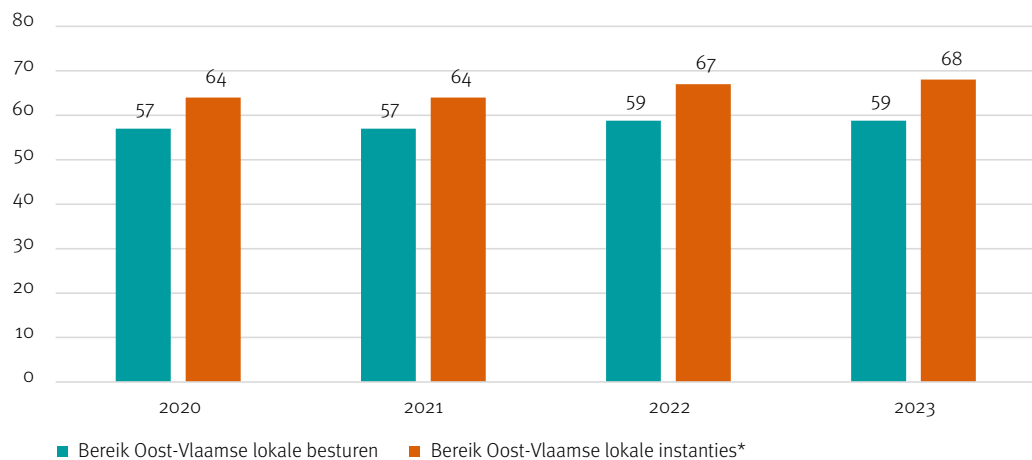
Sterke steden en gemeenten

Wat doen we?

De Provincie biedt via POLIS (Provinciale Ondersteuning Lokale Instanties) objectieve, strategisch-operationele ondersteuning bij de digitale transformatie van Oost-Vlaamse lokale instanties, en ontzorgt het steden en gemeenten sanctionerend en administratief bij Gemeentelijke Administratieve Sancties. POLIS staat ook in voor het relatiebeheer tussen de Provincie en de Oost-Vlaamse lokale instanties.

Aantal door POLIS bediende Oost-Vlaamse lokale instanties (2020-2023)

Bron: Provincie Oost-Vlaanderen | Eigen meting

* Oost-Vlaamse Steden en Gemeenten (60), Eerstelijnszones (12), Hulpverleningszones (6), Intercommunales voor Streekontwikkeling (4)

Hoe gaan we te werk?

Dienst **Beleid & Ondersteuning**

- Organisatorische ondersteuning POLIS en interne/externe communicatie
- Kwaliteits- en portfoliobewaking (Programma en Project-office)
- Opstarten en ondersteunen van netwerken
- Begeleiding van business analyse en digitale strategie
- Projectdetectie innovatie en ondersteuning projectinitiatie
- Dienstverlening Gemeentelijke Administratieve Sancties (GAS 1 tem 4, onderzoek GAS 5)

Dienst Data & Informatie

- Aanbieden GIS-coördinatoren, -medewerkers, experten informatiebeheer, beleidsmedewerkers Data en Analyse voor het adviseren, opleiden en begeleiden van lokale instanties (inclusief de provincie) rond data-en informatie
- Beheer & ontwikkeling fietsrouteplanner
- Beheer & uitbouw ondersteuningstraject MS365 (inclusief MS Sharepoint)
- Beheer & uitbouw archiefbeheersysteem . Ondersteuning inzet archiefbeheersysteem binnen lokale instanties
- (Inter)provinciaal beheren en ontsluiten van provincies.incijfers.be
- Ondersteuning actiegericht onderzoek

Dienst Informatieveiligheid

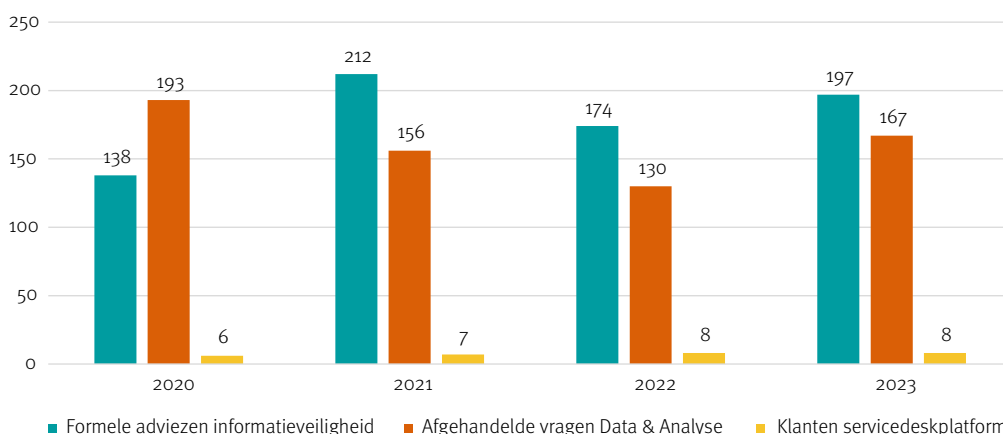
- Aanbieden van functionarissen voor gegevensbescherming aan lokale instanties (inclusief de provincie) die minimaal de activiteiten uitvoert zoals bepaald in de Algemene Verordening Gegevensbescherming en het Besluit Vlaamse Regering van 23.11.2018
- Aanbieden van extra opleidingen (Leidraad burgerzaken, Gegevensbeschermingseffectbeoordeling)
- Bijhouden van trends en ontwikkelingen in het vakgebied en de regelgeving om een juridisch correct en performant veiligheidsbeleid na te streven
- Onderhandelen met leveranciers over verwerkersovereenkomsten en beveiligingsmaatregelen

Dienst Digitale Technologie

- Aanbieden van ICT-coördinatoren, ICT-beheerders, ICT-medewerkers aan lokale instanties (implementerend, adviserend en begeleidend) voor 1ste, 2de en 3de lijn ICT-ondersteuning, programma- en projectbeheer, M365 advies en implementatie, automatisatie in functie van vereenvoudiging repetitieve taken, leveranciers- en contractbeheer
- Beheer & uitbouw van een gedeeld ITSM-platform
- Het navigeren door en begeleiden van lokale besturen bij de inzet van ICT-raamcontracten

Dienstverlening POLIS: informatieveiligheid, vragen Data & Analyse en Servicedeskplatform (2020-2023)

Bron: Provincie Oost-Vlaanderen | Eigen meting

Een greep uit de belangrijkste projecten

Dienst Beleid & Ondersteuning

- Gemeente Zonder Gemeentehuis 'Dienstverlening van de toekomst': Inbedden van digitale transformatie & verschillende processen optimaliseren en effectief digitaliseren
- VISUALO: slimme schermen voor lokale handelszaken
- Groeitraject rond data voor lokale besturen
- Grenspark Groot-Saeftinghe: slimme oplossingen in kader van bezoekersmanagement.
- De oplossingen van Belnet (FedSender & Storage) naar de lokale besturen brengen
- End-To-End Digitalisatie GAS 1 tem. 4
- Project- en programmawerking inrichting ronde 2
- Het uitbouwen en beheren van relaties met lokale instanties

Dienst Data & Informatie

- Opzetten Proof of Concept GIS naar Data&Informatie medewerkerspool
- Uittekening mogelijke ondersteuning steden en gemeenten in inbedding verenigingsloket en -register
- Opzetten dienstverlening(smodel) voor beperkte GIS-automatisaties
- Opzetten dienstverlening(smodel) advisering & begeleiding databeleid lokale instanties
- Vernieuwing en verdere doorontwikkeling fietsrouteplanner
- Onderzoek naar de mogelijke inschakeling van AI voor bepaling van veiligere fietsroutes (bAlke)
- Onderzoek naar een voor lokale instanties haalbare oplossing voor duurzame bewaring van digitale documenten

Dienst Informatieveiligheid

- Opzetten van een maturiteitsmodel (inclusief assessment en rapportering)
- Analyse en mogelijke aankoop van ondersteunende tooling informatieveiligheid
- Opzetten van een dienstverlening(smodel) Technische audit met als doel een laagdrempelige en herhaalbare methodologie en instrumentarium te kunnen aanbieden
- Ontwikkeling van een dienstverlening(smodel) DPO office om als kenniscentrum 'in tweede lijn' ondersteuning gegevensbescherming en informatieveiligheid te kunnen bieden

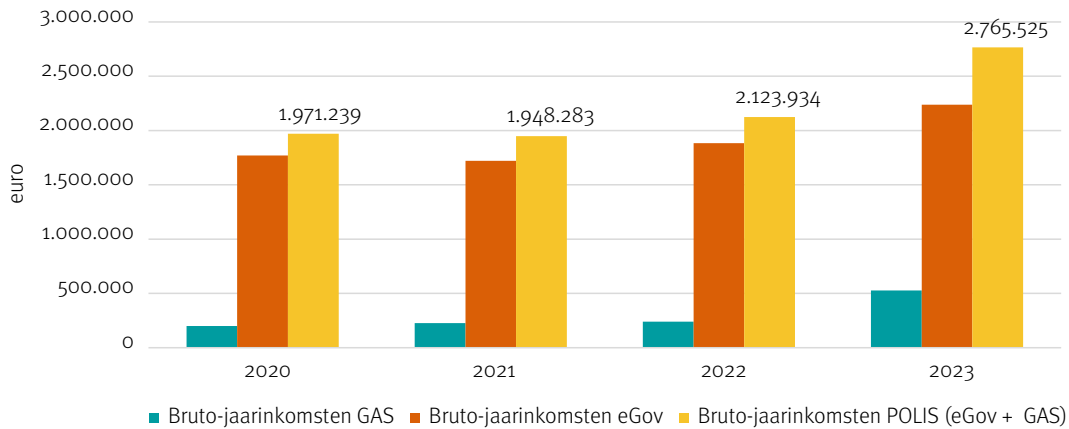
Dienst Digitale Technologie

- Uitbouw van dienstverlening POWER APPS & AUTOMATE
- Inrichten van nieuw Raamcontract Entrepise Service Management
- Inrichten van nieuw Raamcontract Multifunctionals
- Eerste werkvereenvoudiging digitale flow GAS-ANPR

Bruto-jaarinkomsten POLIS voor acties GAS en acties eGov (2020-2023)

Bron: Provincie Oost-Vlaanderen | Eigen meting

Aanbod Omgevingscontract voor Oost-Vlaamse steden en gemeenten

Alle 60 **Oost-Vlaamse steden en gemeenten** sloten (sinds 2020) een omgevingscontract af met het provinciebestuur en maken er actief gebruik van. Via het omgevingscontract realiseren we **gezamenlijke doelstellingen** van stad/gemeente en provinciebestuur rond klimaat, lokale economie, biodiversiteit, energie, water, mobiliteit, ruimte en erfgoed. Het provinciebestuur speelt met dit contract op een flexibele manier in op lokale noden en stelt haar terreinkennis en expertise ter beschikking van de steden en gemeenten.

Hoe gaan we te werk?

In ruil voor een bijdrage, biedt een team van **provinciale deskundigen ondersteuning en advies op technisch-wetenschappelijk, juridisch, beleidsmatig, procesmatig en educatief vlak**. Een stad of gemeente kan ook intekenen op een uitgebreid aanbod van projecten. Verder krijgen gemeenten met een omgevingscontract 50% korting op onderzoeken, metingen en analyses uitgevoerd door het PCM. Deze korting geldt ook voor diverse projecten waarvoor de Provincie samenwerkt met externe partners. Het aanbod werd in de voorbije legislatuur stapsgewijs verder uitgebouwd, over de beleidsdomeinen heen.

Een greep uit het aanbod

Sinds de lancering van het omgevingscontract in 2020, voerden we elk jaar ongeveer **350 projecten** uit op vraag van de Oost-Vlaamse gemeenten. De meeste gemeenten lieten in de voorbije jaren bodem-, water- of geluidsonderzoeken uitvoeren door het Provinciaal Centrum voor Milieuonderzoek. Velen lieten zich door de Provincie begeleiden bij de opmaak van visies en plannen, zoals een klimaatplan, een bermbeheerplan of een detailhandelsplan. De erosiegevoelige gemeenten in het zuiden van de provincie schakelen de Provincie in als erosiecoördinator. Een aantal gemeenten stapten in kant-en-klare uitvoeringsgerichte projecten waarbij **participatie van inwoners en stakeholders** centraal staat.

5.4 Partnerschappen

Oog voor onze belangrijkste klanten

Ook al kunnen we stellen dat de focus 'Bestuur & Regio' hoofdzakelijk intern gericht is, zijn er toch ook een aantal externe klanten. Hieronder sommen we de belangrijkste op.

- Burgers, lokale besturen, ondernemingen, verenigingen
- Polders & Wateringen, erediensbesturen, verenigingen (loterijen, participaties)
- Voor dienst belastingen: alle burgers en alle bedrijven gevestigd in Oost-Vlaanderen
- Burgers die onze onroerende goederen huren of die waarmee we zakelijke rechten hebben (opstal, gebruik overwelfde beddingen, jacht- en pachtrechten)
- Niet-professionele klanten: historici en studenten die het archief raadplegen in het kader van hun (historisch)onderzoek
- Professionele klanten, bv. notarissen, bodemsaneerders, lokale besturen die de akten en omgevingsvergunningen raadplegen
- Verenigingen, lokale besturen, scholen
- Lokale instanties
- Sollicitanten en stagiairs

Sterke partnerschappen

- Communicatiebureaus (strategische, inhoudelijke en creatieve begeleiding)
- Aannemers en studiebureaus
- Iedereen Verdient Vakantie (Toerisme Vlaanderen)
- INTER / Toegankelijk Vlaanderen
- Leveranciers signalisatie, videomakers, fotografen, copywriter, vertaalbureau, ...
- Mediapartners (advertising)
- Pers
- Rap op stapkantoren
- Regionale televisie (TV Provincie en TV Provincieraad)
- Securex
- Toerisme Oost-Vlaanderen
- Vlaamse overheid (opleggen regels door nemen van wetgeving)
- VVP, specifieke diensten van andere provinciebesturen, leveranciers van intellectuele dienstverlening
- ABB
- Financiële instellingen
- Rekenhof
- Andere provincies (samen aankopen, gemeenschappelijk beleid/standpunt bepalen, ...)
- Externe leveranciers
- Steden en Gemeenten
- Diverse softwareleveranciers

- Leveranciers: m.b.t. de raamovereenkomsten maar ook afzonderlijke aankoopdossiers
- Vlaamse en Federale Overheid
- Vlaamse overheid die investeringssubsidies geeft bij de renovatiewerken aan Onderwijsgebouwen (Agion). Ook vanwege Erfgoed kunnen subsidies bekomen worden wanneer er fundamentele werken aan ons Erfgoed plaatsvinden
- Externe juryleden
- Poolstok
- Vakbonden
- Digitaal Vlaanderen
- VERA (Vlaams Brabants Steunpunt e-government)
- VLAIO
- VVSG

Sterke samenwerking binnen onze organisatie

- Provincieraad en provincieraadsleden
- Provinciegouverneur
- Deputatie en kabinetten van gedeputeerden
- Managementteam, directeurs, diensthoofden, leidinggevend
- Alle personeelsleden en gepensioneerde medewerkers ,
- Personeelsleden met specifiek toegewezen rollen (directiemedewerker, datacoördinator, informatiebeheerder, ...)
- Alle ondersteunende departementen en beleidsdirecties (interne dienstverlening)
- Extern verzelfstandigde agentschappen
- Huisdrukkerij
- Informatiebeheerders, financiële medewerkers en directiemedewerkers
- Interne samenwerking over directies en departementen heen

